

ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ

SSLC ಅಭ್ಯಾಸ ಮಿತ್ರ

ಹೆಸರು:

ತರಗತಿ:

ಶಾಲೆ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ಧಾರವಾಡ

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ,
ಧಾರವಾಡ

2020-21ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ

ಅಭ್ಯಾಸ ಮಿತ್ರ

ವಿಷಯ: ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು:

ಶ್ರೀ ಮೋಹನಕುಮಾರ ಹಂಚಾಟೆ

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆಡಳಿತ), ಸಾ.ಶಿ.ಇಲಾಖೆ, ಧಾರವಾಡ

ಸಲಹೆ:

ಡಾ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮುಕ್ಕುಂದಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಕರು

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಸಾ.ಶಿ.ಇಲಾಖೆ,

ಧಾರವಾಡ

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಕರು:

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಲಕ್ಷ್ಮಣ

ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಮಾವಳೇರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮುಗದ, ಧಾರವಾಡ

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ಪೂಜಾರ

ಪಂಡಿತ ನೆಹರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಶಿರಗುಪ್ಪಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕು

**ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 2020-21 ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾದ ಪಾಠಗಳು:**

- 1 ಲಂಡನ್ ನಗರ (ಗದ್ಯ)
- 2 ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಕಥೆ (ಗದ್ಯ)
- 3 ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೊತ್ತನೆ (ಪದ್ಯ)
- 4 ಮೃಗ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ (ಪಠ್ಯಪೂರಕ ಅಧ್ಯಯನ)

ಸೂಚನೆ: ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂದು ಅಂಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಓದಿರಿ.

ಗದ್ಯಭಾಗ:

1. ರಾಹಿಲನು ಯಾರು?

ಉ: ರಾಹಿಲನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರ್.

2. ರಾಹಿಲನು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು?

ಉ: ರಾಹಿಲನು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಾಮಾನುಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

3. ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 'ಬ್ಲಾಕ್ ಔಟ್' ನಿಯಮವನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

ಉ: ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಶತ್ರು ಸೈನಿಕರು ವೈಮಾನಿಕ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಉರಿಸದೆ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಬ್ಲಾಕ್ ಔಟ್' ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

4. ರಾಹಿಲನು ಮುದುಕಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನುಡಿದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತು ಯಾವುದು?

ಉ: ರಾಹಿಲನು ಮುದುಕಿಯ ಎದುರಿಗೆ "ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಮೂರ್ಖರ ಕಡೆಯವನಲ್ಲ; ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಕಡೆಯವನು" ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

5. ಯುದ್ಧದ ಬಗೆಗೆ ಮುದುಕಿಯು ಏನೆಂದು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು?

ಉ: ಯುದ್ಧದ ಬಗೆಗೆ ಮುದುಕಿಯು "ಎಲ್ಲರ ದೇಹಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಗಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ಯುದ್ಧ" ಎಂದು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು.

6. ಶ್ರೀ ರಾಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರೇನು?

ಉ: ಶ್ರೀ ರಾಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ದಶರಥ.

7. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಶಬರಿ ಏನನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಳು?

ಉ: ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಶಬರಿಯು ಪರಿಮಳದ ಹೂವು, ಮಧುಪರ್ಕ ಮತ್ತು ರುಚಿಕರ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಳು.

8. ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿನಿ ಯಾರು?

ಉ: ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿನಿ ಶಬರಿ.

9. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

ಉ: ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದವರು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಕಬಂಧ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸ.

10. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕರಾದರು?

ಉ: ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕ್ರಿ ಶ 1895ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕರಾದರು.

11. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು. ?

ಉ: ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು.

12. ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಯಾವುದು?

ಉ: ಶಿವನ ಸಮುದ್ರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಏಷ್ಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

13. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯರವರಿಗೆ ಯಾವ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು?

ಉ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯರವರಿಗೆ 'ಸರ್' ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

14. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯರವರನ್ನು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?

ಉ: ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯರವರನ್ನು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದವರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು.

15. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಯಾವ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಉ: ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ 'ಎಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ದಿನಾಚರಣೆ' ಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

16. ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳಾವುವು?

ಉ: 'ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ' ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

17. ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮ ಯಾರು?

ಉ: ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರು ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯೇ ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮ.

18. ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮನ ಕತೆ ಹೇಳಿದ ಕವಿ ಯಾರು?

ಉ: ಮನೆ ಮಂಚಮ್ಮನ ಕತೆ ಹೇಳಿದ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ.

19. 'ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ' ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದವರು ಯಾರು?

ಉ: 'ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದವರು ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ.

20. ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದು ದೇವರಾಗಿತ್ತು?

ಉ: ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ದೇವರಾಗಿತ್ತು.

21. ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಯಾವುದು?

ಉ: ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರು ಮನೋವೈದ್ಯರು.

22. ದೇವನೂರರ 'ನನ್ನ ದೇವರು' ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿ.

ಉ: ಚಾವಣಿ ಇಲ್ಲದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರುಣ್ಯ ಸಮತೆಯ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಅದು ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ದೇವರಾಗುತ್ತದೆ.

23. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

ಉ: ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಮಹರ್ಷಿ ವೇದವ್ಯಾಸರು.

24. ಹುಲಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಶಾನುಭೋಗರ ದುಂಡುದುಂಡಾದ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಲಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

25. ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಹುಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಖದರ್ಶನವಾಗದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೊಂಬರಾಟದಲ್ಲಿ ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿತು.

26. ಶಾನುಭೋಗರ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಯಾವುದು?

ಉ: ಶಾನುಭೋಗರ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಖರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕ.

27. ಹಸಿದು ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಲಿಯು ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತು?

ಉ: ಹಸಿದು ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಲಿಯು "ವಿಧಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಏನನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೋ" ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿತು.

28. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು?

ಉ: ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊನ್ನಿನ ಕಳ್ಳತನದ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು.

29. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಏಕೆ ವಿಸ್ಮಯ ಹೊಂದಿದರು?

ಉ: ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು "ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನನ್ನು ಇಡುವಾಗ ಈತ ಮತ್ತು ನಾನು ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಟುವುತ್ಸವೇ ಸಾಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಿಸ್ಮಯ ಹೊಂದಿದರು.

30. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದನು?

ಉ: ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತನ್ನು ದೇವರು, ಗುರುಗಳು, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ನಿರತರನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕಳೆದನು.

31. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟುವುತ್ಸದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು?

ಉ: ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟುವುತ್ಸದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಪದ್ಯಭಾಗ:

1. ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕು?

ಉ: ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ಯಾಡುವ ಹಡಗನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕು.

2. ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ನದೀಜಲಗಳು ಏನಾಗಿವೆ?

ಉ: ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ನದೀಜಲಗಳು ಕಲುಷಿತವಾಗಿವೆ.

3. ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗಬೇಕು?

ಉ: ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವ ನದೀಜಲಗಳಿಗೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗಬೇಕು.

4. ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?

ಉ: ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳು ಬರಡಾಗಿವೆ.

5. ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಎಚ್ಚರದೊಳಗೆ ಬದುಕಬೇಕಿದೆ?

ಉ: ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಥಗಳು ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರದೊಳಗೆ ಬದುಕಬೇಕಿದೆ.

6. ಹಕ್ಕಿ ಯಾವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯು ಎವೆ ತೆರೆದಿಕ್ಕುವ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆ ಮಿಟುಕಿಸುವಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಮುಂದೆ ಹಾರುತ್ತಿದೆ.

7. ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಣ್ಣಗಳಿವೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಹೊಳೆಯುವ ಬಣ್ಣಗಳಿವೆ.

8. ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾವುವು?

ಉ: ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು.

9. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯು ಸಾರ್ವಭೌಮರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದೆ.

10. ಹಕ್ಕಿ ಯಾರನ್ನು ಹರಸಿದೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯು ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹರಸಿದೆ.

11. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯು ಕಾಲಪಕ್ಷಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

12. ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿವೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ದಿಜ್ಜಂಡಲಗಳ ಅಂಚಿನ ಆಚೆಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿವೆ.

13. ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ ಏನು?

ಉ: ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರವು “ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು” ಎಂಬ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು.

14. ಹಲಗಲಿಯ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?

ಉ: ಪೂಜೇರಿ ಹನುಮ, ಬ್ಯಾಡರ ಬಾಲ, ಜಡಗ, ರಾಮ ಈ ನಾಲ್ವರು ಹಲಗಲಿಯ ಪ್ರಮುಖರು.

15. ಹಲಗಲಿಯ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾದುದು ಏಕೆ?

ಉ: ಹಲಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ದಂಡು ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಹಲಗಲಿಯ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

16. ಯಾವ ಘಟನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ?

ಉ: ಹಲಗಲಿಯ ಭಂಟರ ಹತಾರ ಕದನದ ಘಟನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

17. ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಉ: ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮವು ಮುಧೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ.

18. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಏನೆಂದು ಕರೆದನು?

ಉ: ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ “ಕರ್ಣ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಯಾದವರು ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆ. ರಾಜ ನೀನು, ಮನದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕರೆದನು.

19. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡನು?

ಉ: ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಸಂಗಡ ಮೈದುನತನದ ಸರಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳೆದು, ತೊಡತಾಗುವಂತೆ ರಥದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದನು.

20. ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಯಾರು?

ಉ: ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ನಕುಲ ಮತ್ತು ಸಹದೇವ.

21. ಆಶ್ವಯುಜದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ಯಾವ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ?

ಉ: ಆಶ್ವಯುಜದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣವು ಗಿಳಿ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ.

22. ಕವಿಯು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಉ: ಕವಿಯು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಬನದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ.

23. ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬುದು ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ?

ಉ: ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬುದು ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಚ್ಚಹಸುರನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ.

24. ಕವಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ?

ಉ: ಕವಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಹೊಸಪಚ್ಚೆಯ ಜಮಖಾನದಂತೆ ಕಂಡಿದೆ.

25. ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆನಷ್ಟೇ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವನು?

ಉ: “ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆನಷ್ಟೇ” ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುವನು.

26. ‘ದಿನಪಸುತ’ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ಉ: ‘ದಿನಪಸುತ’ ಎಂದರೆ ಕರ್ಣ.

27. ಯಾರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?

ಉ: ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಭೀಮರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

28. ಭಲವನ್ನೇ ಮೆರೆಯುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು ಯಾರು?

ಉ: ಭಲವನ್ನೇ ಮೆರೆಯುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು ದುರ್ಯೋಧನ.

29. ‘ಅಂತಕಾತ್ಮಜ’ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ಉ: ‘ಅಂತಕಾತ್ಮಜ’ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮರಾಯ.

30. ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಯಾರು?

ಉ: ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಲವ.

31. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ಯಾವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು?

ಉ: ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ತನ್ನ ಉತ್ತರೀಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು.

32. ಮುನಿಸುತರು ಹೆದರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಲವನು ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಮುನಿಸುತರು ಹೆದರಿದರು.

ಎರಡು ಅಂಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಓದಿರಿ.

ಗದ್ಯಭಾಗ:

1. ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ವಿಮಾನದ ಪೈಲಟ್ ಏನು ಹೇಳಿದನು?

ಉ: ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ವಿಮಾನದ ಪೈಲಟ್ “ಡಾಕ್ಟರ್, ರೇಡಿಯೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರೌಂಡಿನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೇಗಾದರೂ ಇಳಿಯೋಣವೆಂದರೆ ಈ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

2. ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ರಾಹಿಲನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾವುವು?

ಉ: ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ರಾಹಿಲನ ಮನದಲ್ಲಿ “ಆ ಮಹಿಳೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾಳೆ? ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಏನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದೆ? ತಾನೀಗ ಈ ಕದವನ್ನು ತಟ್ಟಿದರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಬಹುದು? ಬ್ಲಾಕ್ ಔಟ್ ನಿಯಮ ಪಾಲಿಸುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರೌರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು.

3. ಮುದುಕಿಯು ರಾಹಿಲನ ಬಳಿ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳೇನು?

ಉ: ಮುದುಕಿಯು ರಾಹಿಲನ ಬಳಿ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ “ನೋಡಪ್ಪಾ, ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ನವ ವಧುವಾಗಿ ಈ ಊರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಲೇ ಇದ್ದೆವು. ಜಮೀನು ಆಸ್ತಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಇದೆ ಆದರೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಈ ಜನ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವಂತೆ ಯುದ್ಧ!” ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

4. ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದುಕಿ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನು?

ಉ: ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದುಕಿ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ “ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವು ಕೊನೆಗೂ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಈ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ ದೇವರೇ! ಈ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂತಹ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

5. ರಾಮನು ಗಿರಿವನಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು?

ಉ: ರಾಮನು ಗಿರಿವನಗಳನ್ನು “ಗಿರಿವನಗಳೇ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು

ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಹೇಳಿರಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ರಾಣಿ ಸೀತೆಯು ನನಗೆ ದೊರೆಯುವಳೇ? ಅವಳು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಿರೇ? ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಈ ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

6. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೈಸಿದನು? ತಿಳಿಸಿ.

ಉ: ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತೆಗಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಣ್ಣನಾದ ರಾಮನನ್ನು “ತಾಳಿಕೋ ಅಣ್ಣ ತಾಳಿಕೋ, ಸೂರ್ಯನೇ ತೇಜಗಡಲು ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವರು ಯಾರು? ರಾಮನೇ ಧೈರ್ಯಗಡಲು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ಥೈರ್ಯ ನೀಡುವವರು ಯಾರು?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದನು.

7. ರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಶಬರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇನು?

ಉ: ರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಶಬರಿಯು ಸವಿಯಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಮಧುಪರ್ಕವೆಂಬ ಪಾನೀಯವನ್ನು, ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಾಡದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

8. ಶಬರಿಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಉ: ಶಬರಿಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ, ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಂತಸಪಟ್ಟಳು. “ಜಗದಲ್ಲಿ ಇದರಷ್ಟು ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೆಂದೆ ತಂದೆನು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಸವಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಉಪಚರಿಸಿದಳು.

9. ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?

ಉ: ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರಿಗೆ “ನಾವು ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ವಾಗತದಿಂದ ಸಂತಸಗೊಂಡೆವು. ನಿನ್ನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸುಖ ಕಂಡೆವು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಪುಣ್ಯ ನಮ್ಮದಾಯಿತು. ನಾವು ನಿನಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಋಣಿಗಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

10. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು?

ಉ: ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 1. ಗ್ರಾಮ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ, 2. ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯ, 3. ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರ, 4. ನೀರಿನ

ಸೌಕರ್ಯ, 5. ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು.

11. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದವು?

ಉ: ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಬಳಿಯ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್‌ಯೋಜನೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ. 1900 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1907 ರಲ್ಲಿ ಮಾರಿಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1911 ರಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ' ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

12. ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?

ಉ: ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು "ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಮೋಚ್ಚ ಪರಿಹಾರ. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸ್ವತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13. ನೆಹರು ಅವರು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?

ಉ: ನೆಹರು ಅವರು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು "ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಲಾರದವರು ಎಂಬ ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿಯೋಣ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

14. ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾವುವು?

ಉ: ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1913ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫೀಡರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿಗಳು ರಚಿತಗೊಂಡವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಆದಾಯ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

15. ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯವೇನು?

ಉ: ಕೆಲವರು ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವಿರುವ ಜನರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಗುಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯದೃಶ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿರುವವರ ಖುಷಿ ಭಾವನೆಯು ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೋಡದೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಇದ್ದವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂತೋಷದ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯ.

16. ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಎಂದರೆ ಏನು? ವಿವರಿಸಿ.

ಉ: ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಎಂದರೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಇರುವ ಕೇವಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಭವದಿಂದ ಒಡಮೂಡುವುದು. ಅದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅದು ತರ್ಕವಲ್ಲ; ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಅರಿವು.

17. ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಶಾನುಭೋಗರು ಏನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು?

ಉ: ಶಾನುಭೋಗರು ಇರಸಾಲಿಗಾಗಿ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಖಜಾನೆಗೆ ಹಣಕಟ್ಟಿ, ವಾಪಸ್ಸು ಹೊರಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾದರೆ ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ದಾಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮದಲಿಂಗನ ಕಣಿವೆ ಕಾಡುದಾರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ "ಸ್ವಲ್ಪದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರೆ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊರು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು" ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಬೇಗಬೇಗ ನಡೆದರು.

18. ಹುಲಿಯು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಾರಿಕೊಲ್ಲದಿರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?

ಉ: ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಂಥ ದೊರೆಗಳು ಆಳಿದರೋ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಂತಹ ಗ್ರಂಥ ಉದ್ಭವಿಸಿತೋ, ಆ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಹುಲಿಗಳಾದರೂ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಎಡೆಗೊಡುವುದುಂಟೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಭರತಖಂಡದ ಹುಲಿಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಾರಿಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಶತ್ರುಗಳಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿರುವಾಗ ಕೊಲ್ಲುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಲಿಯು ಶಾನುಭೋಗರ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಾರಿ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

19. ಶಾನುಭೋಗರು ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಉ: ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ರೈತರ ಗಾಡಿಯ ಎತ್ತುಗಳು ಮುಂದೆ

ಹೋಗದೆ ನಿಂತವು. ಹುಲಿಯ ಗರ್ಜನೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಎತ್ತುಗಳ ಗಂಟೆಯ ಸದ್ದನ್ನು, ರೈತರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹುಲಿಯು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು. ಅನಂತರ ರೈತರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋವಿಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ತೋಟಾ ಹಾರಿಸಿ, ಕೈಲಾಡಷ್ಟು ಗಲಭೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ತೆಂಗಿನಗರಿಯ ಪಂಜು ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು, ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶಾನುಭೋಗರನ್ನು ಕಂಡು, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೀರೆರೆಚಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

20. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಸಲಹೆಯಿತ್ತನು?

ಉ: ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕರೆದು, “ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದಾಗ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯವನಾಗಿ “ನಾವು ಈ ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಖರ್ಚಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹೊನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಹೊನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಬಿಡೋಣ” ಎಂದು ಸಲಹೆಯಿತ್ತನು.

21. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?

ಉ: ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನತಂದೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ “ನಿನ್ನ ಒಂದು ಮಾತಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ, ಹಲವು ಕಾಲ ಹಸಿಯದೆ ಊಟವಾಡಿ ಬಾಳುವಂತಹ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ನೀನು ಆ ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ಹೊನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

22. ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?

ಉ: ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ವಟವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ “ನೀನಾದರೂ ಯಕ್ಷಾದಿ ದಿವ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸ ಮಾಡುವಂತಹ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹವನು ಆಗಿದ್ದೀಯಾ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಡಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನೀನು ತಪ್ಪದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನುಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಪದ್ಯಭಾಗ:

1. ಹಡಗನ್ನು ಯಾವುದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ?

ಉ: ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಕವಿದಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬ ಹಣತೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಬದುಕೆಂಬ ಹಡಗನ್ನು

ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ.

2. ಬರಡಾಗಿರುವ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಿದೆ?

ಉ: ಋತುಗಳ ರಾಜನಾದ ವಸಂತನು ಬರಡಾಗಿರುವ ಕಾಡುಗಳು ಹಚ್ಚಹಸಿರಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಿದೆ. ವಸಂತನ ಆಗಮನದಿಂದ ಬರಡಾಗಿರುವ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರಗಿಡಗಳು ಚಿಗುರಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ನವಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಬೇಕಿದೆ – ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

3. ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಯಾವುದರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ?

ಉ: ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಮತಧರ್ಮಗಳ ಭೇದಭಾವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಈ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಡೆವಬೇಕು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.

4. ನಾಳಿನ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು?

ಉ: ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳು ದಾರಿತೋರಿಸುವ ದೀಪಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬದುಕಬೇಕು. ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂಶಯಗಳಿಂದ ಮಸುಕಾಗಿರುವ ಮನದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತ ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕು.

5. ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಉ: ತರತಮರಹಿತ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀಲಮೇಘಮಂಡಲ – ಸಮಬಣ್ಣದಂತೆ, ಅನಂತ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮುಗಿಲಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮೂಡಿದಂತೆ, ನಕ್ಷತ್ರ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಕಣ್ಣಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ನೋಟ ಅದ್ಭುತವಾದುದು ಎಂದು ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

6. ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹರಸಿದೆ?

ಉ: ಹಕ್ಕಿಯು (ಕಾಲಪಕ್ಷಿಯು) ಯುಗಯುಗಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಯು (ಕಾಲಪಕ್ಷಿಯು) ತನ್ನ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳೆಂಬ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬೀಸುವ ಮೂಲಕ ಭೂಮಂಡಲದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಚೈತನ್ಯ ನೀಡಿ, ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹರಸಿ, ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶುಭ ಹಾರೈಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

7. ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವ ಮೇರೆ ಮೀರಿ ನೀರನ್ನು ಹೀರಿದೆ?

ಉ: ಕಾಲ ಪಕ್ಷಿಯು ಹಾರುತ್ತಾ, ಆಡುತ್ತಾ, ಹಾಡುತ್ತಾ ಶುಕ್ಲಹ ಎಂಬ ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇರೆಯನ್ನು ತಲುಪಲಿದೆ ಹಾಗೂ

ಆಕಾಶದ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ತಿಂಗಳಿನ ಊರಿನ (ಚಂದ್ರಲೋಕದ) ನೀರನ್ನು ಹೀರಲಿದೆ. ಮಂಗಳಲೋಕದ (ಮಂಗಳ ಗ್ರಹ) ಅಂಗಳವನ್ನು ಸಹ ಏರಲಿದೆ. ಮಾನವನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಇತರ ಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಸಂಚರಿಸಬಹುದಾದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಮುನ್ನೋಟ ಈ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

8. ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ದಂಗೆ ಏಳಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಕ್ರಿ.ಶ. 1857ರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ನಂತರ ತನ್ನ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಈ ಆದೇಶದನ್ವಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಲಗಲಿಗೆ ಬಂದು, ಬೇಡರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯು ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ದಂಗೆ ಏಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

9. ಹಲಗಲಿಗೆ ದಂಡು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರಾದ ಪೂಜೇರಿ ಹನುಮ, ಬ್ಯಾಡರ ಬಾಲ, ರಾಮ, ಜಡಗ ಇವರುಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ನಿಶ್ಚಿಂತಕರಣದ ಆದೇಶವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪದೆ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಈ ದಂಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಬಂದ ಕಾರಕೂನನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರ ದಂಗೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿಯಲು ದಂಡನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದರು.

10. ದಂಡು ಹಲಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿತು?

ಉ: ನಿಶ್ಚಿಂತಕರಣದ ಆದೇಶವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿಯಲು ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಂಡು ಬಂದಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಂಡಿನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೊಂದರು. ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕವರಿಗೆಲ್ಲ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಗುಂಡಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ಗುಡ್ಡದ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿ ತಲೆಮರಿಸಿಕೊಂಡರು.

11. ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವೀರಗೀತೆಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ?

ಉ: ಲಾವಣಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಕಥನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡನ್ನು ಲಾವಣಿಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಲಾವಣಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರತನ ಹಾಗೂ

ಸಾಹಸವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವೀರಗೀತೆಗಳು ಎನ್ನುವರು.

12. ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದನು?

ಉ: “ಕರ್ಣ ನಿಮಗೂ ಯಾದವ ಕೌರವರಿಗೂ ವಂಶ ಗೌರವದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಾಣೆ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರಿವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದನು.

13. ಕುಂತಿ, ಮಾದ್ರಿಯರು ಯಾರ್ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು?

ಉ: ಕುಂತಿಯು ಸೂರ್ಯನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು, ಯಮಧರ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ವಾಯುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು, ಇಂದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಮಾದ್ರಿಯು ಅಶ್ವಿನಿದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಕುಲ ಸಹದೇವರನ್ನು ಪಡೆದಳು.

14. ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳೇನು?

ಉ: ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕೊರಳಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು, ಕಂಬನಿಯು ರಭಸದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಕರ್ಣನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ದುಃಖಗೊಂಡು ಮನದೊಳಗೆ “ಅಯ್ಯೋ, ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೇಡಾದುದು” ಎಂದನು. ಹರಿಂಕು ಹಗೆತನವು ಹೊಗೆ ತೋರದೆ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವುದಲ್ಲದೆ; ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುವುದೇ. ಕೃಷ್ಣನು “ನನ್ನ ವಂಶದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದನು” ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದು ಕೊಂಡನು.

15. ಕೃಷ್ಣನು ಕೌರವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದನು ಎಂದು ಕರ್ಣ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉ: ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ “ನಾನು ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸೋಲುವವನಲ್ಲ, ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರು ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಒಡೆಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಶಿರವನ್ನು ಕಡಿದು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕೊಂದೆ” ಎಂದನು.

16. ಯುದ್ಧದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ತೀರ್ಮಾನವೇನು?

ಉ: ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾಳಿನ ಕೌರವರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಚತುರಂಗ ಬಲದ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಗೆ ಭೋಜನಕೂಟ ಆಗುವುದು. ನಾನು ಕೌರವನ ಉಪಕಾರದ ಋಣ ತೀರಿಸುವಂತೆ ಹೋರಾಡಿ, ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ವೀರಯೋಧರ ಕೊಂದು,

ನನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವೆನು. ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲಾಣೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಯಿಸೆನು” ಎಂದನು.

17. ಕವಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಗಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲವರೆಗೂ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತದೆ?

ಉ: ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನಿಂದ ಕವಿಗೆ ಆಗಸವು ಹಾಗೂ ಆಗಸದಲ್ಲಿನ ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣವು ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗದ್ದೆಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬತ್ತದ ಪೈರುಗಳು ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಮರಗಳು ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಜೆಯ ಬಿಸಿಲೂ ಸಹ ಕವಿಗೆ ಹಸುರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

18. ಹಸುರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿಯು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಉ: ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನಿಂದ ಕವಿಗೆ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲೂ ಹಸುರಿನ ಭಾವ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಹೊಸಹೂವಿನ ಕಂಪನ್ನು ಹಸುರಿನ ಭಾವದಿಂದ ಮೂಗು ಆಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲೆಗಳ ತಂಪು ಮೈಗೆ ಹಸುರು ಸ್ಪರ್ಶದ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮರಗಿಡಗಳ ಪೊದರಿನಿಂದ ಬರುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಲಿನ ಇಂಪು ಕಿವಿಗೆ ಹಸುರಿನ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಸುರು ಇಳೆಯ ಉಸಿರಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹಸುರಿನ ಶಾಂತತೆಯ ಭಾವ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

19. ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರು ಗಟ್ಟಿಲು ಕಾರಣವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಂಶಗಳೇನು?

ಉ: ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನಿಂದ ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ. ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಹಸುರು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ಕಡಲಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಹಸುರಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಒಡಲಿನ ನೆತ್ತರು ಸಹ ಈ ಹಸುರಿನ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿ ಪುಳಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರುಗಟ್ಟಿ ಹಸುರು ಭಾವವನ್ನು ಮೈದುಂಬಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

20. ತಾನು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನೆಲಕ್ಕಲ್ಲ ಭಲಕ್ಕಿ ಎಂಬುದನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ?

ಉ: ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆನು ಎಂದು

ತಿಳಿದಿರುವರೇ; ಭಲಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇದು ಪಾಳು ಭೂಮಿ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಕರ್ಣನು, ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಹಾಗೂ ನೂರುಜನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸತ್ತರು. ಆಗ ನನಗೆ ಕೋಪವು ಹುಟ್ಟಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ಭಲವನ್ನೇ ಮರೆಯುವೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

21. ಈ ನೆಲನೋಡನೆ ತಾನು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುವುದೇಕೆ?

ಉ: ದುರ್ಯೋಧನನು “ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಟನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಹಾಗೂ ನೂರುಜನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ಈ ನೆಲದೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

22. ಪಾರ್ಥಭೀಮರ ಬಗೆಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಉ: ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು “ಅಜ್ಜ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಟನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಕೊಂದ ಅರ್ಜುನ ಭೀಮರು ಇರುವತನಕ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಇರುವತನಕ ನಾನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು; ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನನ್ನ ದುಃಖವು ತಣ್ಣಗಾದಾಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನೊಡನೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವೆನೇ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

23. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವು ಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಉ: ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಶತ್ರುಘ್ನನ ಬೆಂಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೊರಟ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ರಾಜರುಗಳು ತಡೆಯಲು ಹೆದರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಆಶ್ರಮದ ತೋಟದ ಹಸುರಾದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಒಳಹೊಕ್ಕಿತು.

24. ಯಜ್ಞಾಶ್ವದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು?

ಉ: ಯಜ್ಞಾಶ್ವದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ “ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಮಗನಾದ ರಾಮನು ಒಬ್ಬನೇ ವೀರನು. ಇದು ಅವನ ಯಜ್ಞ ಕುದುರೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು ಯಾರೇ ಆದರೂ ತಡೆಯಲಿ” ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

25. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸುತರಿಗೂ ಲವನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ: ಲವನು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರೀಯದಿಂದ ಬಾಳೆಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ಮುನಿಸುತರು “ಬೇಡಬೇಡ ಅರಸುಗಳ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಡು, ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಡೆಯುವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಲವನು ನಗುತ್ತ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಕ್ಕಳು ಹೆದರಿದರೆ, ಜಾನಕಿಯ ಮಗನು ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರುವನೇ, ನೀವು ಹೋಗಿ” ಎಂದು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

ಪಠ್ಯ ಪೋಷಕ ಅಧ್ಯಯನ ಭಾಗದಿಂದ ಎರಡು ಅಂಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಓದಿರಿ.

1. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಉ: “ಜಾತಿ ಎಂಬುದು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಅದು ವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಘನೀಭೂತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಭಾರತದ ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಶೂದ್ರರು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೀನರಾಗಿ ಗುಲಾಮತನ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

2. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕೋಮುವಾದದ ಕಟ್ಟಾ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರು ಏಕೆ?

ಉ: ವಿವೇಕಾನಂದರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೋಮುವಾದದ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕೋಮುವಾದವು ಏಕಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಅದೇ ಅಂತಿಮವೆಂದು ನಂಬುತ್ತ ನಂಬಿಸುತ್ತ, ಪರಧರ್ಮದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕಟ್ಟಾ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರು.

3. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಚಿಕಾಗೋ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನು?

ಉ: ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಮೆರಿಕಾದ ಚಿಕಾಗೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ “ಸ್ವಮತಾಭಿಮಾನ, ಅನ್ಯಮತದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಘೋರಧಾರ್ಮಿಕ ದುರಭಿಮಾನಗಳು ಈ ಸುಂದರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಇಂತಹ ಉಗ್ರಧರ್ಮಾಂಧತೆಯ ದೈತ್ಯರಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಇಂದಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

4. ಯಾರಿಗೆ ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ? ಪುಟ್ಟಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನು?

ಉ: ಕಮ್ಮಾರನಿಗೆ, ಕುಂಬಾರನಿಗೆ, ನೇಕಾರನಿಗೆ, ಕೇರಿಯ ಮಾರನಿಗೆ ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ ಬರಲು ವಸಂತ ಹೆದರಿದನೆ? ಹರಿದಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಮರುಗಿದನೆ? ಎಂಬುದು ಪುಟ್ಟಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

5. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?

ಉ: ಒಡೆಯನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮೈ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಮಾವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ, ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಗಾನದಲ್ಲಿ, ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

5. ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಯಾವುದರ ಪ್ರತೀಕ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ?

ಉ: ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಗೆ ತಾನು ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ನಡೆದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದಿದ್ದ ಮಣ್ಣು ‘ತ್ಯಾಗದ ಪ್ರತೀಕ’ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.

6. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಏನು?

ಉ: ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ “ಏಪ್ರಿಲ್ 13, 1919ರಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಂಡುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದ ಸುಮಾರು 2000 ಮುಗ್ಧ ಹಿಂದೂ, ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಮ್ಮಿಳಿತ ರಕ್ತದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಪಾವನವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಒಕ್ಕಣೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

9. ‘ಅಂಗಿ’ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುವ ಬೆಡಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಉ: ಕೈಯುಂಟು ಕಾಲಿಲ್ಲ, ಶಿರ ಹರಿದ ಮುಂಡ, ಮೈಯೊಳಗೆ ನವಗಾಯ, ಒಂಬತ್ತು ತುಂಡು, ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಹೆಗಲೇರಿಕೊಂಡ ರಾಯರಾಯರಿಗೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಪ್ರಚಂಡ ಎಂಬುದು ಅಂಗಿ ಎಂಬ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಬೆಡಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

10. ಉಪ್ಪಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?

ಉ: ಉಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಉಪ್ಪಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದೇ ಉಪ್ಪಿಗೆ ನೀರು ತಾಕಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಅದು ನೀರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಉಪ್ಪಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದು ಒಗಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

11. ಕೆಸರಿಗೂ ಕಮಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಗಟು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ?

ಉ: ಕಮಲವು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಮಲಕ್ಕೂ ಕೆಸರಿಗೂ ಅವಿವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಗಟು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

12. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ತರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಗರಿಕೆ ಕೊಡುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಒಗಟು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ?

ಉ: ಉತ್ತರಾಣಿಕಡ್ಡಿಯು ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವವರ ಮುಂಚರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗರಿಕೆಯ ಹುಲ್ಲು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಬೆಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ರೈತನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13. ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಏನು ಲಾಭ?

ಉ: ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸಲು, ಮನೋರಂಜನೆ ನೀಡಲು ಒಗಟುಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಗೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣಿಸಬಹುದೆಂಬ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ (ಮೂರು ಅಂಕದ 2 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.)

ಸೂಚನೆ: ಕವಿಗಳ/ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಬಿರುದು/ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೇ ಎನ: ಟಿಪ್ಪಣಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಾರದು.

ಗದ್ಯಭಾಗ:

1. **ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್** : ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಅವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1936ರಲ್ಲಿ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ಕತೆಗಾರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿರುವ ಇವರು ಚಪ್ಪಲಿಗಳು, ಖೆಡ್ಡಾ, ಪಯಣ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಕದನವಿರಾಮ, ವಜ್ರಗಳು, ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕವರು, ತಳ ಒಡೆದ ದೋಣಿಯಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ನೃಪತುಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಸಹ ಇವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ.
2. **ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ** : ಶ್ರೀ ಪುರೋಹಿತ ತಿರುನಾರಾಯಣಯ್ಯಂಗಾರ್ಯ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1905ರಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲುಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಶಬರಿ, ಅಹಲ್ಯೆ, ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ, ಕವಿ ಮತ್ತು ದೋಣಿಯ ಬಿಯದ, ಏಕಟಕವಿ ವಿಜಯ, ಹಂಸ ದಮಯಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರ 'ಶ್ರೀ ಹರಿಚರಿತೆ' ಕೃತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 'ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. **ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ರಗೌಡ** : ಶ್ರೀ ದಾರದಹಳ್ಳಿ ಸುಬ್ಬೇಗೌಡ ಜಯಪ್ರಗೌಡ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1947ರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ದಿವಾನ್ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು, ಜನಪದ ಆಟಗಳು ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.
4. **ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ** : ಶ್ರೀ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1948 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕುಸುಮ ಬಾಲೆ, ದ್ಯಾವನೂರು, ಒಡಲಾಳ, ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಮಾವೋ, ನೋಡು ಮತ್ತು ಕೂಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ :

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕಿಹೆಬ್ಬಾಳು ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1900 ರಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಅಕ್ಕಿಹೆಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಗದ್ಯ ಬರೆಹಗಾರರಾದ ಇವರು ಪ್ರಬಂಧಕಾರರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಮಗ್ರ ಲಲಿತಪ್ರಬಂಧಗಳು, ದೇವರು, ಹಗಲುಗನಸು, ಅಲೆಯುವ ಮನ, ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಮೆರಿಕಾಯಾತ್ರೆ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಮಿನುಗು ಮಿಂಚು, ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳೊಡನೆ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

6. ದುರ್ಗಸಿಂಹ :

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಸಿಂಹನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 1031 ರಲ್ಲಿ ಕಿಸುಕಾಡು ನಾಡಿನ ಸಯ್ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನು ಒಂದನೆಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನೂ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಮತಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯನಾದ ಈತ ಸಯ್ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹರಿಹರ ಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ' ಎಂಬ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪದ್ಯಭಾಗ:

1. ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ :

ಸಮನ್ವಯ ಕವಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ಗುಗ್ಗರಿ ಶಾಂತವೀರಪ್ಪ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1926 ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಾದ ಇವರು ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡಿದನು, ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು-ಒಲವು, ದೇವಲಿಪ್ತಿ, ದೀಪದ ಹೆಜ್ಜೆ, ಅನಾವರಣ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ, ಮಾಸ್ಕೊದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ದಿನಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕಾವ್ಯಾರ್ಥಚಿಂತನ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಗೌರವ ಡಿ. ಲಿಟ್ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ :

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1896ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಇವರು ಗರಿ. ನಾಕುತಂತಿ, ನಾದಲೀಲೆ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಸಖೀಗೀತ, ಮೇಘದೂತ, ಗಂಗಾವತರಣ, ಅರಳು ಮರಳು ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ :

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಗದುಗಿನ ನಾರಣಪ್ಪ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 1430ರಲ್ಲಿ ಗದಗ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೋಳಿವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ವ್ಯಾಸರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ಎಂಬ ಅಭಿದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಇವರು 'ಕರ್ನಾಟ ಭಾರತಕಥಾ ಮಂಜರಿ' ಮತ್ತು 'ಐರಾವತ' ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ 'ರೂಪಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ.

4. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

'ಕುವೆಂಪು' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ಕುಪ್ಪಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1904 ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಪ್ಪಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು, ಕೊಳಲು, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ನನ್ನದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಬೊಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ, ಜಲಗಾರ, ಬೆರಳ್ಳಿ ಕೊರಳ್, ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಕವಿ ರನ್ನ

ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 949 ರಲ್ಲಿ (ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ) ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದುವೊಳಲು (ಈಗಿನ ಮುಧೋಳ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಈತನು ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆಯಾದ ತೈಲಪನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಇವನು 'ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ', 'ಅಜಿತತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣತಿಲಕಂ', 'ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ', 'ಚಕ್ರೇಶ್ವರಚರಿತಂ' ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ರನ್ನಕಂದ' ಎಂಬ ನಿಘಂಟನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ತೈಲಪನು 'ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದನು. ಇವನು ಕನ್ನಡ 'ರತ್ನತ್ರಯ' ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

6. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 1550 ರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಇವರು 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ಉಪಮಾಲೋಲ, ಕರ್ಣಾಟಕವಿಚೂತವನ ಚೈತ್ರ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಅಂಕದ 1 ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಸೂಚನೆ: ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಕ್ಷರದೋಷಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಬರೆಯಲು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ:

1. ಸಂಕಲ್ಪಗೀತೆ

ಮತಗಳೆಲ್ಲವು ಪಥಗಳು ಎನ್ನುವ
ಹೊಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕೋಣ
ಭಯ ಸಂಶಯದೊಳು ಕಂದಿದ ಕಣ್ಣೊಳು
ನಾಳಿನ ಕನಸನು ಬಿತ್ತೋಣ

ಅಥವಾ

ಕಲುಷಿತವಾದೀ ನದೀಜಲಗಳಿಗೆ
ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ
ಬರಡಾಗಿರುವೀ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ
ವಸಂತವಾಗುತ ಮುಟ್ಟೋಣ

2. ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ

ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹಣೆ ಬರೆಹವ ಬರಸಿ
ಮನ್ವಂತರಗಳ ಭಾಗ್ಯವ ತೆರೆಸಿ
ರೆಕ್ಕೆಯ ಬೀಸುತ ಚೇತನಗೊಳಿಸಿ
ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಅಥವಾ

ನೀಲಮೇಘಮಂಡಲ-ಸಮಬಣ್ಣ
ಮುಗಿಲಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಡೆದವೊ ಅಣ್ಣಾ
ಚಿಕ್ಕೆಯ ಮಾಲೆಯ ಸೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನು ಮಾಡಿದೆ ಕಣ್ಣಾ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

3. ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು

ಕೊಡಲಿ ಕೋರೆ ಕುಡ ಕಬ್ಬಿಣ ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲಾ
ಉಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆ ಅರಿಸಿಣ ಜೀರಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಸಕ್ಕಾರಿ ಬೆಲ್ಲ
ಗಂಗಳ ಚೆರಿಗೆ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರ ಹೋದವು ಬೀಸುಕಲ್ಲಾ
ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅತ್ತು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಲಿ ನಾನೆಷ್ಟು

ಅಥವಾ

ಸಿಕ್ಕದ್ದು ತಗೊಂಡು ಸರದ ನಿಂತರೊ ಊರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟಾ
ಬಾದಿ ಮಾಡ್ಯಾರೊ ಹಲಗಲಿ ಸುಟ್ಟು ಗುರ್ತುಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಷ್ಟು
ಕಾಣದೆ ಹೋಯಿತು ಕೆಟ್ಟು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಂಡಷ್ಟು
ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಕಲ್ಮೇಶನ ದಯದಿಂದ ಹಾಡಿದೆನಣ್ಣಾ ಜನಕಾ

4. ಕೌರವೇಂದ್ರನಕೊಂದೆ ನೀನು

ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದಲಿ
ಕೌರವನ ಋಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲಿ ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು
ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ಶ
ರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ
ವೀರರೈವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸಖನಾಣೆ

ಅಥವಾ

ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ
ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೊಂದನಕಟಾ
ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನಮನದೊಳಗೆ
ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋರದುರುಹದೆ
ಬರಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವ
ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ

5. ಹಸುರು

ಹಸುರಾಗಸ; ಹಸುರು ಮುಗಿಲು;
ಹಸುರುಗದ್ದೆಯಾ ಬಯಲು;
ಹಸುರಿನ ಮಲೆ; ಹಸುರು ಕಣಿವೆ;
ಹಸುರು ಸಂಜೆಯೇ ಬಿಸಿಲಾ!

ಅಥವಾ

ಹೊಸ ಹೂವಿನ ಕಂಪು ಹಸಿರು,
ಎಲರಿನ ತಂಪೂ ಹಸುರು!
ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಲಿಂಪು ಹಸುರು!
ಹಸುರು ಹಸುರಿಳೆಯುಸಿರೂ!

6. ಭಲಮನೆ ಮಹಿವೆಂ

ನೆಲಕಿವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ |
ಚಲಕಿವೆಂ ಪಾಂಡುಸುತರೊಳಿನೆಲನಿದು ಪಾ |
ಚ್ಚಿಲನೆನಗೆ ದಿನಪಸುತನಂ |
ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಪುದುವಾಟ್ಟಪೆನೇ ||

ಅಥವಾ

ಪುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಡ |
ಪುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮಿದಿರ್ಚಿ ಸತ್ತೊಡ ಕೋಪಂ
ಪುಟ್ಟಿ ಮೊದಲುತ್ತು ಸತ್ತರ್ |
ಪುಟ್ಟರೆ ಪಾಂಡವರೊಳಿವೆಂ ಭಲಮನೆ ಮಹಿವೆಂ

7. ವೀರಲವ

ಉರ್ವಿಯೊಳ್ ಕೌಸಲ್ಯ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ |
ನೂರ್ವನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞತುರಗಮಿದು |
ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರ್ಪರಾರಾದೊಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿದರ್ ಲೇಖನವನೋದಿ
ಗರ್ವಮಂ ಬಿಡಿಸದಿದೊಡೆ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ |
ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿದರ್ಪುದೆ ತನ |
ಗುರ್ವತೋಳ್ಳವೇತಕೆಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟು ಲವನುರಿದೆದ್ದನು ||

ಅಥವಾ

ತೆಗೆದುತ್ತರಿಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ |
ಬಿಗಿದು ಕದಳಿದ್ವುಮಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಯ ಮುನಿಸುತರ್ |
ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರೆಮ್ಮನೆನಲು ||
ನಗುತೆ ಪಾರ್ವರ ಮಕ್ಕಳಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ |
ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಪೋಗಿ ನೀವೆಂದು ಲವ |
ನಗಡುತನದಿಂದ ಬಿಲ್ದಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗೈದು ನಿಂತಿದರ್ನು ||

ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಂಧಿ ಪದಗಳು:

ಸೂಚನೆ: ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಸಂಧಿ ಬಿಡಿಸಲು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಕನ್ನಡದ ಸಂಧಿಗಳು:

'ಲೋಪ ಸಂಧಿ'

ಊರೂರು,	ಬಲ್ಲೆನೆಂದು,	ಮಾತಂತು,	ಸಂಪನ್ನರಾದ,	ನಿಂತಿದರ್ನು.
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ,	ಬಂದಲ್ಲದೆ,	ತಕ್ಕನಿತು,	ಪೂಳ್ಳಿದೆ,	ನಿಮ್ಮರಸ.
ಇರುಳಳಿದು,	ತೆರೆದಿಕ್ಕುವ,	ತಿಂಗಳಿನೂರು,	ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲಿ,	ಲೇಖನವನೋದಿ.
ಚರಿಸುತ್ತದ್ದರದ.	ತೆಗೆದುತ್ತರಿಯಮಂ,	ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ.		

'ಆಗಮ ಸಂಧಿ'

ಕೈಯನ್ನು,	ಮಳೆಯಿಂದ,	ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ,	ಮರವನ್ನು.
ಮಗುವಿಗೆ,	ಜಾಗವನ್ನು,	ಓಣಿಯಲ್ಲಿ,	ವೇದಿಯಲ್ಲಿ.

'ಆದೇಶ ಸಂಧಿ'

ಮಳೆಗಾಲ,	ಮೈದೋರು,	ಬೆಂಬತ್ತು,	ಕೈವಿಡಿದು.
ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು,	ಪೋಗಲ್ವೇಳ್ಕುಂ,	ಹೊಸಗಾಲ,	ಕಳ್ಳಡಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ:

'ಸರ್ವಣ ದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ'

ಮಹಾತ್ಮ, ವಾಚನಾಲಯ,	ಗಿರೀಶ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ,	ಸುರಾಸುರ, ನಿಜಾಶ್ರಮ,	ವಧೂಪೇತ, ವಲ್ಕಲಾವೃತ.	ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿ.
---------------------	----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------

'ಗುಣ ಸಂಧಿ'

ದೇವೇಂದ್ರ ಕೌರವೇಂದ್ರ	ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಮದೋನ್ನತ	ಸೂರೋದಯ	ಮಹರ್ಷಿ	ಮಹೇಶ
-----------------------	-----------------------	--------	--------	------

'ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ'

ಏಕೈಕ	ಜನೈಕೈ	ವನೌಷಧಿ	ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ	
------	-------	--------	-------------	--

'ಯಣ್ ಸಂಧಿ'

ಅತ್ಯವಸರ	ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರ	ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ	ಜಾತ್ಯತೀತ	ಅತ್ಯಾದರ
---------	-------------	-------------	----------	---------

'ಜಶ್ವ ಸಂಧಿ'

ವಾಗ್ದೇವಿ	ಅಜಂತ	ಷಡಾನನ	ದಿಗಂತ	ಅಭಿ
----------	------	-------	-------	-----

'ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ'

ಪಯಶ್ಚಯನ,	ಶರಚ್ಚಂದ್ರ,	ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ	ಬೃಹಚ್ಚತ್ರ	
----------	------------	------------	-----------	--

'ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ'

ಷಣ್ಮುಖಿ	ಸನ್ಮಾನ	ವಾಚ್ಮಯ	ಉನ್ಮಾದ, ತನ್ಮಯ,	ದಿಜ್ಮಂಡಲ
---------	--------	--------	----------------	----------

ಅನ್ಯ ದೇಶೀಯ ಪದಗಳು:

ಸೂಚನೆ: ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮೋಜಿನ ರೂಪದ ಹಾಡು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಪದಗಳನ್ನು (ಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳು) ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಇದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ:

ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಕಾಗದಾ ಬರೆದುಕೊಂಡ
ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿ ಸಲಾಮ ಹೊಡೆದು ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾ
ಕಚೇರಿಲಿ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ತಾನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ
ಕುರ್ಚಿಲಿ ಕುತ್ಕೊಂಡ ದರ್ಬಾರ್ ಮಾಡ್ಲೊಂಡ
ಹುಕುಂ ಕಳಿಸೇ ಬಿಟ್ಟಾ ||

ಮೋರ್ಚುಗೀಸನವನು ಒಂದು ಚೊಂಬು ಚಾ ಕುಡಿದೆ ಬಿಟ್ಟಾ
ಇಸ್ತೀ ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕೊಂಡು ತಂಬಾಕು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ
ಅನಾನಸು ಅಂತಾ ಅವನು ಸಾಬೂನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಾ
ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿ ರಸೀದಿ ಪಡೆದು ಮೇಜ್ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಾ
ಗ್ರೀಕ್‌ನವನು ರೋಮನ್ನಿಂದ ದಮಡಿ ತಂದೆ ಬಿಟ್ಟಾ
ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟೊಂಡು ದಮ್ಮಡಿ ದಮ್ಮಡಿ ಅಂತಾ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ಅವ ದಿನಾರ ಗದ್ದಾಣ ಪಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ||

ಅರಬ್ಬಿನಿಂದ ತರಬೇತು ತಕ್ಕೊಂಡು ಇನಾಮು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಗಲೀಜು ಮಾಡಿ ತಕರಾರು ತೆಗೆದು ಕಾಯ್ದೆ ತಂದೇ ಬಿಟ್ಟ
ಅಸಲು ಕೊಟ್ಟು ನಕಲಿ ಚಿನ್ನವ ಒಬ್ಬ ಕೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟಾ
 ಅವನ್ನ ಹಿಡಿದು ಅಮಾನತು ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಾ ||

ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾರೀಖು ಬರ್ಕೊಂಡು ತಾಲೂಕು ಸೇರೇ ಬಿಟ್ಟಾ
ಇಲಾಖೆಯೊಳಗೆ ಅಹವಾಲು ಬಂದ್ರೆ ರುಜುವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಾರ
ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದೆ ಶಾಮೀಲು ಆಗದೇ ಸೇವೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದ ಉತ್ತಮ
ದರ್ಜೆಯ ಬಂದೂಕು ಹಿಡ್ಕಂದ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ||
 ಪಾರ್ಸಿ ದೇಶದೊಳನು ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡಿ ಜಮೀನು ತಕ್ಕೊಂಡಿದ
ಅಬಕಾರಿಯೊಳಗೆ ದಿವಾನನಂತೆ ಅಜಮಾಯಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ದಲ್ಲಾಳಿ ಹಿಡಿದು ರಸ್ತೆ ಮೂಲಕ ಆಮದು ಮಾಡಕೊತ್ತಿದ್ದ
ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರು ತಪ್ಪಿತಾನೇ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟ ||

ಇಂಗ್ಲೀಷನೊನು ಕಾರಲ್ಲಿ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
 ಹಗಲೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೈಟಹಾಕಿ ಬಸ್ಸು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ
 ಬಸ್ಸಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನು ಬರೆಯಾಕ ಪೆನ್ನ ಕೇಳಿದ
 ಯಾರು ಕೊಡದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಾ ||

ತತ್ವಮ- ತದ್ಭವಗಳು:

ತತ್ವಮ	ತದ್ಭವ	ತತ್ವಮ	ತದ್ಭವ
ದೃಷ್ಟಿ	ದಿಟ್ಟಿ	ತಪಸ್ವಿ	ತಪಸಿ
ಚೀರಾ	ಸೀರೆ	ವಂಶ	ಬಂಚಿ
ಸ್ಥಾನ	ತಾಣ	ಯಶ	ಜಸ
ಪತ್ತನ	ಪಟ್ಟಣ	ಕಾರ್ಯ	ಕಜ್ಜ
ವ್ಯಯ	ಬೀಯ	ಸಂದೇಹ	ಸಂದೆಯ
ವ್ಯಾಪಾರಿ	ಬೇಹಾರಿ	ಕೋಕಿಲಾ	ಕೋಗಿಲೆ
ಕಾವ್ಯ	ಕಬ್ಬ	ಪ್ರಣತೆ	ಹಣತೆ
ಪಕ್ಷಿ	ಹಕ್ಕಿ	ವರ್ಣ	ಬಣ್ಣ
ಚಂದ್ರ	ಚಂದಿರ	ಯುಗ	ಜುಗ
ಅಂಕಣ	ಅಂಗಳ	ಪ್ರಸಾದ	ಹಸಾದ
ಯುದ್ಧ	ಜುದ್ಧ	ಆರ್ಯ	ಅಜ್ಜ
ವಂಧ್ಯಾ	ಬಂಜೆ	ವೀರ	ಬೀರ
ಯಜ್ಞ	ಜನ್ನ	ಪ್ರತೀಹಾರಿ	ಪಡಿಯಿ
ಶಶಿ	ಸಸಿ	ಶಿರ	ಸಿರ
ಕಲಶ	ಕಳಸ	ಅಂಕುಶ	ಅಂಕುಸ
ವರ್ಷ	ವರುಸ / ಬರಿಸ	ದ್ಯೂತ	ಜೂಜು
ವಿದ್ಯಾಧರ	ಬಿಜ್ಜೋದರ	ಕುಠಾರ	ಕೊಡಲಿ
ವೈಶಾಖ	ಬೇಸಗೆ	ಪಾದುಕಾ	ಹಾವುಗೆ
ಅರ್ಕ	ಎಕ್ಕ		

ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ / ಆಡು ನುಡಿ ರೂಪಗಳು > ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪಗಳು:

ಗ್ರಾಮ್ಯ/ಆಡು ನುಡಿ	ಗ್ರಾಂಥಿಕರೂಪ	ಗ್ರಾಮ್ಯ/ಆಡು ನುಡಿ	ಗ್ರಾಂಥಿಕರೂಪ
ಹೀಂಗ	ಹೀಗೆ	ಮ್ಯಾಗ	ಮೇಲೆ
ಕಳುವ್ಯಾರೆ	ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ	ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ	ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ
ಇಸವಾಸ	ವಿಶ್ವಾಸ	ಸಕ್ಕಾರಿ	ಸಕ್ಕರೆ

ಮೂರು ಅಂಕದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ ಈ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿರಿ

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ:

ಲಕ್ಷಣ :- ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು 'ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'.

1. 'ಸತಿಪತಿಗಳೊಂದಾಗದವನ ಭಕ್ತಿ ಅಮೃತದೊಳು ವಿಷಬೆರೆದಂತೆ'

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಸತಿಪತಿಗಳೊಂದಾಗದವನ ಭಕ್ತಿ

ಉಪಮಾನ :- ಅಮೃತದೊಳು ಬೆರೆತ ವಿಷ

ಉಪಮಾವಾಚಕ :- ಅಂತೆ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಸತಿಪತಿಗಳೊಂದಾಗದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಅಮೃತದೊಳು ಬೆರೆತ ವಿಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

2. 'ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು'

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು

ಉಪಮಾನ :- ಮದಗಜಗಳು

ಉಪಮಾವಾಚಕ :- ಅಂತೆ

ಸಮಾನಧರ್ಮ :- ಹೋರಾಡುವುದು

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಮದಗಜಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

3. 'ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಸಿದರೊ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ'

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದು

ಉಪಮಾನ :- ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದು

ಉಪಮಾವಾಚಕ :- ಹಾಂಗ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

4. 'ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ'

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಗುಂಡು ಸುರಿಯುವುದು

ಉಪಮಾನ :- ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದು

ಉಪಮಾವಾಚಕ :- ಹಾಂಗ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಗುಂಡು ಸುರಿಯುವುದನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

5. 'ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ'

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರ

ಉಪಮಾನ :- ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುವುದು

ಉಪಮಾವಾಚಕ :- ಅಂತೆ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ:

ಲಕ್ಷಣ:-ಉಪಮೇಯ ಮತ್ತು ಉಪಮಾನಗಳಿಗೆ ಭೇದವು ಕಂಡು ಬರದೆ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದೇ 'ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ'.

1. 'ಅಳ್ಳಿರಿಯುತಿಪ್ಪ ಎಮ್ಮೆ ಒಡಲ ಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನನಿರಿಯದೆ ಪೇಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ'

ಅಲಂಕಾರ :- ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಒಡಲಬೇಗೆ

ಉಪಮಾನ :- ಬೆಂಕಿಯುರಿ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಒಡಲ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಬೆಂಕಿಯುರಿಗೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯವು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

2. 'ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು'

ಅಲಂಕಾರ :- ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ನಾಳಿನ ಭಾರತಯುದ್ಧ

ಉಪಮಾನ :- ಮಾರಿಯ ಔತಣ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ನಾಳಿನ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಮಾರಿಯ ಔತಣಕ್ಕೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯವು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಆಗಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ:

ಲಕ್ಷಣ: ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವದಂತೆ ತೋರುವ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳು (ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ) ಅರ್ಥ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಅದು 'ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ'.

1. 'ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ; ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ'

ಅಲಂಕಾರ :- ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ

ಉಪಮಾನ :- ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಉಪಮಾನವಾದ ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ ಎರಡೂ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯವು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಮೂರು ಅಂಕದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ ಗಾದೆ ಮಾತನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಗಾದೆ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಕ್ಯಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು:

1. ಗಾದೆಗಳ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳು
 2. ಗಾದೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆಶಯ
 3. ಗಾದೆಯ ಆಶವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಇತರೆ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು, ಪೂರಕ ಕಥೆಗಳು, ನಾಣ್ಯಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುವುದು.
- ಸೂಚನೆ:** ಒಂದೇ ರೀತಿ ಆಶಯದ ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಏಕರೂಪದ ಒಂದು ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆ: 1

1. ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು; ಮಾತೇ ಮುತ್ತು.
2. ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ; ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ.
3. ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು; ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು.
4. ಮಾತು ಬೆಳ್ಳಿ; ಮೌನ ಬಂಗಾರ.
5. ಮಾತು ಮನೆ ಕೆಡಿಸಿತು; ತೂತು ಒಲೆ ಕೆಡಿಸಿತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ:

- * ಗಾದೆಗಳು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮ, ಗಾದೆಗಳು ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾದೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದು; ಮಾತು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಗಾದೆಗಳಿಗೂ ಈ ಆರಂಭದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು.
ಮಾನವನು ಮಾತನಾಡುವ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಅಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾತನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಬಂದಂತೆ ಯೋಚನಾರಹಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ 'ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಣ್ಣಗೇಡು' ಎಂಬಂತಾಗುತ್ತದೆ.
ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ, ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತೆ, ಸ್ವಟಿಕದ ಶಲಾಕೆಯಂತೆ' ಇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಇತರರಿಗೆ ನೋವುಂಟು ಮಾಡದಂತೆ ಹಿತ-ಮಿತ- ಮೃದುವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅನಾಹುತಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: 2

1. ದುಡಿಮೆಯೇ ದುಡ್ಡಿನ ತಾಯಿ
2. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು
3. ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ
4. ಕೂತು ಉಣ್ಣುವವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನೂ ಸಾಲದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ:

- * ಗಾದೆಗಳು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮ, ಗಾದೆಗಳು ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ.
- * ಇದು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯಗಾದೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದು; ದುಡಿಮೆ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- * ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಶಿವಶರಣರು ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದರು. ಕಾಯಕ ಎಂದರೆ 'ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಏನಾದರೊಂದು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು' ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯ. ಕೂತು ಉಣ್ಣುವವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನೂ ಸಾಲದು ಎಂಬಂತೆ ಇರುವ ಆಸ್ತಿ ಕರಗಿದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಸುಖವಿದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: 3

1. ಅರಮನೆಗಿಂತ ನೆರಮನೆ ಲೇಸು.
2. ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು
3. ಅತಿ ಆಸೆ ಗತಿ ಕೆಡಿಸಿತು

ಈ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ:

ಗಾದೆಗಳು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮ, ಗಾದೆಗಳು ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ.

- * ಇದು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾದೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದು; ನಮ್ಮ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಇತಿ-ಮಿತಿಯಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- * 'ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ' ಎಂದು ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯೇ ಇರಬಾರದೆಂದಲ್ಲ ಆದರೆ ಅದು ಅತಿಯಾಗದೆ ಮಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅರಮನೆಯ ಸುಖಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದಿ ಇದೆ. ಆಸೆಗಳು ಅತಿಯಾಗಿ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು

ಚಾಚಬೇಕು. ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ 'ಚಿನ್ನದ ಮೊಟ್ಟೆ' ಇಡುವ ಕೋಳಿಯ ಕಥೆಯಂತೆ ಅತಿಯಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: 4

1 ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು.

2 ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲು ಮೂಗು ಮತ್ತೆ ಬಂದಿತೇ?

ಈ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ:

ಗಾದೆಗಳು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮ, ಗಾದೆಗಳು ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ.

- * ಇದು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾದೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದು; ಅತಿಯಾಗಿ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಕೋಪ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- * “ಕೋಪಂ ಅನರ್ಥ ಸಾಧನಂ” ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಕೋಪವು ಕೆಡುಕನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕೋಪದ ಕೈಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವರನ್ನೂ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ನೂಕುತ್ತದೆ. ಕುಂಬಾರನು ಹಲವು ದಿನಗಳು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ತಯಾರಿಸಿದ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ನಾಶ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕೋಪವು ಅನಾಹುತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಪರಿತ ಗದ್ಯ:

ಸೂಚನೆ: ಇಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದಿಂದ ಹೊರತಾದ ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರುತ್ತವೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 02 ಅಂಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು 04. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ - 1

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವತಾವಾದದ ಅಂಕುರವನ್ನು ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಗೊರಸ್, ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್, ಪ್ಲೇಟೋ, ಸಿಸಿರೋ ಮುಂತಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಚಾತಿ ಮತ ಪಂಥ ಉಚ್ಚ-ನೀಚಗಳೆಂಬ ಭೇದಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾವನೆ ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ತಾತ್ವಿಕ ತಾತ್ಪರ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮಾನವತಾವಾದ. ನಿರಂಕುಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಮಾನವತಾವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಗಾಂಧಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನವತಾವಾದದ ಚಿಂತನೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಮಾನವತಾವಾದದ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಮಾನವನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿವೆ “ದಯೆವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವಾವುದಯ್ಯ ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ” ಬಸವಣ್ಣ ನವರ ವಚನದಿಂದ ಮಾನವತಾವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮಹಾಭಾರತ - ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲೂ ಮಾನವತಾವಾದದ ಎಳೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ಮಾನವತಾವಾದ ಎಂದರೇನು ?
2. ಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಯಾರ ಯಾರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು ?

ಉದಾಹರಣೆ - 2

ಇಂದಿನ ಆಂತರಿಕ ಜೀವಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುತ್ತಾನೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉದರ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ತೂಕ ತಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ

ಅವನು ಯೋಗಸ್ಥನೂ, ಗ್ರಹಸ್ಥನೂ ಕೂಡಿಯೇ ಆಗಿ ಇಂದು ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ .ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಧನ್ಯವೆಂದು ಕಾಳಿದಾಸನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಅವನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ರೂಪಿ- ಅರಣ್ಯಕ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ದೂರದ ಗುಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನುಣ್ಣಿಗೆ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಅಗ್ನಿದಿವ್ಯಗಳು ಅರಣ್ಯಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು?

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :

1. ಇಂದಿನ ಆಂತರಿಕ ಜೀವಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ?
2. ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಬಂಧಗಳು

ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವಾಗ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪೀಠಿಕೆ ಅಥವಾ ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ನಂತರ ವಿಷಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಇದೇ ಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ಣಯರೂಪವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ನಿಲುವನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಅಂಕ ವಿತರಣೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ:

ಪೀಠಿಕೆ/ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ/ ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ	: 1 ಅಂಕ
ವಿಷಯ ವಿವರಣೆ/ ಒಡಲು	: 2 ಅಂಕಗಳು
ಉಪಸಂಹಾರ /ಮುಕ್ತಾಯ /ವಿಷಯ ಸಮಾಪ್ತಿ	: 1 ಅಂಕ
ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ / ಪದಬಂಧ	: 1 ಅಂಕ
ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು	: 05

ಮಹಾಮಾರಿ ಕೊರೋನಾ (ಕೋವಿಡ್-19)

ಪೀಠಿಕೆ: ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 2019 ರ ಡಿಸೆಂಬರದಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ದೇಶದ ವ್ಯುಹಾನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಾರಿ ಕೊರೋನಾ (ಕೋವಿಡ್-19) ಎನ್ನುವ ಸೋಂಕು ಪತ್ತೆಯಾಗಿ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿತು. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರು ಮಹಾಮಾರಿ ಕೊರೋನಾ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲಿದರು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೀಡಾದರು. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಜನರನ್ನು ಮಹಾಮಾರಿ ಕೊರೋನಾದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದವು. ಇದರಿಂದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರು ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಎಷ್ಟೋ ಉದ್ಯಮಗಳು ನಷ್ಟದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು. ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 2020 ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯು ಒಂದು ಕರಾಳ ವರ್ಷವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ: ಮಹಾಮಾರಿ ಕೊರೋನಾ (ಕೋವಿಡ್-19) ಎನ್ನುವುದು ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಬರುವ ಒಂದು ಸೋಂಕುರೋಗ. ಕೊರೋನಾ ಎಂದರೆ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರೀಟ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಈ ವೈರಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಿರೀಟದ್ದಿರುವಂತಹ ಮುಳ್ಳುಗಳಂತಹ ರಚನೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಕೊರೋನಾ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹೇಳುವಂತೆ ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉಸಿರಾಟದ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸೋಂಕು ಇರುವ ರೋಗಿ ಕೆಮ್ಮಿದಾಗ ಅಥವಾ ಸೀನಿದಾಗ ಹೊರಚೆಲ್ಲುವ ಹನಿಗಳಿಂದ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹನಿಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೈಯಿಂದ ನಾವು ಮೂಗು, ಕಣ್ಣು, ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಇದು ನಮಗೂ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್ ಬಾವಲಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇದು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುವ ಸೋಂಕು. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ಮಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಹಜ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದ ಬಹುತೇಕ ಜನರಿಗೆ ಪ್ಲೂಮ್ ಬಂದಾಗ ಕಾಣುವಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಏರು ಜ್ವರ, ಒಣ ಕೆಮ್ಮು ಮತ್ತು ಸುಸ್ತು ಮುಂತಾದವು ರೋಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಮೈಕೈನೋವು, ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ಸ್ನಾಯುಗಳ ನೋವು, ಗಂಟಲು ನೋವು. ತಲೆ ನೋವು, ಚಳಿ ಮತ್ತು ಭೇದಿ ಕೂಡ ಕಾಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಖಾಯಿಲೆಯು ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕರಿಗಿಂತಲೂ ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಡಯಾಬಿಟೀಸ್, ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ಖಾಯಿಲೆಗಳು, ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವಂತಹವರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಚ್ಚು. ಐದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯು ನಿಮೋನಿಯಾದಂತಹ ಬಲುಶೀವ್ಯವಾದ ಸಂಕಟದಿಂದ ನರಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರಕಾರವು ಈ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (ಫಾಲ್ಹಾಝಿ) ಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ತರವನ್ನು ಈ ಗುರಿಯತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಸೋಂಕಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ವೈದ್ಯರುಗಳು ಹಾಗೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನೇಕಿಟ್ಟು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿರುವ ದೇಶದ ಜನರು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ಅವರ ವೀಸಾಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೋಂಕು ಇರಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಇರುವವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಅವಿರತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೋವ್ಯಾಕ್ಸಿನ್, ಕೋವಿಶೀಲ್ಡ್ ಮುಂತಾದ ಲಸಿಕೆಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದು ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ: ಕೋವಿಡ್ 19 ದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಕೆಲವು ಮುಂಜಾಗೃತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀರು ಮತ್ತು ಸಾಬೂನು ಅಥವಾ ಮದ್ಯಸಾರ ಬರೆತ ಸ್ಯಾನಿಟೈಸರ್ ಅಥವಾ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಸಾಪ್ ಬಳಸಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ತಡೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದಲ್ಲದೇ ಜನಜಂಗುಳಿ ಇರುವ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಜನಸಂಪರ್ಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೋಂಕು ತಗಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೈಹಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ 3 ರಿಂದ 6 ಅಡಿ ದೂರವಿರುವುದು ಸುರಕ್ಷಿತ. ಕೈ ಕುಲುಕುವುದರ ಬದಲು ದೂರದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಮುಖಗವಸು (ಮಾಸ್ಕ್) ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಸೋಂಕು ಹರಡದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ನೆಗಡಿ ಇದೆ ಎಂದೇನದರೂ ಅನುಮಾನವಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ಮುಖಗವಸನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪತ್ರ ಲೇಖನ -

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರ : -

- 1) ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಾಮನಗರ ಬಸವೇಶ್ವರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ 10 ನೆಯ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಭಿಲಾಷ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ವಿಜಯವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಮನವಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇಂದ,

ಅಭಿಲಾಷ,

10ನೆಯ ತರಗತಿ,

ಬಸವೇಶ್ವರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ರಾಮನಗರ

ಇವರಿಗೆ,

ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು,

“ವಿಜಯವಾಣಿ”

ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ರಾಮನಗರ

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ: ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕುರಿತು

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಪೋಷಕರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗದವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸವಿವರದ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಿದ್ದು, ದಯಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವರದಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯು ಈಡೇರುವುದೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ.

ವಂದನೆಗಳೊಡನೆ,

ತಮ್ಮ ನಂಬುಗೆಯ
(ಅಭಿಲಾಷ)

ಹೊರವಿಳಾಸ

ಇವರಿಗೆ,

ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು,
ವಿಜಯವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ,
ರಾಮನಗರ

ಪತ್ರ ಲೇಖನ - ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ : -

ನೀವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀತನ್/ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಿದ್ಧತೆ ಕುರಿತು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇಂದ,

ಶ್ರೀತನ್ ಜಿ.ಎನ್.

10ನೇ ತರಗತಿ,

ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ

21ನೆಯ ಜೂನ್ 2021

ತೀರ್ಥರೂಪ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ,

ನಿಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀತನ್ ಜಿ. ಎನ್. ಮಾಡುವ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನಾನು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದೇನೆ. ನೀವೂ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ತಿಳಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಜೂನ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ಅನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ಈ ಪತ್ರ ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕುರಿತು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನಮಸ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಸ್ಥಳ: ಧಾರವಾಡ

ದಿನಾಂಕ: 21-06-2021

ಇಂತಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ

ಹೊರವಿಳಾಸ

ಇವರಿಗೆ,

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಎನ್.

2ನೆಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಗಾಂಧೀ ನಗರ,

ಬಳ್ಳಾರಿ.

- : ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳು : -

(ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಇತರೆ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರಗಳು)

ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಹಂತಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಗಳ ವಿತರಣೆ

ಇಂದ, ವಿಳಾಸ, ದಿನಾಂಕ, ಸಂಬೋಧನೆ, ಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರ	1 ಅಂಕ
ಪತ್ರದ ಒಡಲು, ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ	2 ಅಂಕಗಳು
ಮುಕ್ತಾಯ, ಇಂತಿ ಸಂಬೋಧನೆ, ಸಹಿ, ಹೊರವಿಳಾಸ	1 ಅಂಕ
ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ, ಪದಬಳಕೆ, ವಿನ್ಯಾಸ	1 ಅಂಕ
ಒಟ್ಟು	5 ಅಂಕಗಳು

ಸಂಬೋಧನಾ ವಾಕ್ಯಗಳು : -

- ತಂದೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ತೀರ್ಥರೂಪರವರಿಗೆ
- ತಾಯಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರಿಗೆ
- ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ತೀರ್ಥರೂಪ ಸಮಾನರಾದ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ
- ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ಮಾತೃಶ್ರೀ ಸಮಾನರಾದ ಅಕ್ಕನವರಿಗೆ
- ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತ/ತೆ (ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೆಸರು ಬರೆಯಬೇಕು)
- ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಮಾವ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿರಿಯ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ (ಪುರುಷರಿಗೆ) ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ತೀರ್ಥರೂಪ ಸಮಾನರಾದ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಿಗೆ, ಮಾವನವರಿಗೆ
- ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಅತ್ತೆಯವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿರಿಯ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ (ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ) ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ - ಪೂಜ್ಯ ಮಾತೃಶ್ರೀ ಸಮಾನರಾದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರಿಗೆ, ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ.....

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕನ್ನಡ (ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ)

ಮಕ್ಕಳೇ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುವುದೆಂದರೆ ಪಠ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯ ನಿಮಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಧ	ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅಂಕಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಮಯ (ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸಲು ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಳು
1	ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ/ ಅಪೂರ್ಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಯ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯುವುದು	6	1	6	7	ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸರಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಂಕ ಕಡಿತದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಉತ್ತರಗಳು ಸರಿಯೆನಿಸಿದರೂ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.
2	ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ	4	1	4	5	ಇವೂ ಕೂಡ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.
3	ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ	7	1	7	7	ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೇರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಚಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಸಮಯ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ತಾವು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಬೇಗಬೇಗನೇ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.
4	ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ	10	2	20	30	ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಸುಲಭವಾಗಿದೆ/ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅನವಶ್ಯಕ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಹಾಗೂ ನೇರವಾದ ಉತ್ತರವಿರಲಿ.

5	ಕವಿ/ಸಾಹಿತಿಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಕೃತಿ, ಬಿರುದು/ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ	2	3	6	8	ಪರಿಚಯವು ವಿವರವಾಗಿರಲಿ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರಲಿ. (ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕವಿ/ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಿಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ)
6	ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಭಂದಿಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.	1	3	3	5	1) 3 ಸಾಲು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪಟ್ಟದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2) 2 ಸಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 3) 1 ಸಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಮೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. (ಪ್ರತಿ ವೃತ್ತದ ಸೂತ್ರವು ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ 'ಗುರುವೊಂದಾದಿಯೊಳ್ ಉತ್ಪಲಂ...' ಈ ಸೂತ್ರ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತದ ಹೆಸರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.)
7	ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಲಕ್ಷಣ ಬರೆದು, ಸಮನ್ವಯಿಸಿರಿ	1	3	3	5	ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಲಂಕಾರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮಗೆ ರೂಢಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಕೂಡದು. ಲಕ್ಷಣ, ಸಮನ್ವಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದು ಅಲಂಕಾರದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ಮರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ 1 ಅಂಕ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಿರಲಿ.
8	ಗಾದೆ ಮಾತನ್ನು ಅದರ ಮಹತ್ವದೊಂದಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿರಿ.	1	3	3	5	ಗಾದೆಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದ ಬದಲಿಗೆ ಆ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಲಾಗುವ ಗಾದೆಮಾತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
9	ವಾಕ್ಯ/ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ	6	3	18	30	ಆಯ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಆ ವಾಕ್ಯ/ಹೇಳಿಕೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರಲಿ. ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು, ಪಾಠದ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ಆ ಪಾಠದ ಆಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.
10	ಪದ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ	1	4	4	3	ಕಂಠಸ್ಥೀಕರಣಕ್ಕಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಚಿತ್ತಕಾಟ ಮಾಡದೇ ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು 4 ಅಂಕಗಳನ್ನೂ ನಿಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದೇ ಪದ್ಯದ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯ ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸುಲಭವೆನಿಸಿದ ಒಂದು ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಗಳಿಸಿ. (ಅಂದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಟ್ಟು 7 ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಠಸ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.)
11	ಪದ್ಯಭಾಗದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ	1	4	4	10	ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಅದನ್ನು ಯಾವ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಆ ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದರೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12	ಎಂಟು ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.	2	4	8	20	ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು? ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವಿವರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ. ಅನವಶ್ಯಕ ಕಥೆ ಬರೆದು ಏನು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು. ವಾಕ್ಯ ಜೋಡಣೆ ಹಾಗೂ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವಿರಲಿ.
13	ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ	1	2*2	4	15	ಇಲ್ಲಿ ಅಪರಿತ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 5 ನಿಮಿಷ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಓದಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
14	ಪತ್ರಲೇಖನ	1	5	5	15	ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಖಾಸಗೀ ಪತ್ರ, ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನ್ನೂ ಓದಿ. ಯಾವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಂತಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿರಿ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
15	ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ	1	5	5	15	ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಯ್ಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗ, ವಿವರಣೆ ಹಾಗೂ ಉಪಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
ಒಟ್ಟು		45 (ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)		100 (ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು)	180 ನಿಮಿಷಗಳು (3 ಗಂಟೆಗಳು)	ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ನೀಡಿರುವ 15 ನಿಮಿಷ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರಲಿ.

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ...!

- ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯು ಅಂದವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿ.
- ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಯಿರಿ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಮ್ಮದಾಗಿರಲಿ.
- ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕ ಬೇಡ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ.
- ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರಲಿ.

ಶುಭಮಸ್ತು.

DEPARTMENT OF PUBLIC INSTRUCTION, DHARAWAD.
THE BLOCK EDUCATION OFFICE, HUBLI-CITY.

Abhyash Mitra For S S L C Students
Second Language English.

(REVISED DESIGN OF THE QUESTION PAPER 2020-2021)

English Language Teachers' Forum, Hubli-City.
Under the guidance of Shri Mohankumar L Hanchate, DDPI Dharwad.

Smt. Rekha. Bhajantri, S.I. English Language, DDPI office, Dharwad.
Supporter, Motivator and Mentor.

Prepared by:-

1. Shri, Chidanand. I. Kalakannavar.

Ph No:9844642008.

Girls' English School, Deshpande Nagar, Hubballi-29.

2. Shri. Ajit. Halagatti.

Ph No:9964007313.

Jihveshwar High School, Old-Hubli-24.

3. Shri. M. N. Pujar.

Ph No:7204382492.

New English School, P B Road, Old-Hubli-24.

4. Shri. D. K. Balaganur.

Ph No:9900723424.

B.E.S. Girls' High School, Bankapur Chowk, Hubli-24.

5. Shri. B. Santoshkumar.

Ph No:7338554996.

Sudha. R. Shetty High School, Hubli-20.

-- : Index : --

PROSE. 3*1 +4*2 +3*3 +1*4 =24

(Expecting Marks: 12)

SA	RC	LA	Total Marks
	3	3*	3
	3		3
	3		3
2 + 2			4
2 + 2 =			4
	3*	3	3

POETRY. 1*1 +2*2 +1*3 + 1*4 +1*4 =16

(Expecting Marks: 8)

		4	4
		4*(Memorization)	4*
	3	3	6
2	3		3
	4 (Memorization)		4

Supplementary Reading. 2*2=4

(Expecting Marks: 2)

1. Narayanpur Incident. =	2	2
3. A Great Martyr Ever cherished.=	2	2
Grammar 12X1	(Expecting Marks: 6)	12
MCQ 4X1	(Expecting Marks: 2)	4

Composition

Editing (2)

Letter(5), Profil (3), Story (3).

Picture (3), Essay (4), Passage (4) (Expecting Marks: 12) 24

UNIT 1 – A HERO.

Read the extract and answer the questions 3 marks:

1 “Leave alone strength, can you prove that you have courage? “

Let me see if you can sleep alone tonight in my office room?

a. Who posed this challenge? Ans: Swami's Father posed this challenge.

b. Did he accept the challenge? If not, why? Ans: No. Because, he usually slept beside granny.

c. Why did the speaker pose this challenge? Ans: He wanted to make his son courageous.

2. 'A frightful proposition, Swami thought'

a. What was the frightful proposition? Ans: Sleeping alone in his father's office.

b. Who made it? Ans: Swami's father made it.

c. Why did Swami regard it as 'a frightful proposition'? Ans: Swami usually slept beside his granny, any change in this arrangement kept him trembling and awake all night.

3. "You must sleep alone hereafter"

a. Who does 'you' refer here? Ans: 'You' refers to Swami.

b. Who did he usually sleep with? Ans: He usually slept beside his granny.

c. Why did Swami's father want him to sleep alone? Ans: He wanted to make his son courageous.

4. "From the first of next month, I will sleep alone father"

a. Who wanted to sleep alone? Ans: Swami wanted to sleep alone.

b. Why did he request his father like this? Ans: He wished to escape from sleeping alone.

c. Where he used to sleep? Ans: He used to sleep beside his granny.

5. "I hardly know anything about the boy"

a. Who is the speaker? Ans: The speaker is Swami's mother.

b. When did the speaker say this? Ans: When her husband looked at her complainingly.

c. Why did the speaker make this statement? Ans: Swami's father was not happy with the way his son was being brought up.

6. "I'll make you the laughing stock of your school"

a. Who does 'you' refer to? Ans: 'You' refers to Swami.

b. Who wanted to make him the laughing stock of his school? Ans: Swami's father.

c. Why did he say so? Ans: He wanted to make him obey his command.

7. "Don't you want to hear a story?"

a. Who said this? Ans: Swami's granny said this.

b. When was it said? Ans: When Swami went to sleep silently and secretly.

c. Why was this said? Ans: Swami used to listen to a story from his granny.

8. "Aiyo,! Something has bitten me ," went forth an agonized , thundering cry and was followed by a heavy tumbling and falling amidst furniture.

a. Who cried like this? Ans: A burglar cried like this.

b. Why did he make an agonized cry? Ans: He made an agonized cry as something or someone had bitten his leg in darkness.

c. What was the result of the tumbling? Ans: Swami's father, cook and a servant came and caught one of the most notorious house-breakers of the district.

9. Congratulations were showered".

a. Who was congratulated? Ans: Swami was congratulated.

b. Why was he congratulated? Ans: Swami helped to catch one of the most notorious house-breakers of the district.

c. How was he congratulated? Ans: Swami's friends looked him with respect, his teachers patted his back and the Head Master called him as a real scout.

10. "Why don't you join the police when you are grown up?"

a. Who said this? Ans: The Police Inspector said this.

b. Why do you think the speaker said this? Ans: Swami showed courage in catching one of the most notorious house-breakers of the district.

c. What did the listener want to become after he grew up? Ans: Swami wanted to become an engine driver, a railway guard or a bus conductor after he grew up.

11. "He knew his father's tenacity at such moments."

a. Who does 'He' refer to? b. When did he feel so? c. What does 'tenacity' mean in the context?

12. "He wished that the tiger had not spared the boy."

a. Who does 'He' refer to? b. When did he feel so? c. Who is 'the boy' the speaker is talking about?

Answer each of the following questions in a paragraph of 8-10 sentences:

1. A report about a boy in the newspaper was an unexpected event in Swami's life. Justify. Or Narrate how the Swami becomes a hero overnight.

Ans:- The newspaper carried a report about bravery of a village lad who had faced and fought bravely against a tiger, while he was returning home by the jungle path. Swami argued that a boy could not fight a tiger; he had to be a strong, grown-up person. His father disagreed saying that courage was more important. Swami was not ready to accept this. His father then challenged him to show his courage by sleeping alone in the office that night. As Swami always slept beside his granny, he was afraid to sleep alone. Yet he was forced by his father. This was indeed an unexpected event in his life. He had a dreadful experience that night unknowingly he happened to catch a burglar. While Swami was sleeping there, he saw a dark figure. He believed it to be the devil. Swami dug his teeth into its leg. It turned out to be a notorious burglar of the district whose loud cry brought others to the scene. The burglar was caught and Swami became a hero over night. Thus a report about a boy in the newspaper was an unexpected event in Swami's life.

2. What desperate attempts did Swami make to escape from his father?

Ans:- Swami's father challenged him to sleep alone in the office room that night. Swami was filled with fear and tried desperately to make his father change his mind. He told his father that he would sleep alone from the first of the next month. But his father did not agree. Swami then went to sleep near his granny, pulled the blanket over his face and pretended to be fast asleep. However, his father soon came there and pulled him out of bed. Swami tried to appeal to his granny and his mother to save him but his father would have none of it. So Swami's desperate attempts failed.

3. Narrate Swami's dreadful experience when he was lying under the bench.

Ans:- Swami crept under the bench, shut his eyes light and covered himself with the blanket. Soon he fell asleep. He began to have a nightmare that a tiger was chasing him and he could not escape from its claws. With a desperate effort he opened his eyes. As he lay in fright he heard a rustling sound. He tried to look out in the darkness and saw something moving. He thought of the devils to come up to carry him away made Swami to get up and spread his bed under the bench. He felt safer and tried to sleep, unknowingly to himself he fell asleep. Then he heard some movement and thought that it was the devil who would surely attack him. He crawled from the bench, caught hold of the figure and bit it hard to save himself. Swami dug his teeth into its leg. It turned out to be a notorious burglar of the district whose loud cry brought others to the scene.

UNIT 02 – THERE'S A GIRL BY THE TRACKS.

Read the extracts and answer the questions that follow:-

Read the following extracts and answer the questions given:

1. "There's a girl by the tracks!"

a. Who cried out? Ans. The train passengers.

b. Why was she by the tracks? Ans. She had lost her balance and was thrown out of the train.

c. What is the name of the girl? Ans. Roma Talreja.

2. "Let's go and help her."

a. Who did he shout this at? Ans. Baleshwar shouted at the other passengers in the train.

b. Why did he want to help her? Ans. She had fallen from the train and was injured.

c. Why didn't others come to his help? Ans. They were afraid of the court and police.

3. "I hope I'm not too late."

a. What did he have to do? Ans. He had to take her to the doctor

b. Why did he hope so? Ans. He knew she was hurt badly and hoped he could help her.

c. Who is 'I' here? Ans. Baleshwar Mishra is 'I' here.

4. "Please help me take her to a hospital."

a. Whom did he request? Ans. He requested the motorists and a truck driver who drove by.

b. Why did he have to take her to the hospital?

Ans. She was hurt badly and was unconscious due to the fall.

c. What was the response to his request?

Ans. Many drivers did not stop but at last one truck driver stopped.

5. "I can't imagine what would have happened if Baleshwar hadn't been there."

a. Who is 'I' here? Ans. Roma Talreja is 'I' here.

b. Why was Baleshwar there? Ans. Baleshwar was there to help Roma.

c. What would have happened? Ans. She would have died on the tracks without his help.

6. "I'm new to Mumbai but I have noticed that people here are afraid."

a. Why had he come to Mumbai? Ans. Baleshwar had come to Mumbai in search of a job.

b. When did the speaker say so?

Ans. When Roma expressed her gratitude for saving her life with his help.

c. Why were the people afraid?

Ans. They fear because they may have to go to the courts or police station several times to give witness.

7. "I can never repay Baleshwar"

a. Who is 'I' here? Ans. Roma Talreja is 'I' here.

b. Who is Baleshwar? Ans. Baleshwar is a young man who helped Roma.

c. Why can't she repay? Ans. He has done a great deed. He saved her life from dying.

8. "Chacha, can I borrow your mobile?"

a. Who is 'Chacha'? Ans. Baleshwar addressed the truck driver as 'Chacha'.

b. Who did the speaker want to speak to?

Ans. Baleshwar wanted to speak to Dinesh Talreja, Roma's brother.

c. Why did he want to say? Ans. To inform Roma's brother, Dinesh about Roma's accident.

9. "Ten minutes later, they arrived at a small hospital."

a. Who does 'they' refer to? Ans. Baleshwar and Roma arrived at a small hospital with a truck driver.

b. How did the nurses help? Ans. The nurses took Roma in and gave basic First Aid.

c. Why did the doctor advise them to go to nearby hospital?

Ans. The hospital lacked the advanced facility of personnel and equipment.

10. "Take the girl to Airoli", suggested the cop. "There's a hospital there."

a. What had happened to the girl? Ans. The girl had fallen from the moving train and met with an accident.

b. Why did Baleshwar not agree with this?

Ans. He knew there was a hospital nearby as Airoli was 10 km. away.

c. What did he do instead? Ans. He took Roma to a small hospital which was much closer.

11. "Oh, I couldn't thank him." Baleshwar thought.

a. Who is the 'him'? Ans. 'Him' refers to the truck driver.

b. When did the speaker say so?

Ans. The truck driver helped as much he could and quietly slipped away with his truck.

c. What does it reveal about the person he wanted to thank?

Ans. The truck driver was ready to help and did not expect anything in return.

12. "I think it is an astonishing thing that a stranger jumped off a train and risked his life for me."

a. Who is the stranger? Ans. Baleshwar Mishra is the stranger here.

b. Where was the speaker when these words were said? Ans. The speaker, Roma was in hospital.

c. How did the stranger help the speaker?

Ans. Baleshwar jumped off a moving train and took her to the hospital for treatment.

13. "She stirred and her eyes fluttered open."

a. What could have made her react so? b. How did her reaction help the other person?

c. What did the other person do?

14. "Whom shall I call? He asked quickly. Fearing that she would black out once more".

a. Who does "I" refer to? b. What did the listener answer? c. What do you mean by 'black out' here?

15. "Chacha, can I borrow your mobile?"

a. Who is the speaker? or Who does "I" refer to here? b. Who does 'chacha' refer to?

c. Why did he borrow the mobile?

15. "...we are taking her to Divine Hospital in Ghansoli."

a. Who is the speaker here? b. Why was she taken to the hospital? c. What was the reply?

UNIT 03 – GENTLEMAN OF RIO-EN-MEDIO.

Read the following extracts and answer the questions that follow:-

1. "It took months of negotiation to come to an understanding with the old man"

- a. Who does the old man refer to? Ans: The old man refers to Don Anselmo.
- b. What was the 'negotiation' about? Ans: The negotiation is making sale deed of his land.
- c. Why did it take months to come to an understanding? Ans: Don Anselmo was not in hurry.

2. These Americans are "Buena gente"

- a) Who said the above sentence? Ans: Narrator/ story teller / Juan A A Sedillo said this.
 - b) What does the word "Buena gente" mean? Ans: Good people.
 - c) Where was this context used? Ans: Introducing the purchaser at the time of sale deed.
3. There was nothing we could do?
- a) Who are "we" referred to? Ans: Narrator/ story teller / Juan A A Sedillo and the Americans.
 - b) What could they not do?

Ans: Don Anselmo was not ready accepting extra money other than the fixed by himself.

- c) What was the result? Ans: Sale deed was made according to the will of Don Anselmo.

4. "We have made a discovery".

- a. Who made the discovery? Ans: An engineer, the surveyor made the discovery.
- b. What was the discovery?

Ans: The land was more than eight acres and almost twice as much as they thought.

c. How did Don react to it?

Ans: Don Anselmo was not ready accepting extra money other than the fixed by himself.

5. "One day they came back to the office to complain".

- a. Who does 'they' refer to? Ans: They refers to the Americans.
- b. Who did they complain about? Ans: They complain about the children.
- c. What was their complain? Ans: They complain about the children who were over running their property.

6. "I argued with him but it was useless"

- a. Who argued with him? Ans: Narrator/ story teller / Juan A A Sedillo said this.
- b. Who does the 'him' refer to? Ans: Him refers to Don Anselmo.
- c. What was his argument?

Ans: The narrator argued to take double money as the property was almost twice as much as they thought.

7. "I do not like the way you speak to"

- a. Who is 'I' referred to? Ans: I refer to Don Anselmo.
- b. Why the speaker made this statement?

Ans: Don Anselmo was not ready accepting extra money other than the fixed by himself.

- c. What made him to react so? Ans: Don Anselmo was a man of principle.

8. "I did not sell the trees in the orchard".

- a. To whom did he say this? Ans: He said to the Americans.
- b. Why didn't he sell the trees? Ans: The trees belong to the children of Rio-en Medio.
- c. Who does 'I' refer here? Ans: I refer to Don Anselmo.

9. "They are good people and want to be your good neighbours always"

- a. Who is the speaker? Ans: Don Anselmo was the speaker.
- b. Why did he call them good people?

Ans: They were ready to purchase his land according to his will and wish.

- b. When did he say this? Ans: At the time of sale deed.

10. "Yes, I admit that" he said.

- a. who does 'I' refer to ? Ans: I refer to Don Anselmo.
- b. What did he admit? Ans: He admitted that when one signs a sale deed and sells then everything that is grown, trees and whatever that is inside the boundaries of the land belongs to the purchaser.
- c. What was his reply? Ans: Don Anselmo explained that when a child was born in the village, he planted a tree in its name. Therefore the trees belonged to the children and he had no right to sell them.

11. "I did not sell the trees because, I could not, they are not mine".

- a. who according to the speaker did the trees belong to? b. When did the speaker say so?

- c. What made the speaker say that the trees are not his?
 12. The old man said, "Friends, I don't like to have you speak to me in this manner".
 a. Who is the old man? b. Why didn't the old man like it?
 c. What does this statement reveal about the character of the speaker?

UNIT 04 – DR. B R AMBEDKAR.

Answer the following questions briefly:

1. Ambedkar had a great thirst for books when he was a student. Explain.

Ans:- Throughout his life Dr. Ambedkar was a voracious reader. He had an insatiable thirst for books. He bought books by curtailing his daily needs. In New York, he purchased about 2,000 books and that they were sent to India in 32 boxes.

2. How did the fourteenth amendment to the US Constitution and Mahatma Phule influence on Ambedkar?

Ans:- While in U.S.A, Ambedkar was drawn to the fourteenth Amendment of the constitution of the U.S.A. which gave freedom to the Black Americans. He was at once the parallel of the situation for the depressed classes in India. On returning India he was greatly influenced by the life and work of Mahatma Phule, the votary of a classless society and women's upliftment. This made him to devote all his time and talents for the betterment of his underprivileged brethren.

3. There were great luminaries on the Drafting Committee Dr. Ambedkar is remembered as the pilot. Give reasons.

Ans:- Dr. Ambedkar was the Chairman of the Drafting Committee. He was tactful, frank and had utmost patience. He explained clearly the meaning and scope of the different provisions of the Draft constitution. He explained the most complicated legal concepts which could be easily understood even by a layman.

4. Write a short note on Dr. Ambedkar's idea/perception of the three pillars of state.

Ans:- Dr. Ambedkar had a clear idea about mutuality of the Legislature, the Executive and the Judiciary. He said that the jurisdiction of each should be clear and untrammelled. He had a sense of the importance of as a whole of citizens.

5. What are the significant observations of Dr. Ambedkar on the constitution?

Ans:- The constitution is a fundamental document which defines the position and power of the three organs of the state – the Executive, the Judiciary and the Legislature. It also defines the powers of the executive and legislature as against the citizens. The other purpose of constitution is to limit their authority to avoid tyranny and oppression by the Legislature and the Executive.

6. Nehru chose Dr. Ambedkar as the law minister. What might have made Nehru to do so?

Ans:- Ambedkar had a great skill in law and legislation. He had the vision of social justice. Therefore, Nehru chose him to be Law Minister of India.

7. What made Dr. Ambedkar describe the methods of civil disobedience, Non-cooperation and Satyagraha as the "Grammar of Anarchy"?

Ans:- According to Ambedkar, methods of Civil Disobedience, Non-Cooperation and Satyagraha are necessary in a state which is ruled by foreigners. But in a democratic country, these methods should not be used. If used there would be loss of lives and public property.

8. How did Dr. Ambedkar and Mahatma Gandhi try to wipe out caste discrimination from India?

Ans:- Gandhiji reminded the higher castes their duty towards the depressed classes. Babasaheb Ambedkar did the same by reminding them of their inherent rights to equality with the higher and more powerful castes. One stressed the duties, the other stressed the rights.

9. What was the one trait that marked Babasaheb Ambedkar throughout his life?

10. Who chose Dr Ambedkar as the first Law Minister of Independent India? Why?

11. What was Dr Ambedkar's dream for India?

12. Dr Ambedkar raised it brick by brick. In this context what was raised?

13. What were the opinions of Buddha and Avvai regarding the caste divisions?

14. Why did Nehru describe Dr Ambedkar as a symbol of revolt?

UNIT 05 – THE CONCERT.

Answer the following questions in 2-3 sentences:

1. Why did Smita get excited after reading the newspaper?

Ans:- Smita got excited after reading the newspaper because it had the news of a great Sitar maestro, Pandit Ravi Shankar's music concert at the Shanmukhananda Auditorium the next day.

2. Why do you think the mother cautioned the girl?

Ans:- Smita's brother, Anant had been struck with cancer. He was very sick and was lying on the bed. So the mother cautioned Smita not to disturb Anant.

3. Why did Smita's family move to Bombay?

Ans:- Smita's brother Anant was suffering from cancer. They moved to Bombay from their native town Gaganpur, so that he could be treated at the cancer hospital in the city.

4. In what way was the truth frightening to Smita?

Ans:- Though Smita and her family had pretended Anant would get well, she knew that Anant was going to die of cancer. This was frightening to Smita.

5. How can we say that or Do you consider 'Anant a talented boy'? Justify your answer.

Ans:- Yes, Anant was a talented boy. He was the best table – tennis player in the school and the fastest runner. He was learning to play the Sitar and was already able to compose his own tunes.

6. "They had come with high hopes", what hopes did Anant's parents have?

Ans:- Anant's parents had high hopes in the miracles of modern science. They thought that he would be cured. Then he could talk and run again and hoped that he would become a great sitarist one day.

7. Aunt Sushila was a generous lady. How would you justify this statement?

Ans:- Whenever Smita's family came to Bombay for Anant's treatment they stayed in Aunt Sushila's house. Her apartment was small but there was always room for them. By this we can say that Aunt Sushila was a generous lady.

8. What did the doctors say to Anant's parents? Were they words of hope or words of despair?

Ans:- The doctors asked Anant's parents to take him home and give him whatever he liked. They were the words of despair because his parents realized that he had not many days to live.

9. What was the chance of a lifetime for Anant?

Ans:- Anant was a music lover and was also learning to play sitar. Listening to Sitar maestro's music and attend his concert was the chance of lifetime for Anant.

10. What was the daring thought that came to Smita?

Ans:- Requesting the music wizard to come home to play Sitar for Anant was the daring thought that came to Smita.

11. How did Smita enjoy the concert?

Ans:- Smita was spellbound by the music. As the first notes came over the air, she felt as if the gates of enchantment and wonder were opening. But every beat of Tabla reminded her of Anant's voice.

12. Do you think the response of music maestros was unusual? Justify your answer.

Ans:- No, the response of music maestros was not unusual because any person with good heart and compassionate towards others sorrows would do the same.

13. The neighbour's could not believe their eyes. Why do you think they felt like this?

Ans:- The neighbour's could not believe their eyes when they saw music maestros get down from the taxi in front of their blocks because they never expected such famous people to heed to the request of a small girl to fulfil her brother's wish.

14. Did Pandit Ravi Shankar and Ustad Allah Rakha keep their promise? If yes, how?

Ans:- Yes, Pandit Ravi Shankar and Ustad Allah Rakha kept their promise. Next day they went to Anant's house and played for the boy.

15. Do you like the ending of the story? Why? If you don't, how would you like to end it?

Ans:- No, because I don't like sad ending. I would like to see Anant getting cured and back to his earlier days like playing table tennis and sitar.

16. In the course of the story 'The Concert', whom do you consider to be more worried, Smita or Anant?

Ans:- In the story, Smita was more worried than others. Though attending the concert was a chance of lifetime, she could not enjoy it completely because Anant was not with her. She was always thinking how to fulfil Anant's wish.

17. Why do you think that Smita and Ravi Shankar deserve the appreciation of readers?

Ans:- Smita could not take Anant with her to the concert because he was suffering from cancer. She went to the concert with her father and enjoyed Ravi Shankar's recital. She also wanted her brother to listen to Ravi Shankar's music. So, she approached Ravi Shankar and told all about Anant and requested him to come to her house and play Sitar. No one could imagine that a great musician like Ravi Shankar would agree to her request. But he along with tabla maestro Ustad Allah Rakha played for Anant. Thus Smita and Ravi Shankar deserve our appreciation.

18. 'Where there is a will, there is a way'. How is this saying apt for Smita?

Ans:- Smita and Anant had done things together. Now Anant was ill and could not accompany Smita to the music concert. Instead of sitting at home and repenting for the loss, she went to the concert with her father. She also gathered courage to request Panditji to come to her house and play for Anant. To everyone's surprise maestros agreed to her request and came to her house and played for him. It was unbelievable for everyone. Thus we can justify that 'Where there is will, there is way' is apt for Smita.

19. What was Smita feeling after reading the newspaper? Why did she feel so?

20. What was the intention of Smita's going to the concert?

21. Did Smita tell what she had in her mind to the musicians? Who responded to her request immediately? What was the response?

UNIT 07 – COLOURS OF SILENCE.

Read the following lines and answer the questions that follow:

1. "Why didn't you come to school today?"

a. Who does 'you' refer to? Ans: You refer to Satish Gujaral.

b. Who is the speaker? Ans: The speaker is Surrender.

c. Why did he not attend the school? Ans: He did not attend school as he was not well and had been down with something or other.

2. "But why are you speaking so softly? I can barely hear you".

a. Who is speaking softly here? Ans: Surrender is speaking softly here.

b. Who asked this question? Ans: Satish Gujaral asked this question.

c. Why did the speaker feel the listener was speaking softly? Ans: He has lost hearing.

3. "They were crossing a rickety bridge over some rapids."

a. Who does 'they' refer to? Ans: They refer to Satish, his father and brother, Inder.

b. What's the meaning of 'rickety bridge'? Ans: Weak bridge.

c. What happened to one of them? Ans: Satish slipped, lost his balance and fell in the rapids.

4. "Will you come to school tomorrow?"

a. Who said this? Ans: Surrender asked this question.

b. Why did he say so? Ans: Satish was in pain but to instil hope in Satish he asked.

c. What was the response of the latter? Ans: Satish shook his head in pain.

5. "We will have to look for a new school".

a. Who does 'we' refer to? Ans: Satish and his father, Avatar Narain are we here.

b. Why did they look for a new school? Ans: The school where Satish was attending till then, informed his father that they could not keep Satish so, they looked for a new school.

c. Which lesson is the line taken from? Ans: Colours of Silence.

6. "Beta, you have to go to school and learn".

a. Who is the 'beta' here? Ans: Satish is the beta here.

b. Who said this? Ans: Satish's father, Avatar Narain said this.

c. Why did the speaker say so? Ans: Satish had to get education to get on in life.

7. "This is an idle pastime".

a. Who is the speaker? Ans: Satish's father, Avatar Narain said this.

b. What is the idle pastime referred to here?

Ans: Satish began to draw and fill pages and pages of doodles.

c. When did the speaker say so? Ans: Satish's father did not like Satish to indulge in drawing and painting. He hoped that he would be able to hear. So, he wanted him to send school get education.

8. "Why do you take away his source of entertainment?"

a. Who said this? Ans: Satish's mother asked her husband.

b. Who does 'you' and 'his' refer to in this context?

Ans: 'You' is Satish's father, Avatar Narain and 'his' is Satish in this context.

c. What is the source of entertainment referred here?

Ans: For Satish the source of entertainment was indulging in drawing and painting.

9. "We must be always optimistic about his chances of recovery?"

a. Who is the speaker? Ans: Satish's father, Avatar Narain said this.

b. When was the above statement made?

Ans: When Satish's mother was not certain of her son's hearing sense recovery.

c. What is the opposite of 'optimistic'? Ans: Pessimistic.

10. "I will find out the best school of arts for you?"

a. Who does 'I' refer to? Ans: Satish's father, Avatar Narain is 'I' here.

b. When did the speaker say so? Ans: He realized his son's interest in painting and drawing.

c. What was the reaction of the listener?

Ans: Listener, Satish hugged his father tightly to express his happiness.

11. "They are for you, Satish."

a. Who said this? b. What does 'they' refer to? c. How did Satish react?

12. "It was as if the whole world was open for him."

a. Who does 'him' refer to? b. When did he feel so? c. What was its effect on him?

13. Satish became a voracious reader.

a. What books did Satish read? b. What did these books make him feel?

c. What does 'voracious' mean in the context?

14. "Why don't you take your son to the school for deaf and dumb children?"

a. Who said this and to whom? b. When did the speaker say so?

c. Why did he refuse to admit the boy to his school?

Answer the following in 5 to 6 sentences each.

1. "Satish Gujral became a great artist", support this statement mentioning a few of his achievements.

OR "Physical disability is no barrier to success to Satish". Justify.

Ans:- Satish Gujral met with an accident and became deaf. He was refused admission by schools because he was not a normal boy. Boys made fun of him and therefore he remained at home. One day he saw a beautiful bird which had a longish tail and dark crest. That active bird made him take up drawing and painting. His father admitted him in one of the best schools of art. Within a short time, Satish learnt not only drawing and painting but also about life. Satish Gujral is accomplished in several art forms like painting, sculpture, architecture and writing. Exhibitions of his works were held in prestigious museums like Museum of modern Art, New York, the Hiroshima collection, Washington and the National Gallery of Modern Art, New Delhi. He has published four books of his works in the various arts. He was awarded the order of the crown for the best architectural design of the 20th century for his design of the Belgian Embassy in New Delhi. He has also been honoured with the Padma Vibushan.

2. Narrate the circumstances that compelled Satish to stay at home. OR Everything seemed like scenes from some pantomime show to Satish? Why?

Ans. During holidays Satish was hiking with his father and brother. They were crossing a rickety bridge over some rapids. Satish looked down at swirling water below him. His foot slipped. He lost his balance and fell into the rapids. As a result of this, his head and legs were injured. His legs become weak. He suffered frequently from bouts of fever and infections. As Satish met with an accident, he remained weak, suffered from fever and infections of the ear. He was slowly losing his sense of hearing. He could not hear his father or brother said, everything was silent for him. The silence was worse for him that everything looked like scenes from dreadful pantomime show. He lost his sense of hearing. The teachers did not allow him to school because he had lost the sense of hearing and frequently absent for classes. His father tried to get admission for him in some other school, but in vain. When he went outside to play with children they teased him. He was refused admission by schools because he was not a normal boy. Boys made fun of him and therefore he remained at home.

POEM 1 – GRANDMA CLIMBS A TREE.

1. Summarize in your own words the substance of the poem 'Grandma climbs a tree'.

Ans:- "Grandma Climbs a Tree" a poem, written by Ruskin Bond. The poet, Ruskin Bond says that his grandma was a genius old woman. The grandma could climb trees quickly, eagerly and easily whether it is spreader or high. The poet's grandmother learned to climb trees from her loving brother when she was six years old. Ever since her childhood she took great passion in climbing trees. Even in her old age of 62, she could climb trees without any hesitation. People advised her to stop climbing when one grew old gracefully. But she just laughed and said she would grow old disgracefully.

One day, When poet's family was in town, she climbed a tree and could not come down. She was rescued with great difficulty. The doctor strictly advised her to stay in bed for a week. Her grand children and her family felt somewhat relieved and tucked her up well in her, bed for a week. She felt this crucial period as 'a brief season in hell'. The moment she felt stronger, she demanded her son and father of the poet to build a house on a tree top. Poet's father with expert assistance of his son built a house on the tree top. She moved up and lived like a queen in her new house on the tree top. Poet usually pays a visit to his grandma room, carrying a tray and glasses to enjoy drinks with her company. In this manner, the poet's grandma proves her right of residing in a house on the tree top. This is an imaginative poem that never ever happened in real life.

POEM 04 – THE SONG OF INDIA.

Read the following extracts and answer the questions that follows:

1. "Shall I sing of your clear dawn with pure gold streaks."

a) Who is the 'I'? Ans: The poet, V. K. Gokak.

b) Who is he addressing? Ans: He is addressing to the Mother India.

c) What does clear dawn with pure gold streaks suggest?

Ans: The beauty of early morning with golden rays of the sun.

2. "Of your children that died to call you their own"

a) Who were these children?

Ans: The children refer to the soldiers and freedom fighters who fought for the country.

b) Whose children were they? Ans: They were the children of the Mother India.

c) Why / how did they die? Ans: They sacrificed their lives for the sake of Mother India.

3. "On which she sat and wrote the book of the morrow"

a) Who does 'she' refer to? Ans: The Mother India.

b) Where did she sit? Ans: She sat on a throne of waves filled with a bright light.

c) What does 'the book of morrow' mean here? Ans: It refers to the future of the country.

4. 'Said the Mother in indignant words that beat into my ears like gong'

a. Who is the speaker? Ans: The poet, V. K. Gokak.

b. What is the feeling of Mother here?

Ans: The Mother feelings of anger and disgust for something unjust or unworthy situation.

c. Name the figure of speech used. Ans: Simile.

6. Of iron men that come in their wake, of class-war and its correlate.'

a. Who is the speaker? Ans: The poet, V. K. Gokak.

b. Who does 'iron men' refer to? Ans: 'Iron men' refer to the harsh men who are responsible for establishment of Iron and Steel industries in India.

c. What is the meaning of class war?

Ans: The conflict between the privileged and the underprivileged classes of the society.

7. Querulous, I said 'is there no song I can sing of you'

a. Who is the speaker? Ans: The poet, V. K. Gokak.

b. Why is he querulous? Ans: He wanted to sing in praise of Mother India but the Mother is insisting him to sing of darkness present in the heart of men and in the country.

c. What is the meaning of querulous? Ans: Querulous means dissatisfied or complaining.

8. It was clear dawn like a nightmare fled the night.'

a. Who is the speaker? b. Who felt it was a clear dawn?

c. What message do these words convey?

9. Sing of the wrinkled face Indexing ignorance”

- a. Who is the speaker? b. Who is she addressing?
c. What do you mean by ‘the wrinkled face’ and ‘Indexing ignorance’?

Answer the following questions in about 5-6 sentences each.

1. Describe the vision of Mother India.
2. What did the mother want the poet Gokak to sing about?
3. What are the various things that the poet Gokak wanted to sing about in praise of the country?

Answer the following questions in about 8-10 sentences each.

(4 Marks)

1. Write the substance of the poem ‘The song of India’.

Ans:- The poem, ‘The Song of India’ written by the poet, V. K. Gokak. The Mother India and the poet are two speakers in the poem. The poem is in the form of conversation in between the poet and the Mother India. The poet asks the Mother India what song he should sing of her. He wants to sing about the Himalayas with snow covered peaks and three seas that touch her palm and feet in the early morning with the golden rays of the sun. But the Mother India asks him to sing of the beggars, the lepers those who wander in her streets of dirt and filth.

The Poet again asks her whether he could sing about the rock-cut shrines which are considered to be ‘the epics in stones’. He wants to sing about the freedom fighters and soldiers who have sacrificed their lives for the sake of mother land. He also wants to sing about the great personalities ‘seers and prophets’ who have shown the path of righteousness. The Mother becomes angry and asks him to sing about the people who work hard, who are weak and old, and to sing of the helpless child who born in slums of ice cold and in dark. The poet asks her again could he sing of dams, lakes, steel industries and ship buildings yards and who have worked hard for the progress of the country in the field of science and technology and marching towards the Atomic Age. The Mother says to sing about those who are harsh, in strikes and about the conflict between those who have and those who do not have. The poet wants to sing such a song optimistic leaving all weakness like poverty, disease, ignorance, illiteracy, class conflicts and pollution. At that time the Mother raises, drapes in the blue sky surrounded with White Ocean. She sits of the waves of the ocean and writes the book of morrow which signifies better future of our country. She cancels all our sorrows and fills with glorious happiness in the future’s destiny of our country.

POEM 05 – JAZZ POEM TWO.

Answer the following questions in two or three sentences each.

(2 marks)

1. Give a short description of the Jazz player.

Ans:- the Jazz player has a wrinkled, unshaven and old face..He is tired, worried and sad. He wears a faded blue shirt and an old undone necktie and torn jacket. His shoes are worn out old with patches in them.

2. Who is the Ancient Mariner, the Jazz player is being compared to?

Ans:- ‘The Rime of Ancient Mariner’ is a poem written by Samuel T Coleridge, in which a seaman shoots an albatross, a bird of good omen and suffers supernatural punishment. In this poem Jazz musician neither committed a sin nor a crime then too he suffers for being born as a Black man.

3. Why do you think the Jazz player keeps his head down?

Ans:- The Jazz player or musician is a poor old man. He lived a hard life of poverty. He is tired, worried and without confidence and hope. So, he keeps his head down.

4. How has the poet described the facial expression of the Jazz player?

Ans:- An old Jazz musician is standing like a Black Ancient mariner. His old face is wrinkled and weary. The Jazz player has a rough unshaven face.

5. How has the Jazz player held his instrument?

Ans:- The Saxophone lay across his chest, supported from his neck with a wire coat hanger.

6. How does the Jazz player change as he plays on the saxophone?

Ans:- He gently lifts the saxophone to the parted lips. But once he starts playing music he is no longer a Black man but a bird which gathers his wings and flies high and higher. He seems to be spreading the message of God through his music.

7. What do you understand by the phrase “self brought solitude”?

8. 'He is no longer man' says the poet. Who else is he supposed to be if he is no longer a man?
9. What message does the Jazz player want to convey?

Answer the following in 8-10 sentences each.

1. Write the substance of the poem 'Jazz Poem Two'.

Ans:- An old Jazz musician is standing like a Black Ancient mariner. His old face is wrinkled and weary. His faded blue shirt has turned dark with sweat. His stomach is hanging loosely. His jacket is worn out and his necktie is undone and dropping loosely over the jacket. His shoes are torn and are stuffed with paper to cover the holes. His rough unshaven face shows pain.

He stands alone head down, eyes closed and ears perked. An old saxophone hangs across his chest supported from his neck by a wire coat hanger. He gently lifts the saxophone to the parted lips. But once he starts playing music he is no longer a Black man but a bird which gathers his wings and flies high and higher. He seems to be spreading the message of God through his music.

2. Describe the physical appearance of Jazz? What special skill did he have?

Ans:- The Jazz player has a rough unshaven face and sagging stomach. He wears a faded blue shirt, a loose necktie and an old jacket. His shoes are run down. Across his chest is an old alto saxophone supported from his neck by a wire coat hanger. The Jazz player at first has a weary expression on his face. He keeps his head down and appears lifeless. When it is his turn to play, he lifts the saxophone to his lips. Suddenly, he is filled with a new life. He is no longer an ordinary man. He is like a bird flying higher and higher, totally lost in the beautiful music he produces.

POEM 07 – THE BLIND BOY. (MEMORIZATION).

-Colley Cibber.

O say what is that thing call'd light,
Which I must ne'er enjoy.
What are the blessings of the sight,
O tell your poor blind boy.
Your talk of wondrous things you see,
You say the sun shines bright;
I feel him warm, how can he
Or make it day or night?
My day or night myself I make,
When'er I sleep or play;
And could I ever keep awake
With me 'twere always day.
With heavy sighs I often hear
You mourn my hapless woe;
But sure with patience I can bear
A loss I ne'er can know.
Then let not what I cannot have
My cheer of mind destroy
Whilst thus I sing, I am a king,
Although a poor blind boy.

Sup Reading: 1. Narayanapura Incident

Answer the following in about 4-6 sentences each:

1. Why were the students marching in the street? Why was it termed uncommon?

Ans:- The students were marching to give a notice to the collector, for the British to quit India. It was uncommon because they walked silently without shouting slogans or behaving in a violent manner. Even though there were policemen, they marched as if the policemen didn't exist.

2. Can you guess what the police officer had been talking to the student leaders?

Ans:- The students met the D.S.P. and one of them handed him a piece of paper. The Police Officer didn't even glance at it. This shows that he might have advised them to go back. He might have told them to stop

their agitation.

3. Babu and Manju were a bit disappointed with the way students were marching. What was the reason?

Ans:- The students marched back to their homes silently and Manju and Babu thought that the students were scared of the police. According to them, the students should have protested. Hence, they were disappointed.

4. What had the police expected about the way of protest? How did the student leaders manage the protest?

Ans:- The police expected the students to shout slogans and cause violence. This would make the police to arrest them, beat them up and imprison them. But the student's leaders did not want to be arrested then, as they had a lot more to do. Therefore, they marched back silently.

5. What was there in the 'mysterious parcel'? What suspicion did the police have about that?

Ans:- The 'mysterious parcel' contained a 'cyclostyle machine'. The police suspected that Mohan and his family were making copies of Mahatma's speech. They also suspected that some people were hiding these.

6. Why had Patil, the sub-inspector come to Mohan's house? Who believed him? What was the result?

Ans:- Patil the sub-inspector came to Mohan's house to give a warning about the raid of his wife. As he was a close friend of Mohan's father, he asked Mohan to give him the cyclostyle machine and all proof pertaining to the agitation against the British. Mohan's mother believed him and allowed him to take away all these things.

7. How do you know that Mohan's mother was supportive of their struggle?

Ans:- When Suman and their friend brought the cyclostyle machine, she asked them to keep it in the pooja room. When the sub-inspector came in initially, she acted as if everything was normal and nothing revolutionary took place at their home.

8. What do you think is the writer of the incident trying to impress upon the readers?

Ans:- People wanted to fight against the British and get freedom. Some Indians were working for the British but they were waiting for them to quit India. These people helped the freedom fighters secretly. The sub-inspector Patil also indirectly helped Mohan's family.

9. Why do you learn from the lesson "Narayanapura Incident"?

10. Why did Mohan become angry?

11. 'Cyclostyle machine' tells a story about Narayanapura Incident' how do you say?

Sup Reading: 3. A Great Martyr ever Cherished.

1. Life for Haneef in the beginning was never a smooth sail. Why was it so?

Ans:- Life for Haneef in the beginning was never a smooth sail. When he was just eight year old, he lost his father. Haneef's mother was a vocal artist. She had to move from place to place for performance and Haneef and his brothers were left into home.

2. What did Haneef choose as his mission? Why did he do so?

Ans:- Haneef wanted to join Army even though he came from the family of musicians, because he wanted to give something to the nation and he knew that he would be able to serve the nation if he joined the Army.

3. Haneef was a young man of varied talents and interests. Illustrate this statement in your own words Or How do you say that Haneef's was Ekdam Bindass?

Ans:- Haneef was a man with varied talents and interests. He was always 'ekdam bindas'. He dabbled in art, sketched very well, made beautiful cards out of waste materials, read lots of books and loved playing drums.

4. The absence of the mother from home taught the children something. What was that?

Ans:- Absence of mother from home, taught some lessons for Haneef and his brothers. They became responsible and independent boys. They would get up themselves and they would get ready themselves to go to school. They learnt an important lesson that one's duty is the most important thing in life.

5. How does the writer describe the 'introvert' Haneef?

Ans:- Haneef-Uddin was an introvert person. He was always wanted to be alone. He began to make friends only by the time; he was fourteen years of age. He would go and help the poor because that makes him very happy.

6. What was the compensation offered to Haneef's mother Hema Aziz?

Ans:- For the immortal sacrifice of Haneef Uddin the Government honoured him by giving his name to the Tartuck Sector of Kargil. It was renamed as Sub-Sector Haneef, in memory of Haneef Uddin's bravery and

- also a scholarship now exists in his name and his family started a school in Kullu under Haneef foundation.
7. Haneef had two dreams. Were they fulfilled? Give reasons for your answer.
 8. How was Haneef a changed man after his training in IMA?
 9. What can the youths learn from Hanif's life?

- : GRAMMAR : -

1. QUESTION TAG

Choose the appropriate question tag and fill in the blank. Study the following question tag, choose the appropriate question tag and fill in the blank.

1. He could play very confidently..... ? Ans. couldn't he?
2. You cannot help others..... ? Ans. can he?
3. She is Nishchitha. ? Ans. isn't she?
4. Raghav is singing a song..... ? Ans. isn't he?
5. Latha is not reading..... ? Ans. is she?
6. I work hard..... ? Ans. don't I?
7. We worked hard..... ? Ans. didn't we?
8. They have two books..... ? Ans. haven't they?
9. She has written a letter..... ? Ans. hasn't she?
10. He will tell us truth..... ? Ans. won't he?
11. Let's start, now, ? Ans. shall we?
12. The officer drives the car..... ? Ans. doesn't he?
13. Lift the table..... ? Ans. won't you?
14. Antony never goes to school late, ? Ans. does he?
15. I am fond of reading, ? Ans. aren't I?
16. The tiger does not eat grass. ?
 a. doesn't it? b. does it? c. do they? d. Didn't it?
17. Let's start now, ?
 a. do we? b. shall we? c. do we? d. must we?
18. I am fond of reading, ?
 a. am I? b. was I ? c. Isn't I? d. aren't I?
19. The driver drives the bus carefully, ?
 a. doesn't he? b. Isn't he? c. does he? d. Is he?
20. We like English, ?
 a. do we? b. shall we? c. Don't we? d. must we?
21. Ramu is an intelligent boy, ?
 a. is he? b. aren't he? c. isn't he? d. don't he?
22. Shiva has done his work properly, ?
 a. wasn't he? b. has he? c. hasn't he? d. does he ?
23. Raju never goes to school ?
 a. Isn't he? b. hasn't he? c. does he? d. Is he?
24. Children are playing in the garden ?
 a. are they? b. isn't he? c. doesn't he? d. aren't they?
25. Pratibha met her friend in Mysore ?
 a. did she? b. wasn't she? c. didn't she? d. aren't she?
26. Ravi is unhappy with his job ?
 a. was he? b. Is he? c. Isn't he? d. Is Ravi ?
27. Please open the window, ?
 a. will you? b. won't you? c. Can you? d. aren't you?
28. Let's take the next bus, ?
 a. shall we? b. Can we? c. Should we ? d. shan't we?
29. He hardly attends the class..... ?
 a. don't he? b. does he ? c. doesn't he? d. did he?

30. He is never late to school,.....?

- a. is he ? b. Isn't he? c. does he ? d. isn't it?

2. LANGUAGE FUNCTION.

Identify the language function. Choose the correct alternative from the ones given:

1. Don't copy from your neighbour. a. request b. instruction c. command d. wish.
2. There is bleeding in your eyes. Consult an eye doctor
a. order b. instruction c. suggestion d. information.
3. Would you allow me to use your dictionary?
a. seeking permission b. seeking help c. enquiring d. seeking advice
4. You have helped me a lot. I'm highly grateful to you.
a. offering b. suggestion. c. expressing gratitude. d. complimenting
5. The R.T.O. said to the driver, "You must drive carefully."
a. order b. request c. suggestion d. threat
6. Get down at K.R. circle. Walk a few yards. On to your left, you find C.P.I's office
a. instruction b. order c. giving direction d. suggestion
7. The clouds are black and thick. It is going to rain tonight.
a. doubt b. probability c. wish d. suggestion
8. You must not smoke in public.
a. threat b. anger c. suggestion d. prohibition
9. May you live longer.
a. advice b. wish c. request d. certainty
10. Raju, I am wrong. You are absolutely right.
a. confirmation b. Expressing desire c. expressing agreement d. surprise.

3. 'IF CLAUSE' (THIRD CONDITION)

Complete the following statements:

1. I would like to buy the house. But it is costly. If the house had been cheap I would.....
Ans. have bought it.
2. Monsoon rains failed. Farmers couldn't grow crops.
Newspaper reported : If it had rained the farmers Ans. could (would) have grown crops.
3. Shashi scored less marks in 10th Standard. So he couldn't get seat in the college. His father said If he had scored good marks Ans. he would have got seat in the college.
4. It rained heavily last night, If it had not rained heavily,
Ans. We would have for a movie / dinner
5. There was a function in the college yesterday. They did not invite us. If they had invited us.....
Ans. We would have attended the function
6. She had annual examination last year, If she had worked hard.....
Ans. She would have scored more marks
7. They did not have money. But they were badly in need of it. If they had asked me.....
Ans. I would have given them.
8. Ram is very slow in getting ready. He has to catch the train. If Ram had not hurried
Ans. he would have missed the train.
9. Ashoka was a wise king. Now – a – days also people remember him
If the king had ruled wisely Ans. The people would have praised him.
10. One should have better guidance to achieve something in life.
If we had better guidance Ans. We would have achieved our goal.

4. INFINITIVE.

Read the conversation and choose the correct infinitive:

1. Mother: Kavitha, Shall we go for movie today ?
Kavitha: Sorry Amma, my home work is not yet completed. I have to complete it.
Mother: Then you must stay at home.

- a) go b) completed c) stay d) to complete
2. Salman: Excuse me sir, what time is it?
Suresh: Its half past eight now.
Salman: Thank you, I have to go to school now.
- a) to go b) to school c) time d) have to
3. Sai: Appa, please tell me a story.
Grandpa: No, Sai, you are going to tell me one.
- a) tell b) going c. to tell d)told.
4. Harsha: Ravi, Where are you going?
Ravi: I am going to market to buy vegetables.
- a) going b) buy c. To buy d) vegetables.

5. FINITE AND NON FINITE VERBS.

Choose the correct answer and write it. (Finite and nonfinite verbs)

1. She walks home. Ans:- finite
2. She walked home. Ans:- finite
3. He loves camping in the woods. Ans:- non-finite.
4. I need to go to sleep. Ans:- non-finite.
5. The sleeping dog caused a delay. Ans:- Finite
6. I hate camping. Ans:- non-finite
7. I want to go there. Ans:- non-finite.
8. I live in Germany. Ans:- finite.
9. We went to school at 9 a.m. Ans:- finite.
10. We ate our roasted marshmallows. Ans:- non-finite

5.1. OPPOSITE WORDS.

Write the opposites of (Antonyms)

1. Right × wrong.	2. Life × death	3. Arrive × depart
4. Thick × thin	5. Kind × cruel.	6. Useful × useless
7. Achievement × failure.	8. More × less.	9. Profit × loss.
10. In × out.	11. Sweet × bitter.	12. Remember × forget
13. Long × short.	14. above × below.	15. Quit × join
16. Warm × chilly.	17. Wise × foolish.	18. Superior × inferior
19. Appear × vanish.	20. Cheap × costly.	21. Safe × dangerous
22. Generous × miser.	23. Dry × wet.	24. Smile × frown
25. Fall × rise.	26. Soft × hard.	27. Achievement × failure
28. Same × different.	29. Accept × reject.	30. patriot × Traitor
31. Happy × sad.	32. rough × smooth.	33. active × passive/ lazy
34. love × hate.	35. Remember × forget.	36. Old × new/ young
37. special × ordinary.	38. laugh × weep.	39. bless × curse
40. after × before.	41. brave × coward.	42. bright × pale
43. rich × poor.	44. borrow × lend.	45. open × shut/ close.
46. full × empty.	47. Barren × Fertile.	48. aristocrat × poor.
49. native × foreign.	50. believe × suspect.	51. always × never
52. joy × sorrow.	53. increase × decrease.	54. construct × demolish
55. Master × servant.	56. Beautiful × ugly.	57. clever × fool
58. help × hinder.	59. former × later.	60. absent × present

5.2. SYLLABIFICATION.

How many syllables do the following words contain:

1. accept – ac-cept =2.	2. again – a-gain =2.	3. canteen – can-teen = 2.
4. conscience – con-sci-ence=3.	5. reflection – re-flec-tion=3.	6. direction – di-rec-tion=3.
7. quiz – quiz – 1.	8. whole – whole – 1.	9. continent – con-ti-nent = 3.

10. adventure – ad-ven-ture = 3.	11. determine – de-ter-mine = 3.	12. wide – wide = 1.
13. school – school = 1.	14. people – peo-ple-2.	15. primary – pri-ma-ry = 3.
16. section – sec-tion = 2	17. taller – tal-ler = 2.	18. English – eng-lish = 2
19. anger – an-ger = 2	20. ago – a – go – 2	21. heart –heart = 1.
22. vanish – va-nish = 2.	23. idea – i-dea = 2.	24. grass –grass = 1.
25. lucky –luck-y = 2.	26. cake –cake = 1.	27. peace –peace = 1
28. major –ma-jor = 2.	29. light –light = 1.	30. foolish –fool-ish = 2.
31. legal –le-gal = 2.	32. enjoy –en-joy = 2.	33. sentence –sent-ence = 2.
34. vacant –va-cant = 2.	35. dress –dress = 1.	36. world –world = 1.
37. modal –mo-dal = 2.	38. silly –sil-ly = 2.	39. after –af-ter = 2.
40. probability – pro-ba-bi-li-ty=5.	40. basket –bas-ket = 2.	41. problem –prob-lem = 2.
42. determination – de-ter-mi-na-tion=5.		

5.3. HOMOPHONES

Fill in the blanks choosing the appropriate words given in the brackets:

1. "What is the _____ (fare, fair) to Bangalore?" asked the _____. (fare, fair) lady. Ans: fare.... fair
2. _____ (wear, where) do you _____ (by, buy) cotton clothes? Ans: Where....buy
3. We can _____ (here, hear) your voice, because you are _____ (here, hear) Ans: hear....here
4. Do you _____ the score? _____ I don't. (Know, No) Ans: know....no
5. She is very _____ (week, weak) I want to take her to hospital this _____. (week, weak)
Ans: weak....week
6. You are not _____ to play music after 11:30 pm in your room.(allowed, aloud) Ans: allowed.
7. We had _____ many Apples _____ carry. (too,to,two) Ans: too....to
8. Did you have a _____ for lunch? (pear, pair) Ans: pear
9. The books are over _____ on the shelf. (their, there) Ans: there.
- 10 The colour of _____ is white as snow, but the colour of my _____ is black. (Hair, hare)
Ans: hare....hair
11. We must take care of our _____ (eyes, ice) Ans: eyes.
12. I am _____ of what is going on.(wary, weary) Ans: weary
13. Wheat is grounded into _____ for making bread. (flour/ floor) Ans: flour
14. She has very good _____. (site, sight)
15. The _____ (story, storey)is told by a _____. (night/ knight)

5.4. FRAMING QUESTION.

Frame a 'wh' question:

1. They see the P.M. in the parliament? Ans:- Where do they see the P.M.?
2. Sujay and Supriya are Radha's Cousins. Ans:- Who are Radha's Cousins?
3. Yoga keeps the body fit and healthy. Ans:- How does Yoga keeps body?
4. The children love playing with Rambo. Ans:- What do children love?
5. This novel was written in 1946. Ans:- When was this novel written?
6. The briefcase was stolen at the station. Ans:- Where was the briefcase stolen?
7. The books were collected by the students. Ans:- By whom the books were collected?
8. Rajan visits temple twice a week. Ans:- How often Rajan visits temple?
9. Students have bought 10 photos for school. Ans:- How many photos have the students brought ?
10. Jashmi took class for two hours. Ans: How long Jashmi took the class?

5.5. ONE WORD SUBSTITUTION.

Give one word of the following/one word answer:

1. A great performer, especially a musician. Ans: Meastro.
2. One who travels to work place daily. Ans: Commuter.
3. Very eager for knowledge. Ans: Voracious.
4. A tall building that has flats. Ans: Block.
5. One who is trained in doing acts of public service. Ans: Scout.

6. Speak in a very unkind way. Ans: Rude.
7. Yellow and red coloured wine. Ans: Sherry.
8. A piece of land in which fruit trees are grown. Ans: orchard
9. To cut off some branches of a tree to make it grow better. Ans: Gnarled
10. Calmly satisfied with ones elf. Ans: Complacent.
11. A group of people related to family that existed long ago. Ans: Ancestors.
12. A person who is especially good at some art or achievement. And: wizard.
13. The state of being alone. Ans: Solitary.
14. A type of religious music in which religious songs are sung very loudly. Ans: Gospel.
15. The art of producing beautiful writing. Ans: Calligraphy.

6. CORRECT FORM OF THE WORDS.

Fill in the blanks with the correct form of the words given in the brackets:

1. Last date for to I.P.U. is 15th June.(admit) Ans: admission
2. Asha is an teacher. (excel) Ans: excellent
3. The teacher takes the class For three hours. (continue) Ans: continuously
4. Murthy is a person. (knowledge) Ans: knowledgeable
5. The guest accepted our (invite) Ans: invitation
6. Lalitha is an Lady. (honour) Ans: honorable.
7. Is the mother of invention. (necessary) Ans: Necessity.
8. Dr. Muni Reddy is a person in our city. (respect) Ans: respectable.
9. Some people are even now (superstition) Ans: superstitious.
10. The candidate said, "Please give an Sheet. (addition) Ans: additional.
11. is the foundation of democracy. (educate) Ans: Education.
12. Bring an form from the college. (apply) Ans: application.
13. The teacher has made a number of in my notebook. (correct) Ans: correction.
14. The work of an engineer is (satisfy) Ans: satisfactory.
15. Cricket is an game. (interest) Ans: interesting.
16. We need your at this moment. (present) Ans: presence.
17. The sun set at Kanyakumari is a sight. (beauty) Ans: beautiful.
18. What is your qualification.(education) Ans: educational.
19. Gandhiji was a person. (truth) Ans: truthful.
20. Anil Kumble is a highly Bowler. (depend) Ans: dependable.

7. CONJUNCTION.

Fill in the blank with appropriate conjunction:

1. She tried her best _____ it was all in vain. Ans: but.
2. The students told that he was absent _____ he was ill. Ans: as
3. He earns a lot, but doesn't save, _____ his wife is upset. Ans: so
4. He was welcomed _____ introduced to all the students in the class. Ans: and
5. He can't speak _____ English _____ Kannada fluently. Ans: either...or.
6. I bought this watch _____ I was in London. Ans: When.
7. I am right _____ you are wrong. a) and b) or c) but d) though
8. _____ he was not invited, he did not come. a) so b) as c) for d) that
9. _____ somewhat boastful, he is a good companion. a) as b) though c) but d) since
10. Give every man thy ear, _____ few thy voice. a) but b) as c) for d) and
11. He knew more about culture and philosophy _____ any man living.
a) than b) And c) Since d) For
12. God called the light day, _____ the darkness He called night. a) and b) but c) or d) for
13. He may be right _____ wrong in his opinion. a) or b) and c) but d) since
14. He fought _____ a brave man should do a) for b) as c) since d) and
15. Time _____ tide do not wait for anybody. a) but b) and c) nor d) neither

8. COLLOCATIVE WORDS.

Combine the word in Column A with its collective word in B:

A	B	A	B
1. Book - <u>worm</u> , ant, band, pen.	Ans: Book-worm.	2. Long -small, hen, <u>run</u> , food.	Ans: Long-run.
3. earth -land, water, <u>quake</u> , sun.		4. Railway- <u>station</u> , chair, run, <u>stop</u> .	
5. post - book, <u>box</u> , paper, table.		6. honey - <u>moon</u> , sun, <u>star</u> , earth.	
7. wall - door, table, <u>clock</u> , journey.		8. blood - post, water, book, <u>bank</u> .	
9. photo - <u>studio</u> , table, lady, man.		10. money - coins, letter, stamps, <u>order</u> .	
11. charming - <u>girl</u> , hot, answer, book.		12. self - <u>discipline</u> , myself, mother, <u>stars</u> .	
13. wheel - stool, paper, book, <u>chair</u> .		14. police - nurse, conductor, <u>constable</u> , stand.	
15. hand - pants, sari, socks, <u>kerchief</u> .		16. twinkling - <u>stars</u> , moon, sun, earth.	
17. break - lunch, dinner, <u>fast</u> , last.		18. freedom - <u>fighter</u> , boxer, wrestler, swimmer.	
19. leave - answer, question, <u>letter</u> , box.		20. brisk - run <u>walk</u> , sing, dance.	
21. shake - leg, mouth, <u>hands</u> , eye.		22. mouth - talking, eating, <u>watering</u> , licking.	
23. nuclear - land, <u>weapon</u> , bottle, bolt.		24. speedy - <u>recovery</u> , damage, task, time.	

9. PREPOSITION.

Fill in the blanks with appropriate preposition:

1. Raja hails.....a family of musicians. Ans: from.
2. My friend invited me to his sister's marriage.
3. He is fond.....swimming. Ans: of.
4. Nagaraj left the school10a.m. Ans: at
5. There are a number ... of newspaper both in Kannada and English.
6. Arun is a teacher. He works hard the welfare of the students. Ans: for
7. Raju is sufferingfever. Ans: from.
8. Anant diedcancer. Ans: of.
9. He has been absent Monday. Ans: since.
10. I haven't been to the theatrea long time. Ans: for.
11. He lives _____ 48, MG Road, Bengaluru.
a) In b) At c) On d) For
12. We started _____ eight _____ the morning.
a) at, in b) In, at c) In, on d) At, on
13. Stricken with grief, she hanged herself _____ a piece of cloth.
a) with b) By c) To d) of
14. This portrait was painted _____ an artist who lived in the eighteenth century.
a) by b) With c) In d) For
15. We must start _____ dawn, if we want to reach in time.
a) in b) On c) At d) With
16. We have been waiting _____ morning.
a) For b) since c) From d) To

10. PARTS OF SPEECH.

Identify the part of speech of the underlined word:

- Karnataka is a beautiful state.
- I saw a herd of deer grazing in the field.
- Swimming is good for health.
- Childhood is the best time of our life.
- He is very happy.
- I solved this sum myself.
- Who wrote the letter?
- This is my pen.
- Deepa has a white coat.
- These mangoes are sweet.
- I need some water.
- Every student was going to the class.
- Shiva has two cars.
- The child laughed loudly.
- Whose house is this?

17. Reshma is walking inside her room. 18. Sunitha goes to office daily.
 19. Spruthi always speaks the truth. 20. Losing and winning are the two faces of the same coin.

Answers:

1. An Adjective. 2. A Verb. 3. A Noun. 4. An Adjective. 5. An Adverb
 6. A Verb. 7. A Pronoun. 8. A Pronoun. 9. An Adverb. 10. An Adjective
 11. A Verb. 12. An Adjective. 13. An Adjective. 14. A Preposition. 15. A Pronoun.
 16. An Adverb. 17. A Preposition 18. An Adverb 19. A Noun. 20. A Conjunction.

11. ARTICLES.

Fill in the blanks using Articles:-

1. Bhavani is the cleverest girl in _____ class.
2. Issac sat in _____ corner.
3. Mukesh ate _____ apple.
4. Ramu and Raju sat on _____ wall.
5. Rajesh is _____ M.L.A.
6. I met _____ European in my training.
7. He is _____ honest man.
8. Sita is _____ honourable person.
9. I found _____ one rupee coin on the road.
10. He is _____ United States citizen.
11. Marriage is _____ union of two people.
12. Twelve months make _____ year.
13. Gandhiji was _____ freedom fighter of _____ highest order.
14. Ramesh is _____ M.P and his wife is _____ home maker.
15. Asia is _____ largest continent in the world.

Answers: 1. the. 2. a. 3. an. 4. a 5. an. 6. a. 7. an. 8. an. 9. a. 10. a.
 11. a. 12. a. 13. a...the. 14. an...a. 15. the.

12. RIGHT FORM OF THE VERB.

Fill in the blank choosing the right form of the verb:

1. One day Natesh _____ (be + stand) in front of the police station. Ans: was standing.
2. Hema: where _____ (do) your husband work? Ans: does.
3. He _____ (be + go) to give a concert in the Shanmugananda Auditorium tomorrow. Ans: is going.
4. He _____ (complete) his MA B.Ed from Mysore University. Ans: completed.
5. His gloves _____ (be) torn and his finger tips showed through them. Ans: are.
6. Several boys _____ (try) to copy the acting of the hero. Ans: try.
7. She _____ (have + visit) seven beautiful beaches of Indian islands. Ans: has visited.
8. There _____ (be) widespread agitation for freedom all over the country. Ans: was.

13. USE THE WORD AS A NOUN/VERB IN A SENTENCE OF YOUR OWN.

1. Thought (N) My mother's thought is right. (V) My mother thought of my higher education.
2. Water (N) We should drink plenty of water. (V) We water the plants every day.
3. Use (N) The use of paper is decreasing. (V) Some students use ink pen.
4. Conduct (N) Rama's conduct is appreciable. (V) We conducted sports in the school.
5. Walk (N) Let us go for a walk. (V) He walks a mile every day.
6. Catch 7. Request 8. answer 9. Cook 10. break
11. Work 12. insult 13. Challenge 14. record 15. brush
16. question 17. Address 18. Laugh 19. Act 20. Love.

14. ACTIVE VOICE TO PASSIVE VOICE.

Change the following sentences into passive voice:

1. The Chief Guest distributed Prizes. Ans: Prizes were distributed by the Chief Guest.

2. Leela has written a book. Ans: A book has been written by Leela.
3. Joseph does not waste money. Ans: Money is not wasted by Joseph.
4. We did not waste time. Ans: Time was not wasted by us.
5. Do the work. Ans: Let the work be done.
6. People will honour teachers. Ans: Teachers will be honoured by people.
7. Officers do not demand money from the public.
Ans: Money is not demanded by officers from the public.
8. My wife prepares food. Ans: The food is prepared by my wife.
9. Who speaks the truth? Ans: By whom is the truth spoken.
10. Who has broken the mirror? Ans: By whom has the mirror been broken?
11. The Director is presiding over the meeting. Ans: The meeting is being presided over by the Director.
12. Have you solved the problem tactfully? Ans: Has the problem been solved tactfully by you?
13. I did not make mistakes. Ans: Mistakes were not made by me.
14. The teacher does not waste time. Ans: Time is not wasted by the teacher.
15. I have written all the answers correctly. Ans: All the answers have been written correctly by me.
16. I am writing a book in English. Ans: A book is being written by me in English.
17. I will answer the question. Ans: The question will be answered by me.
18. I have given an injection to the patient. Ans: An injection has been given to the patient by me.
19. I don't waste water. Ans: Water is not wasted by me.
20. Somebody has stolen my dictionary. Ans: My dictionary has been stolen.

15. DEGREES OF COMPARISON.

Change the following sentences into Positive Degree.

- 1 Murthy is the tallest boy in the class. Ans: No other boy in the class is as tall as Murthy.
- 2 Lead is the heaviest metal. Ans: No other metal is as heavy as lead.
3. Asia is the largest continent in the world. Ans: No other continent is as large as Asia.
4. Bhima was stronger than Bakasura. Ans: Bakasura was not so strong as Bhima.
5. Australia is larger than any other island. Ans: No other island is as large as Australia.
6. The pen is mightier than sword

Change the following sentences into Comparative degree.

1. Kiran is not as good as Praveen. Ans: Praveen is better than Kiran.
2. Silver is not so costly as gold. Ans: Gold is costlier than Silver.
3. The elephant is the strongest animal. Ans: The elephant is stronger than any other animal.
4. Very few countries are as rich as America.
5. Calcutta is the most thickly populated city in India.

Change the following sentences in to Superlative degree.

1. No other Pandava was so wise as Dharmaraya. Ans: Dharmaraya was the wisest Pandavas.
2. Very few countries are as cultured as India. Ans: India is one of the most cultured countries.
3. The tiger is more ferocious than all other animals
4. No other animal is as tall as giraffe

16. COMBINE THE SENTENCES INTO TOO... TO AND SO.... THAT....NOT.

1. It is very cold. We can't go out.
Ans: It is so cold that we cannot go out. It is too cold to go out (for us).
This book is very difficult. I can't read it.
Ans: This book is so difficult that I cannot read. This book is too difficult to read it.
2. It is very hot. I can't drink it.
Ans: It is so hot that I cannot drink it. It is too hot to drink it.
3. The music is very soft, we can't hear it.
Ans: The music is so soft that we cannot hear it. The music is too soft to hear it.
4. It is very far. He can't walk.
Ans: It is so far that he cannot walk. It is too far for him to walk.

5. It is very wet. You must not go out.
6. This dress is very old. I can't wear it any more.
7. It is very dark. I can't see anything.
8. This mountain is very high, we can't climb it.
9. It is very good. It cannot be time.

17. EDITING.

The following paragraph has 2-4 errors. Edit the paragraph and rewrite the paragraph in the space provided. Clues are given.

1. Last Sunday, jacky and I went to the beach. When we arrived, we thought it was going to rained. Luckily, the sky cleared up. Clues: (a) Use capital letters wherever necessary (b) Verbal mistake to be corrected.

Ans: jacky= Jacky. rained= rain.

2. He said a bad carpenter quarrels with his tools.

Ans: He said, "A bad carpenter quarrels with his tools". Clues: (a) Spelling to be corrected. b) Punctuation mark to be used.

3. These americans, they are good peoples and are willing to pay at the same rate per acer. The money are here for you. Clues: a) Capital letter to be used. (b) Verbal mistake to be corrected. c) Singular to be used. d) Spelling to be corrected.

Ans: americans = Americans, peoples= people, acer= acre, are= is.

4. There had been a accident whom he went hiking with his father and brother inder. They was crossing a bridge which was old.

Ans: There had been an accident, when he went hiking with his father and brother Inder. They were crossing a bridge which was old.

5. Congratulations were showered on swami the next day. His classmates looked at him with respect and his teacher pat him. His headmaster said that he was an true scout.

Ans: Congratulations were showered on Swami the next day. His classmates looked at him with respect and his teacher patted him. His headmaster said that he was a true scout.

6. Raju comes to my house on sundays. Do you know why he comes. He sits with me for long hours and narrates interesting stories.

Ans: Raju comes to my house on Sundays. Do you know why he comes? He sits with me for long hours and narrates interesting stories.

7. Malathi has baught a car for Rs. 1,90,000/- from her friend. It is a ford car. Five people can sit in it. I want to buy that car for Rs. 1,20,000/-.

Ans: Malathi has bought a car for Rs. 1,90,000/- from her friend. It is a Ford car. Five persons can sit in it. I want to buy that car for Rs. 1,20,000/-.

8. Look at the person standing hear. He is tall isn't he?

Ans: Look at the person standing here. He is tall, isn't he?

9. I asked my brother weather he has understood the lesson. My brother said he hasn't.

Ans: I asked my brother whether he had understood the lesson. My brother said, "He hasn't".

18. PROFILE.

Note to Teachers: Points to consider while teaching profile.

1. Inclusion of all the points.
2. Language accuracy.
3. Punctuation.
4. Read the clues carefully.
5. Identify the personality of the profile whether dead or alive.
6. Mind gender of the person.
7. Use appropriate pronouns like she, her, her for female and he, his, him for male.
8. Use present tense for alive person and past tense for expired person.

Based on the information given in the table, write a biographical Sketch:

1. Name P.T. Usha

Nick Name: Payyoli Express

Date of Birth: 27th July, 1964

Place of Birth: Payyoli, Kerala

Field of Sports: Athletics running

Awards and Medals won 1. 4 gold medals and one silver medal in 1986 Asian Games

2. Padmashree and the Arjuna Award by Government of India.

Ans:- P.T. Usha, also known as Payyoli Express was born on 27th July, 1964 at Payyoli in Kerala. She was a famous athlete and had won many medals in running. She won 4 gold medals and one silver medal in 1986 Asian Games. She was conferred with Padmashree and Arjuna Award by the Government of India.

Based on the information given in the table, write a biographical Sketch

2. Name: Dr. APJ Abdul Kalam

Place of Birth: Rameswaram, Tamilnadu

Date of Birth: 15th October 1931

Education: Aeronautical Engineering from Madras Institute of Technology

Achievement: Project Director – Satellite Launch Vehicle III

Books Written: Wings of Fire, India 2020 : A Vision for the millennium, My Journey, Ignited Minds.

Awards and Rewards 1. 30 honorary doctorate

2. Padma Bhushan (1981)

3. Padma Vibhushan (1990)

4. Bharat Ratna (1997)

5. 11th President of Indian in 2002

Ans:- Dr. APJ Abdul Kalam was born on 15th October 1931 at Rameshwaram in Tamilnadu. He did Aeronautical Engineering at Madras Institute of Technology. He was the project director for Satellite Launch Vehicle III (SLV III). He has written four books – Wings of Fire, India 2020: A vision of the millennium, MY Journey and Ignited Minds. He became 11th President of India in 2002. He has 30 honorary doctorates. He was awarded Padma Bhushan (1981), Padma Vibhushan (1990) and Bharath Rathna (1997) by Government of India.

Given below is a profile of Dr. Rohini. Write a paragraph using clues given below.

3. Name: Dr. Rohini.

Age: 48 years

Qualification: M.SC.phD

Occupation: Professor in Physics in Delhi University.

Hobbies: Watching birds, reading magazines.

Reasons for popularity: Soft spoken, warm hearted and love to help students.

Academic Achievements: Paper presentation on 'Waste Managements' author of book.

4. Profile of Mr. Ramarao

Age: 60 years

Height and weight: 5.6ft 70 kgs

Qualification: B.A.

Occupation: Retired official

Hobbies: Visit to library, parks, temples

Reason for popularity: Friendly and cheerful

19. STORY WRITING.

The Greedy dog

There was a dog that was very hungry. He searched for food everywhere and at last he found a bone. He picked the bone with his mouth and started going back to his home. There was a bridge on the way to his home. When he started crossing it, he saw his reflection in the water. The dog thought that there was another dog with a bone in water. He wanted to get that other bone too. So, he started barking at his own reflection. His bone fell into water as soon as he opened his mouth. The greedy dog lost his bone.

The dishonest hand

Once a thief was brought to a magistrate. The thief was charged for having made a hole in the wall of a house and had stolen a box of jewels. But the thief fell upon his knees and wept and told the magistrate that he was a poor and honest man. It was he said his right hand that gave him trouble. He said 'My hand made the hole and went through and stole the jewels'. To this the magistrate replied. 'You are an honest man. It is your right-hand that stole the box. So let me send your right hand to prison'.

The Cap-Seller and the Monkeys

Once there was a cap-seller. He sold his caps in the villages. He carried the caps on his head in a basket. There was a forest on his way. He sat down under a tree in the forest. He soon fell asleep with his cap on his head.

There were many monkeys on that tree. They climbed down the trees. They took away all the caps and put them on their heads. When the cap-seller got up he found his caps missing. He searched for them everywhere, but could not find them. At last he looked up the trees. He found his caps on the heads of monkeys. He tried his best to get back the caps from the monkeys, but could not succeed. At last he thought of a plan. He took off his own cap. He threw it on the ground. The monkeys imitated him. He put all the caps in his basket and went his way.

The Fox and the Grapes

One day a fox was very hungry. He was wandering here and there was looking out for something to eat. After sometime he came to a vineyard. There were fine bunches of grapes. But the vines were all growing up on tall poles, so that bunches of grapes were too high up for the fox to reach. "They look very fine", thought the fox. "I must have some. Perhaps I can get some if I jump high enough". So he jumped as high as he could; but all was reaching them. He jumped again and again, but all was in vain. There hung the grapes high up on the poles. The fox tried his best; but he could not reach them. At last he gave it up. The fox went away by saying. 'I am sure they are sour and not worth eating'.

Union is strength

Once there was a farmer. He had four sons. They always quarreled with one another. The farmer advised them not to quarrel, but they did not listen to his advice. When he was about to die he asked them to bring a bundle of sticks. He asked them to break the bundle. They all tried hard but could not break it. The farmer asked them to untie the bundle. Then he asked them to break the sticks one by one. They could break them quite easily. The farmer said to them, "You could not break the sticks when they were united. But you have broken them easily when they are not united. Thus, no one can harm you if you are united". All the sons of the farmer promised to remain united. The farmer was very pleased at it.

No Gains without Pains

Once there lived an old farmer. He was a hard working man. But his sons were idle and useless. The farmer was anxious about his sons. When he was lying in his bed he longed to teach his sons a good lesson to make them industrious and hard-working. He called them near his bed and told them that in the part of his property there was a hidden treasure. These were the last words of the farmer to his sons. Soon after the death of the farmer, the sons spades and dug all the fields. But no treasure found. This made them learn a lesson. 'No gains out pain' this encouraged them to sow the field different kinds of seeds. Thereafter they lived pily from what they got from their fields by their work.

ESSAY WRITING.

Writing tips:

1. Choose a title that draws attention.
2. Find out all you can about your topic.
3. Organize your ideas before you begin.
4. Add your own style to your writing.
5. Include interesting information.
6. Make sure you stick to the topic.
7. Use words wisely.
8. Remember that good grammar counts.
9. Reread and revise your writing.
10. Enjoy your writing and others will, too!

1. IS THE INTERNET BAD FOR YOUNG PEOPLE?

It is now easier than ever to access the Internet, whether you are using a computer, phone or tablet. There is no doubt that many young people are spending more and more time online, with both positive and negative consequences.

One advantage of the internet is that young people can do research for their school work and homework. This often helps teenagers to widen their knowledge and improve their grades. Another positive aspect of the internet is that people can practise foreign languages by chatting to friends in other countries. This is also a good way of keeping in touch with friends and family around the world.

On the other hand, there are also negative consequences. Some young people become addicted to online gaming and this can mean that they waste too much time playing these games. This can have a negative effect on their school work, the amount of exercise they get and their social lives. In addition, excessive internet use can mean that some young people hardly talk to their families because they are always on the computer.

To sum up, spending time on the internet can have a negative impact on young people, but it also has many advantages. Personally, I think the internet is an incredible tool and the benefits of internet access outweigh the dangers. However, we should be careful not to use the Internet excessively.

2. SWACHH BHARAT ABHIYAN.

10 Lines on Swachh Bharat Abhiyan

1. Swachh Bharat Abhiyan is a five-year campaign by the Government of India from the year 2014 to 2019
2. Launched on 2nd October 2014 it is also called Clean India Campaign.
3. The motive of the campaign was to clean the streets, buildings, public places and villages of India.
4. The campaign also hoped to generate civic sense in Indian masses.
5. The mission is also critical for India's stand on Sustainable Development Goal Number 6 (SDG-6) as established by the United Nations.
6. The Abhiyan is divided into two parts - Swachh Bharat Abhiyan Rural and Swachh Bharat Abhiyan Urban.
7. The campaign proved to be a great success with the efforts of volunteers, government and NGOs.
8. Within four years of the campaign, the number of people defecation in open dropped considerably from 550 million to around 150 million.
9. People of India have started behaving responsibly with a sense of accountability towards their surroundings.
10. The Abhiyan also includes operations like a door to door waste collection and their proper disposal.

3. NATIONAL INTEGRATION.

- National integration reduces communal riots and civil wars among the people of the country.
- This concept broadens the mind of the people to be respectful to each other's religions and religious practices among the people of the country.
- National integration helps the nation to progress towards being a powerful nation.
- National integration helps the people of the country to fight terrorism in a united manner.
- Social equality is the best weapon to fight against the threats and challenges of National Integration. National Integration depends on some particular ideas, thoughts, values, morals, and beliefs of the Nation.
- Maintaining unity in the Nation is essential.
- National Integration is essential for a Nation to build strong.
- National Integration helps in stabilizing democracy, increasing economic growth, and developing the Nation.
- National integration unites the citizens of the country on a national basis excluding the barriers of religion, caste and class.
- National integration helps in the development of the country.
- The freedom fighters were the first people who introduced national integration in our minds. They were the ones who taught us to be patriots.
- The celebration of all the national festivals show India to be in national integrity.

4. POLLUTION.

- The meaning of pollution is dirt, impure, or defect
- Polluting means making something impure
- Pollution is damaging our mother earth in various ways
- There are mainly three types of pollution- air pollution, water pollution, and soil pollution
- Pollution spread various disease across the world
- When impure and harmful gases pollute the air, it is called air pollution
- Everything in our country is getting polluted atmosphere, air, water, food.
- The problem of pollution is growing every day and is causing a risk to the population of the country.
- We ourselves are responsible for causing this pollution.
- The plastic bags thrown away after use never get destroyed and add to pollution.
- The growth of slums and unhealthy living conditions in them is a great cause of pollution.
- Each and everyone, of us, must tackle this problem, then alone it can be solved. The government alone cannot do it.
- A healthy ecosystem for the protection of all living things is utterly necessary.
- Government and public action to reduce environmental pollution should be taken promptly and on time.
- National strategies will be drawn up to mitigate the environmental consequences of industrialization, manufacturing and other operations.
- Digital media are a reliable source of knowledge about environmental risks.
- We should use and encourage others to use products of recyclable materials.
- For any living being. we must consider the use of flora.
- The use of renewable energy sources such as solar and wind energy should be sponsored.
- Instead of personal vehicles, we should depend as much as possible on public transport.
- Organic pesticides and fertilizers, other than synthetic pesticides and fertilizers. are helpful to environmental protection.

5. COVID-19.

Novel Corona Virus (Covid19)

- What You Need to Know

Corona virus is a type of virus that causes diseases of varying severity, ranging from the common cold to a more serious respiratory disease. A novel (new) corona virus is a new strain of corona virus that hasn't been identified before in humans.

- How is it spread?

Through coughing and sneezing. Close personal contact, such as touching or shaking hands. Touching an object or surface with the virus on it then touching your mouth, nose or eyes before washing your hands. Because novel corona virus is new, we are learning more each day about the transmission patterns and incubation periods.

- What are the symptoms?

Fever, Cough, Difficulty Breathing, Severe illness.

- How can I protect myself?

Wash hands frequently. Sanitize common areas constantly and avoid touching your eyes, nose, and mouth

Here's what you can do to keep yourself safe

1. Wash hands frequently

scrub backs of hands, between fingers and under nails for at least 20 seconds with soap and water or alcohol-based hand rub to kill viruses

2. Avoid crowded places

When someone coughs or sneezes, they release small liquid droplets from their nose or mouth that may contain virus. If you are too close, you can breathe in the droplets, including the COVID-19 virus

3. Avoid touching eyes, nose and mouth

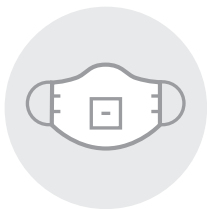
Hands touch many surfaces and can pick up viruses. Once contaminated, hands can transfer the virus to your eyes, nose or mouth. From there, the virus can enter your body

4. Practise respiratory hygiene

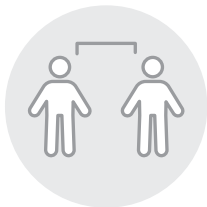
Droplets spread virus. By following good respiratory hygiene, you protect the people around you from viruses

5. Wear a mask if you have respiratory symptoms

Mask isn't required to be worn by all. Only those with respiratory symptoms (coughing or sneezing) need to use it to protect others from getting the virus. If you use a mask, make sure it is disposed of properly

Wear Mask

Keep Distance

Use Sanitizer

Avoid Crowds

Wash Hands

21. A PASSAGE.

I. Read the passage given below and answer the questions that follow:

MAN IN SPACE

For thousands of years people have been dreaming of travelling in space. It was only in April 1961 that you Yuri Gagarin, a Russian, became the first man to orbit the Earth in space. A few years later, in July 1969, an American astronaut, Neil Armstrong, became the first person to set foot on the moon. In space there is no air to breathe so astronauts must take air with them in this space craft. When they have their space craft, they must put on a spacesuit. This supplies them with air and keeps their bodies at the right temperature.

Questions

A. Choose the correct answer:

1. An astronaut travel in the a. air b. Space c. sea
2. Neil Armstrong was a. a Russian b. a German c. an American
3. The first man landed on the moon in a. April 1969 b. July 1969 c. April 1961

B. Pick out the opposite of these words from the passage

- a. wrong X right b. Last X First c. stay in X leave.

C. Answer the following questions briefly

1. Why do the astronauts take air with them into space?

Ans: because there is no air to breathe.

2. Why do they wear a space suit? Give two points.

Ans: because it supplies them with air and keeps their bodies at the right temperature.

3. Who was Yuri Gagarin?

Ans: a Russian astronaut, the first man to orbit the earth.

4. What did Neil Armstrong do in the year 1969?

Ans: Set foot on the moon for the first time

22. LETTER WRITING.

You are Nikita. Your summer vacation is about to end. Write a letter to your friend Shruti, telling her which books you have read during the vacation. You can make use of the hints given below.

- was not bored..... Alice in wonderland..... Panchatantra – fables..... Stories of Tenali Rama – humour, witty..... books – best friend..... amazed.

Ans:-

LAYOUT OF AN INFORMAL LETTER

Sender's Address

.....

Date.

Salutation

.....

.....

.....content (Body of the letter)

.....

.....

.....

Subscription

Signature

You are Sakhis/ Santhosh resident of Vijayanagar. There are no street lights in your locality and this is a cause of great inconvenience. Write a letter to the editor telling him about the problems faced by the residents because of the above mentioned problem. You can make use of the hints given below.

Ans:-

LAYOUT OF A FORMAL LETTER

Sender's Address

.....,
.....,
.....

Date:

Receiver's Designation and Address

.....
.....
.....

Salutation,

Subject

.....
.....
.....content (Body of the letter)
.....
.....
.....

Subscription,
Signature.

FORMAL LETTERS

1. Imagine that you are Mohan/ Monika, Government High School, Gandhinagar, Benagaluru. Write a letter to the Head Master requesting him to grant you permission to take leave for three day.

From:
Mohan,
S/o, Govindappa,
Gandhinagar,
Bangalore.
10-06-2021.

To
The Principal/Class Teacher,
Government High School,
Gandhinagar, Bangalore

Respected Sir,

Subject: Requesting letter to grant three days leave.

I am suffering from fever and headache from yesterday evening. I had been to the doctor and he has advised me to take rest for three days. So I will not be attending the class from 10-06-2021 to 12-06-2021, that is three days. I assure to cover the syllabus covered during my absence. I hope to produce Doctor's Certificate when I come to the school. I hope your kindness will grant me three days leave.

Thanking you,
Yours faithfully,
Mohan.

2. Imagine that you are Nagesh/ Nagaratna, 22, Main Road, Gandhi Nagar, Hubli, Write a letter to the Health Officer Complaining about unclean street.

From
Nagesh
22, Main Road,
Gandhi Nagar,
Hubli-580 024.

To,
The Health Officer,
Municipal Corporation Office,
Hubli-580020.

Respected Sir,

Subject: Complaining about unclean street.

Two thousand five hundred people are living in our area. Our area is full of mud-hole with garbage. No dust bin is kept anywhere. Sweepers do not clean the street regularly. Perhaps, heaps of garbage may be the cause for many people suffering from ill health.

So, I request you that to take necessary steps at the earliest to clean the area.

Thanking you,
Yours faithfully,
Nagesh,

Picture Description.

Notes to the Teachers:

1. Inclusion of all points. 2. Language accuracy. 3. Punctuation. 4. Read the picture carefully. 5. Observe the people/ things/ animals present in the picture. 6. Identify position and action of the characters. 7. Use proper verbs, adjectives, linkers and adverbs related to the picture. 8. Identify the main theme of the picture and write it at the end.

This is a picture of a rainy day. Two women are walking on the footpath. They have umbrellas in their hands. Three children are standing on the footpath. They are wearing raincoats. A fat man is standing there with a stick in his hand. There are puddles on the road. Some boys are playing in the rain. They are jumping in the puddles and throwing water on one another. Two boys are sailing paper boats.

This is a picture of a Diwali day. A lady is arranging earthen lamps outside the house. The door of the house is decorated with a festoon. Two girls are drawing a rangoli near the door. They have bowls of different powder colours with them. Some children are bursting firecrackers and lighting sparklers.

This is a picture of a library. The librarian is issuing books. All the books are neatly arranged in the cupboards. There are book-shelves also. A few people are standing near the bookshelves and reading books. There are many tables and chairs in the library. Many people are sitting and reading. One man is standing near the newspaper stand.

This is a picture of a zoo. There are many cages in the zoo. A lion and a tiger are roaming about in their cages. Two monkeys are jumping around in their cage. One monkey has a banana in its hand. The deer are kept in an open enclosure. There is a big hippopotamus in the zoo. Some children are enjoying a ride on an elephant.

This is a picture of a garden. It is a small garden. There are many big and shady trees in the garden. There are flowers, too. It is a sunny day. Birds are flying in the sky. Two boys are playing football. One girl is plucking flowers. Another girl is playing with her dog. A lady is sitting on a bench and reading a book.

This is a picture of Navratri. An open ground is decorated with colourful lights. There is a big stage on the ground. An orchestra is playing music from that stage. Young men and women are playing dandiya-raas. The women are dressed in ghaghra-choli. They are wearing the traditional dress. A few small children are also playing the dandiya-raas.

This is a picture of a seashore. There are four boats in the sea. Some boys are playing volley ball on the beach. Some children have made a sandcastle. Many people are taking a walk on the beach. There is a camel-cart and a horse-cart, too. Children are enjoying rides in them. There is a balloon man and an ice cream seller on the beach.

This is a picture of a school playground. Some boys are playing volley ball. Some children are playing on the slides. A few boys are riding their bicycles. Two girls are playing on the see-saw. Two children are reading. There is a big and shady tree in the school. Some children are sitting under the tree and relaxing.

This is a picture of a bus-station. It is a crowded place. There are many buses in the bus-station. People are moving about with their luggage. There is a long queue at the ticket-window. Some people are sitting on their luggage or benches. Beggars are moving around begging for alms. There are hawkers selling eatables, cold drinks and newspapers and magazines.

सार्वजनिक शिक्षा विभाग , उपनिदेशक कार्यालय - धारवाड़

दसवीं कक्षा, तृतीय भाषा हिंदी विषय के
संभावनीय प्रश्नों का भंडार

अभ्यास मित्र 2020-21

* * * * *

♦ संसाधक शिक्षक गण :-

- श्री केशव कोंगी – गर्ल्स इंग्लिश स्कूल, कलघटगी.
- श्री शांतकुमार भोसले – नवजीवन हाईस्कूल, हुब्बल्ली.
- श्री अन्वरहुसेन सनदी – सरकारी हाईस्कूल नागशेट्टिकोप्पा, हुब्बल्ली.
- श्री सुरेश कुरबर – आदर्श विद्यालय दास्तिकोप्पा, कलघटगी.
- श्री आदित्य डी.- शांतेश्वर हाईस्कूल अम्मिनभावी, धारवाड़.

★ प्रथम दो शब्दों के सूचित संबंधों के अनुरूप तीसरे शब्द का संबंधित शब्द लिखिए ।

अनुरूपता शब्द

उत्तर

1. पताका : न्याय का प्रतीक :: दीप : ज्ञान का
2. भारत के खेत : हरे-भरे :: वन-उपवन : फल-फूल
3. कश्मीरी सेब बेचनेवाला : बेईमान :: रेवड़ी बेचनेवाला : ईमानदार
4. नागपुर : संतरा :: कश्मीरी : सेब
5. मेरा बचपन : आत्मकथा :: गिल्लू : रेखाचित्र
6. कश्मीरी सेब : प्रेमचंद :: गिल्लू : महादेवी वर्मा
7. पक्षी लक्ष्मण शास्त्री : रामानंद शास्त्री :: जैनुलाबदीन : अब्दुल कलाम
8. जलालुद्दीन : जीजा :: शम्सुद्दीन : चचेरा भाई
9. जलालुद्दीन : नौकाएँ बनाने का काम :: शम्सुद्दीन : अखबार वितरण
10. बसंत और प्रताप : अहीर टीला :: पं. राजकिशोर : किशनगंज
11. पाप का मूल : अभिमान :: धर्म का मूल : दया
12. सूरदास : कृष्ण भक्त कवि :: तुलसीदास : राम भक्त कवि
13. मुखिया का स्वभाव : मुँह के समान :: संत का स्वभाव : हंस के समान
14. पैरसी : अभिशाप :: इंटरनेट बैंकिंग : वरदान
15. कंप्यूटर : संगणक यंत्र :: इंटरनेट : अंतर्जाल
16. कश्मीरी सेब : खरीदारी में सावधानी :: ईमानदारों के सम्मेलन में :
बेईमानी का पर्दाफाश
17. बसंत की सच्चाई : एकांकी :: ईमानदारों के सम्मेलन में : व्यंग्य रचना
18. कश्मीरी सेब : प्रेमचंद :: ईमानदारों के सम्मेलन में : हरिशंकर परसाई
19. एवरेस्ट पर चढ़नेवाली पहली महिला : जुंकेताबी ::
एवरेस्ट पर चढ़नेवाली प्रथम भारतीय महिला : बिछेंद्री पाल
20. तेनजिंग नोर्गे : एवरेस्ट पर चढ़नेवाले पहले पुरुष :: जुंके ताबी :
एवरेस्ट पर चढ़नेवाली पहली महिला
21. तुलसीदास : रामभक्ति शाखा :: सूरदास : कृष्णभक्ति शाखा
22. नंद और यशोदा का रंग : गोरा :: कृष्ण का रंग : काला / स्याम
23. जसुमति : यशोदा :: बलभद्र : बलराम
24. अद्भूत शिल्पकला : बेलूर मंदिर :: अद्भूत वास्तुकला : विजयपुरा गोलगुंबज
25. कर्नाटक के पश्चिम दिशा में : अरबी समुद्र :: कर्नाटक के दक्षिण दिशा में :
नीलगिरि की पर्वतावलिया

★ निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक पूर्ण वाक्य में लिखिए :

[एक अंकवाले प्रश्न]

1. भारत के वन-उपवन कैसे हैं ?

➔ भारत के वन-उपवन फल-फूलों से भरे हुए हैं ।

2. लेखक चौक में क्यों गए थे ?

➔ दो-चार जरूरी चीज़ें खरीदने के लिए लेखक चौक में गए थे ।

3. रोज एक सेब खाने से किनकी जरूरत नहीं होगी ?

➔ रोज एक सेब खाने से डॉक्टरों की जरूरत नहीं पड़ेगी ।

4. आधुनिक मानव ने किस पर विजय पायी है ?

➔ आधुनिक मानव ने प्रकृति पर विजय पायी है ।

5. पंडित राजकिशोर कहाँ रहते थे ?

➔ पंडित राजकिशोर किशनगंज में रहते थे ।

6. बसंत क्या-क्या बेचता था ?

➔ बसंत छलनी, बटन और दियासलाई बेचता था ।

7. जैनुलाबदीन क्या काम करते थे ?

➔ जैनुलाबदीन लकड़ी की नौकाएँ बनाने का काम करते थे ।

8. तुलसीदास के अनुसार संत का स्वभाव कैसा होना चाहिए ?

➔ तुलसीदास के अनुसार संत का स्वभाव हंस की तरह होना चाहिए ।

9. ई- गवर्नेस से क्या लाभ है ?

➔ ई-गवर्नेस से प्रशासन पारदर्शी बनता है ।

10. परसाई जी को सम्मेलन में क्यों बुलाया गया था ?

➔ परसाई जी को राष्ट्रीय स्तर का ईमानदार मानकर सम्मेलन का उद्घाटन करने के लिए बुलाया गया था ।

11. समय किसका दिया हुआ अनुपम धन है ?

➔ समय ईश का दिया हुआ अनुपम धन है ।

12. बिछेंद्री ने क्या निश्चय किया ?

➔ बिछेंद्री ने निश्चय किया कि वह भी अपने भाई की तरह पहाड़ों पर चढ़ाई करेंगी ।

13. बिछेंद्री पाल को कौन-सा गौरव प्राप्त हुआ है ?

➔ एवरेस्ट की चोटी पर चढ़नेवाली पहली भारतीय महिला होने का गौरव प्राप्त हुआ है ।

14. यशोदा किसकी कसम खाती है ?

➔ यशोदा गोधन की कसम खाती है ।

15. कर्नाटक की प्राकृतिक सुषमा कैसी है ?

➔ कर्नाटक की प्राकृतिक सुषमा नयन मनोहर है ।

16. कर्नाटक को 'चंदन का आगार' क्यों कहते हैं ?

➔ कर्नाटक में चंदन के पेड़ विपुल मात्रा में हैं । इसलिए कर्नाटक को 'चंदन का आगार' कहते हैं ।

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन / तीन-चार वाक्यों में लिखिए :

[2 / 3 अंकवाले प्रश्न]

1. मातृभूमि को अमरों की जननी क्यों कहते हैं ?

* गांधी, बुद्ध और राम जैसे महान विभूतियों का जन्म इस मातृभूमि में हुआ है । इसलिए मातृभूमि को अमरों की जननी कहते हैं ।

2. कविता में भारत माँ के ' प्रकृति-सौंदर्य ' को कैसे वर्णन किया गया है ?

* भारत के खेत हरे-भरे सुहाने हैं ।
* भारत के वन-उपवन फल-फूलों से युत हैं ।
* खनिजों का व्यापक धन मातृभूमि के अंदर भरा हुआ है ।

3. कविता में भारत माँ के ' स्वरूप ' को कैसे उभारा गया है ?

* भारत माँ के उर में गांधी, बुद्ध और राम जैसे महान विभूति शायित हैं ।
* भारत माँ के एक हाथ में न्याय का पताका है ।
* भारत माँ के दूसरे हाथ में ज्ञान का दीप है ।

4. दिनकर जी के अनुसार ' मानव का सही परिचय ' क्या है ? / (कविता का आशय)

* मानव-मानव से प्रेम का रिश्ता जोड़कर आपस की दूरी को मिटाना ।
* स्वयं को पहचानना ।
* भाईचारे को समझना ।
* बुद्धि पर हृदय की जीत करना ।

5. दिनकर जी ने आधुनिक मानव की भौतिक साधना का परिचय कैसे किया है ?

* आधुनिक मानव के हाथों में जल, विद्युत और भाप बँधे हुए हैं ।
* पवन का ताप भी आधुनिक मानव के हुक्म पर चढ़ता-उतरता है ।
* आधुनिक मानव एक समान नदी, पर्वत और सागर लाँघ रहा है ।
* आधुनिक मानव का यान गगन में जा रहा है ।

6. समय की पहचान कविता के अनुसार समय का सदुपयोग कैसे करना चाहिए ?

* आलस्य को छोड़कर बिना किसी बहाने बनाये, जो काम करना है उसे उसी समय ही मन लगाकर करना चाहिए । तभी समय का सदुपयोग होता है ।

7. कविता के अनुसार मनुष्य के लिए सुख की प्राप्ति कब संभव है ?

* समय को नष्ट न करके, सुसमय पर जो काम करना है, उसे उसी समय ही मन लगाकर करें । तभी तो मनुष्य के लिए सुख की प्राप्ति संभव है ।

8. बालकृष्ण अपनी माता यशोदा से क्या शिकायतें / बलराम के साथ खेलने क्यों नहीं जाना चाहता / बलराम कृष्ण के माता-पिता के बारे में क्या कहता है ?

- * भाई बलराम बहुत चिढ़ाता है ।
- * बलराम कहता है 'तुम्हें माँ यशोदा ने जन्म नहीं दिया है, बल्कि मोल लिया गया है ।
- * बलराम बार-बार पूछता है कि तुम्हारे माता-पिता कौन है ?
- * बलराम कहता है - नंद और यशोदा गोरे हैं, लेकिन तुम क्यों काले हो ?
- * बलराम की बात सुनकर ग्वाला मित्र चुटकी बजाकर हँसते हैं ।

9. निम्नलिखित दोहों का भावार्थ अपने शब्दों में लिखिए ।

मुखिया मुख सों चाहिए, खान पान को एक ।

पालै पोसै सकल अंग, तुलसी सहित विवेक ॥

भावार्थ : प्रस्तुत दोहे में तुलसीदास जी कहते हैं कि मुखिया को मुख के समान होना चाहिए । क्योंकि मुख खाने-पीने का काम अकेला करता है, लेकिन वह जो खाता-पीता है उससे शरीर के सारे अंगों का पालन-पोषण करता है । उसी तरह मुखिया को भी विवेकवान बनकर काम अपनी तरह से करके उसका फल सभी में बाँटना है ।

दया धर्म का मूल है, पाप मूल अभिमान ।

तुलसी दया न छाँडिये, जब लग घट में प्राण ॥

भावार्थ : तुलसीदास जी दया का महत्व बताते हुए कहते हैं कि दया धर्म का मूल है और अहंकार पाप का मूल है । इसलिए जब तक हमारे शरीर में प्राण हैं तब तक मानव को अपना अहंकार छोड़कर दयालु बनना चाहिए ।

तुलसी साथी विपत्ति के, विद्या विनय विवेक ।

साहस सुकृति सुसत्यव्रत, राम भरोसो एक ॥

भावार्थ : तुलसीदास जी कहते हैं कि मनुष्य पर जब विपत्ति पड़ती है तब विद्या, विनय और विवेक ही उसका साथ निभाते हैं । जो राम पर भरोसा करता है, वह साहसी, सत्यव्रत और सुकृतवान बनता है ।

10. कविता - कोशिश करनेवालों की कभी हार नहीं होती (कंठस्थ कविता) (4 अंक)	
असफलता एक भागो तुम ।	असफलता एक चुनौती है, इसे स्वीकार करो, क्या कमी रह गई, देखो और सुधार करो । जब तक न सफल हो, नींद चैन को त्यागो तुम, संघर्ष का मैदान छोड़कर मत भागो तुम ।

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन / तीन-चार / चार-पाँच वाक्यों में लिखिए : [2 / 3 / 4 अंकवाले प्रश्न]

11. 'कश्मीरी सेब' पाठ से हमें क्या सीख मिलती है ?

पाठकों को प्रेमचंद जी क्या चेतावनी दे रहे हैं ?

- * खरीदारी करते समय सावधानी बरतने की और धोखेबाजी से बचने की सीख 'कश्मीरी सेब' पाठ से हमें मिलती है ।

12. दूकानदार ने प्रेमचंद जी से क्या कहा ?

- * दूकानदार ने प्रेमचंद से कहा- बाबूजी, बड़े मज़ेदार सेब आए हैं, खास कश्मीर के । आप ले जाएँ, खाकर तबीयत खुश हो जायेगी ।

13. दूकानदार ने अपने नौकर से क्या कहा ?

- * दूकानदार ने अपने नौकर से कहा - सुनो, आधा सेर कश्मीरी सेब निकाल ला । चुनकर लाना ।

14. गिल्लू के प्रति लेखिका की ममता का वर्णन कीजिए । अथवा

लेखिका ने गिल्लू के प्राण कैसे बचाये / गिल्लू की रक्षा कैसे की / घायल गिलहरी के बच्चे का उपचार कैसे किया ?

- * गिल्लू छोटा था तब गमले और दीवार के बीच घायल होकर पड़ा था ।
- * लेखिका गिल्लू को हौले से उठाकर अपने कमरे में लाती है ।
- * रूई से रक्त पोंछकर गिल्लू के घावों पर पेन्सिलिन का मरहम लगाती है ।
- * फूल रखने की एक हल्की डालिया में गिल्लू का घर बनाती है ।
- * गिल्लू को खाने के लिए काजू और बिस्कुट देती है ।
- * गिल्लू की जीवन-यात्रा का अंत आ जाने पर उसके पंजे ठंडे होने लगते हैं तब लेखिका हीटर जलाकर उसे उष्णता देने का प्रयत्न करती है ।
- * लेखिका गिल्लू की समाधि सोनजुही की लता के नीचे बनाती है ।

15. गिल्लू के कार्य-कलाप के बारे में लिखिए ।

- * गिल्लू अपने झूले में बैठकर स्वयं झूलता और अपनी काँच के मनकों-सी आँखों से कमरे के भीतर और खिड़की से बाहर न जाने क्या देखता-समझता रहता था ।
- * लेखिका का ध्यान आकर्षित करने के लिए गिल्लू उनके पैर तक आकर सर से परदे पर चढ़ जाता और उसी तेजी से उतरता । लेखिका उठकर उसे पकड़ने तक उसका यह क्रम चलता था ।
- * लेखिका को चौंकाने के लिए गिल्लू कभी-कभी फूलदान के फूलों में, कभी परदे की चुन्नट में और कभी सोनजुही की पत्तियों में छिप जाता था ।
- * लेखिका के थाली के पास बैठकर गिल्लू एक-एक चावल उठाकर बड़ी सफाई से खाता था ।
गिल्लू की इस समझदारी और कार्य-कलाप पर सबको आश्चर्य होता था ।

16. जैनुलाबदीन के व्यक्तित्व का परिचय दीजिए ।

जैनुलाबदीन आडंबरहीन व्यक्ति थे । कैसे ? बताइए ।

- * जैनुलाबदीन की बहुत अच्छी औपचारिक शिक्षा नहीं हुई थी लेकिन वे बुद्धिमान थे ।
- * जैनुलाबदीन धनी व्यक्ति नहीं थे फिर भी उनमें उदारता की सच्ची भावना थी ।
- * जैनुलाबदीन आडंबरहीन व्यक्ति थे ।
- * जैनुलाबदीन अनावश्यक एवं ऐशो-आरामवाली चीज़ों से दूर रहनेवाले व्यक्ति थे ।
- * जैनुलाबदीन रामेश्वरम् मंदिर के सबसे बड़े पुजारी पक्षी लक्ष्मण शास्त्री के अभिन्न मित्र थे ।
- * जैनुलाबदीन समुद्र तट के पास नौकाएँ बनाने का काम करते थे ।

17. आशियम्मा जी, अब्दुल कलाम को खाने में क्या-क्या देती थीं ?

- * चावल एवं सुगंधित, स्वादिष्ट सांबार ।
- * घर का बना अचार और नारियल की ताज़ी चेटनी ।

18. कलाम जी का बचपन 'सादगी और निश्चितता' से बीतने का कारण क्या था ?

- * कलाम जी के पिता जैनुलाबदीन आडंबरहीन व्यक्ति थे और अनावश्यक एवं ऐशो-आरामवाली चीज़ों से दूर रहते थे । पर घर में सभी आवश्यक चीज़ें समुचित मात्रा में सुलभता से उपलब्ध करते थे । इसलिए कलाम जी का बचपन बहुत ही 'निश्चितता और सादगी' से बीता – भौतिक एवं भावनात्मक दोनों ही दृष्टियों से ।

19. नमाज़ की प्रासंगिकता के बारे में जैनुलाबदीन का कथन क्या था ?

- * जैनुलाबदीन जी नमाज़ के बारे में कहते हैं कि "जब तुम नमाज़ पढ़ते हो तो तुम अपने शरीर से इतर ब्रह्मांड का एक हिस्सा बन जाते हो ; जिसमें दौलत, आयु, जाति या धर्म-पंथ का कोई भेदभाव नहीं होता ।"

20. शम्सुद्दीन अखबारों के वितरण का कार्य कैसे करते थे ?

कलाम के चचेरे भाई शम्सुद्दीन के बारे में लिखिए ।

- * शम्सुद्दीन रामेश्वरम् के एकमात्र अखबारों के वितरक थे । पामबन से आनेवाली सुबह की ट्रेन से रामेश्वरम् स्टेशन पर अखबार पहुँचते थे । रामेश्वरम् में अखबारों की जुमला एक हज़ार प्रतियाँ बिकती थीं । इस अखबारों की एजेंसी को अकेले शम्सुद्दीन ही चलाते थे । साथ ही कलाम के बाल-जीवन पर चचेरे भाई शम्सुद्दीन का गहरा प्रभाव पड़ा था ।

21. बचपन में कलाम जी के तीन पक्के दोस्त कौन थे ?

- * बचपन में कलाम जी के तीन पक्के दोस्त थे – रामानंद शास्त्री, अरविंदन और शिवप्रकाश ।

22. बसंत के स्वाभिमानी और ईमानदारी गुण का परिचय दीजिए ।

बसंत एक ईमानदार लड़का है । कैसे ?

- * बसंत एक गरीब शरणार्थी लड़का है ।
- * बसंत छलनी, बटन और दियासलाई बेचकर मेहनत से अपना पेट पालता है ।

- * बसंत पंडित राजकिशोर को कुछ बेचे बिना पैसे लेना भीख समझ कर इनकार करता है ।
- * मोटर के नीचे आकर घायल होने पर भी बसंत अपने भाई प्रताप को राजकिशोर के घर पैसे लौटाने को भेजता है ।

इस तरह बसंत एक ईमानदार और स्वाभिमानी लड़का है ।

23. मानवता के साकार मूर्ति पंडित राजकिशोर जी का परिचय दीजिए ।

पंडित राजकिशोर के परोपकारी गुणों का परिचय दीजिए ।

- * पंडित राजकिशोर मजदूरों के नेता थे ।
- * वे किशनगंज में रहते थे ।
- * गरीब और मजदूरों के प्रति सहानुभूति दिखानेवाले व्यक्ति थे ।
- * पंडित राजकिशोर बसंत को सहायता करने की दृष्टि से एक छलनी खरीदते हैं ।
- * प्रताप से बसंत की मोटर दुर्घटना का समाचार सुनते ही तुरन्त उसके घर पहुँचते हैं ।
- * बसंत का इलाज करने के लिए डॉक्टर को बुलाते हैं ।
- * बसंत को अस्पताल ले जाने का प्रबंध भी करते हैं ।

इस तरह पंडित राजकिशोर मानवता के साकार मूर्ति लगते हैं ।

24. इंटरनेट का मतलब क्या है ?

- * अनगिनत कंप्यूटरों के कई अंतर्जालों का एक दूसरे से संबंध स्थापित करने का जाल ही इंटरनेट है ।

25. सोशल नेटवर्किंग से समाज पर कैसा प्रभाव पड़ रहा है ?

सोशल नेटवर्किंग एक क्रांतिकारी खोज है । कैसे ? स्पष्ट कीजिए ।

- * सोशल नेटवर्किंग एक क्रांतिकारी खोज है । क्योंकि इस सोशल नेटवर्किंग ने पूरी दुनिया को एक जगह ला खड़ा कर दिया है । फेसबुक, आरकुट, ट्विटर आदि सोशल नेटवर्किंग के साइट्स से देश-विदेश के लोगों की रहन-सहन, वेश-भूषा, खान-पान, कला, संस्कृति आदि का शीघ्र प्रभाव समाज पर पड़ रहा है ।

26. ई-गवर्नेंस से प्रशासन कैसे पारदर्शी बन सकता है ?

ई-गवर्नेंस का परिचय दीजिए ।

- * ई-गवर्नेंस द्वारा सरकार के सभी कामकाज का विवरण, अभिलेख, सरकारी आदेश आदि को यथावत् लोगों को सूचित करने से प्रशासन पारदर्शी बन सकता है ।

27. इंटरनेट का उपयोग किन-किन क्षेत्रों में किया जा रहा है ?

- * चिकित्सा, कृषि, अंतरिक्ष ज्ञान, विज्ञान, शिक्षा, बैंक, रक्षादल की कार्यवाही आदि क्षेत्रों में इंटरनेट का उपयोग किया जा रहा है ।

28. वीडियो कान्फरेन्स द्वारा कैसे विचार-विनिमय कर सकते हैं ?

वीडियो कान्फरेन्स के बारे में लिखिए ।

- * वीडियो कान्फरेन्स द्वारा एक जगह बैठकर दुनिया के कई देशों के प्रतिनिधियों के साथ 8-10 दूरदर्शन के परदे पर चर्चा कर सकते हैं । एक ही कमरे में बैठकर विभिन्न देशों में रहनेवाले लोगों के साथ विचार-विनिमय कर सकते हैं ।

29. इंटरनेट समाज के लिए एक बहुत बड़ा वरदान साबित हुआ है। कैसे ? स्पष्ट कीजिए।

इंटरनेट से क्या-क्या लाभ / उपयोग / महत्व हैं ? बताइए।

- * इंटरनेट से लाभ / मदद / उपयोग / महत्व / वरदान :-
- * इंटरनेट से पल भर में विचार, स्थिर चित्र, वीडियो चित्र बेज सकते हैं।
- * पुस्तकालय की किताबों के विषय को भी भेज सकते हैं।
- * घर बैठे-बैठे खरीदारी कर सकते हैं।
- * कोई भी बिल भर सकते हैं।
- * इंटरनेट-बैंकिंग द्वारा रकम भेजी जा सकती है।
- * इंटरनेट के ई-गवर्नेन्स से प्रशासन पारदर्शी बनता है।
- * वीडियो कान्फरेन्स द्वारा विचार-विनिमय और चर्चा कर सकते हैं।
- * सोशल नेटवर्किंग के साइट्स से देश-विदेश के लोगों का परिचय प्राप्त होता है।
- * इंटरनेट की सहायता से बेरोजगारी को मिटा सकते हैं।

30. लेखक को भेजे गये निमंत्रण पत्र में क्या लिखा गया था ?

सम्मेलन के आयोजन कर्ताओं ने परसाई जी से क्या विनती की थी ?

- * निमंत्रण पत्र में लिखा था - हम लोग इस शहर में ईमानदार सम्मेलन कर रहे हैं। आप देश के प्रसिद्ध ईमानदार हैं। आप इस सम्मेलन का उद्घाटन करें। आपको आने-जाने का पहले दर्जे का किराया, आवास, भोजन आदि की उत्तम व्यवस्था करेंगे। सम्मेलन में आपके आगमन से ईमानदारों तथा उदयीमान ईमानदारों को प्रेरणा मिलेगी।

31. स्टेशन पर परसाई जी का स्वागत कैसे हुआ ?

- * परसाई जी को स्टेशन पर लगभग दस बड़ी फूल-मालाएँ पहना कर खूब स्वागत किया गया।

32. चप्पलों की चोरी होने पर ईमानदार डेलीगेट ने लेखक को क्या सुझाव दिया ?

- * ईमानदार डेलीगेट ने सुझाव दिया - चप्पलें एक जगह नहीं उतारना चाहिए, एक चप्पल यहाँ तो दूसरी दस फीट दूर। तब चप्पलें चोरी नहीं होती। एक ही जगह जोड़ी होगी, तो कोई भी पहन लेगा।

33. लेखक परसाई जी ने कमरा छोड़कर जाने का निर्णय क्यों किया ?

- * होटल के कमरे में बहुत से चोरियाँ होने लगी थी। कहीं स्वयं को भी कोई चुरा न ले जाए इस डर से लेखक परसाई जी ने कमरा छोड़कर जाने का निर्णय किया।

34. बिछेंद्री पाल के परिवार का परिचय दीजिए।

- * बिछेंद्री पाल का जन्म एक साधारण भारतीय परिवार में हुआ था।
- * बिछेंद्री के पिता किशनपाल सिंह थे और माता हंसादेई नेगी थी।
- * हंसादेई नेगी दंपति के पाँच संतानों में बिछेंद्री तीसरी संतान थी।

35. बिछेंद्री पाल ने अपनी पढ़ाई कैसे की ?

- * बिछेंद्री पाल को बचपन में पाँच किलोमीटर पैदल चल कर स्कूल जाना पड़ता था।
- * बिछेंद्री अपनी पढ़ाई का खर्च सिलाई का काम करके जुटा लेती थी।
- * इस तरह बिछेंद्री ने संस्कृत में एम.ए तथा बी.एड तक की पढ़ाई की।

36. महिला की साहसगाथा पाठ से क्या सीख मिलती है ?

- * 'महिला की साहसगाथा' पाठ से साहस गुण, दृढ़ निश्चय, अथक परिश्रम, मुसीबतों का सामना करना इत्यादि आदर्श गुण सीखते हैं। महिलाएँ भी साहस प्रदर्शन में पुरुषों से कुछ कम नहीं हैं। 'मेहनत का फल अच्छा होता है' इस उक्ति से अवगत होते हैं।

37. कर्नाटक राज्य की प्राकृतिक सुषमा नयन मनोहर है। कैसे ? वर्णन कीजिए।

कर्नाटक के प्राकृतिक सौंदर्य का वर्णन कीजिए।

- * कर्नाटक की प्राकृतिक सुषमा नयन मनोहर है। क्योंकि कर्नाटक राज्य को प्रकृतिमाता ने अपने हाथों से सँवारकर सुंदर और समृद्ध बनाया है। कर्नाटक के पश्चिम दिशा में अरबी समुद्र लहराता है। इस प्रांत के दक्षिण से उत्तर के छोर तक फैली लंबी पर्वतमालाओं को पश्चिमी घाट कहते हैं। पश्चिमी घाटों के कुछ भागों को सह्याद्रि भी कहते हैं। कर्नाटक के दक्षिण दिशा में नीलगिरी पर्वतावलियाँ शोभायमान हैं।

38. कर्नाटक की शिल्पकला और वास्तुकला का परिचय दीजिए।

कर्नाटक राज्य की शिल्पकला और वास्तुकला अद्भुत है। कैसे ? स्पष्ट कीजिए।

- * कर्नाटक राज्य की शिल्पकला और वास्तुकला अनोखी है। बादामी, ऐहोले, पट्टदकल्लु की शिल्पकला और वास्तुकला अद्भूत है। बेलूर, हलेबीडु, सोमनाथपुर के मंदीरों में पत्थर की मूर्तियाँ सजीव लगती हैं। श्रवणबेलगोल में गोमटेश्वर की एकशिला प्रतिमा है। विजयपुर के व्हिस्परिंग गैलरी वास्तुकला का अद्वितीय दृष्टांत है। मैसूर का राजमहल कर्नाटक के वैभव का प्रतीक है। प्राचीन सेंट फिलोमिना चर्च और जगनमोहन राजमहल (आर्ट गैलरी) का पुरातत्व वस्तु संग्रहालय मैसूर में अत्यंत आकर्षणीय है।

-: पूरक वाचन पाठ :-

[2 x 2 = 4 अंक]

1. शनि:चर का अर्थ क्या है ? और पौराणिक कथाओं के अनुसार शनि किसका पुत्र है ?

- ➔ शनि:चर का अर्थ है - धीमी गति से चलनेवाला। पौराणिक कथाओं के अनुसार शनि सूर्य का पुत्र है।

2. शनि का निर्माण किस प्रकार हुआ है ? / शनि ग्रह का वायुमंडल किन गैसों से बना है ?

- ➔ शनि सौरमंडल का एक ग्रह है। इसका वायुमंडल- हाइड्रोजन, हीलियम, मीथेन तथा एमोनिया गैसों से निर्माण हुआ है।

3. शनि का उपग्रह 'टाइटन' के बारे में आप क्या जानते हैं ? / टाइटन उपग्रह के बारे में लिखिए।

- ➔ टाइटन शनि का सबसे बड़ा उपग्रह है। यह सौर-मंडल का सर्वाधिक महत्वपूर्ण और दिलचस्प उपग्रह है। टाइटन हमारे चंद्र से काफी बड़ा है। टाइटन का व्यास 5150 किलोमीटर है।

4. शनि एक अत्यंत ठंडा ग्रह है। क्यों ?

- ➔ शनि ग्रह सूर्य से पृथ्वी की अपेक्षा करीब दस गुना अधिक दूरी पर है। सूर्य का ताप शनि ग्रह पर बहुत ही कम पहुँचता है। इसलिए शनि के वायुमंडल का तापमान शून्य से नीचे 150° सेंटीग्रेड के आसपास रहता है। इस कारण शनि एक अत्यंत ठंडा ग्रह है।

5. शनि सौरमंडल का सबसे सुंदर ग्रह है। कैसे ?

➔ शनि ग्रह के चहुँ ओर वलय (गोल) दिखाई देते हैं। हमें लगता है कि प्रकृति ने इस ग्रह के गले में खबसूरत हार डाल दिया है। शनि के इन वलयों या कंकणों ने इस ग्रह को सौरमंडल का सबसे सुंदर एवं मनोहर ग्रह बनाया है।

6. सत्य क्या होता है ? और उसका रूप कैसा है ?

➔ सत्य बहुत भोला-भाला, सीधा-सादा, जो कुछ भी अपनी आँखों से देखा, बिना नमक-मिर्च लगाए बोल दिया वही सत्य है। सत्य दृष्टि का प्रतिबिंब है। ज्ञान की प्रतिलिपि है। आत्मा की वाणी है।

7. महात्मा गांधी का सत्य की शक्ति के बारे में क्या कथन है ?

➔ महात्मा गांधी जी का कथन है - "सत्य एक विशाल वृक्ष है। उसका जितना आदर किया जाता है, उतने ही फल उसमें लगते हैं। उनका अंत नहीं होता।"

8. "संसार के महान व्यक्तियों ने सत्य का सहारा लिया है" - सोदाहरण दीजिए।

➔ राजा हरिश्चन्द्र की सत्यनिष्ठा विश्वविख्यात है। उन्हें सत्य के मार्ग पर चलते अनेक कठिनाइयों का सामना करना पड़ा, लेकिन आज भी उनकी कीर्ति सूरज की रोशनी से कम प्रकाशमान नहीं हैं। उसी तरह राजा दशरथ ने सत्य वचन निभाने के लिए अपने प्राण त्याग दिए। महात्मा गांधी ने सत्य की शक्ति से ही विदेशी शासन को झकझोर दिया।

- : रचना - विभाग : -

छुट्टी पत्र

(5 अंक)

1. बड़े भाई की शादी के कारण तीन दिन की छुट्टी माँगते हुए अपने प्रधान अध्यापक के नाम एक पत्र लिखिए।

प्रेषक,

दिनांक : 29-06-2021

अ. ब. क.

10 वीं कक्षा,

सरकारी हाईस्कूल नागशेट्टिकोप्पा,

धारवाड-जिला।

सेवा में,

प्रधान अध्यापक जी,

सरकारी हाईस्कूल नागशेट्टिकोप्पा,

धारवाड-जिला।

आदरणीय महोदय,

विषय :- तीन दिन की छुट्टी माँगते हुए ।

उपर्युक्त विषय के अनुसार आपसे सविनय निवेदन है कि मेरे बड़े भाई की शादी है । हम बेलगावी जा रहे हैं । मैं तीन दिन स्कूल नहीं आ सकता ।

इसलिए आप मुझे दिनांक : 30-06-2021 से 02-07-2021 तक तीन दिन की छुट्टी देने की कृपा करें ।

धन्यवाद सहित ।

स्थान : नागशेट्टिकोप्पा

आपका आज्ञाकारी छात्र,

अ. ब. क.

भवदीय हस्ताक्षर,

Note : छुट्टी के लिए कुछ अन्य कारण : - (अभ्यास के लिए)

1. मेरी बड़ी बहन की शादी है । 2. मैं बीमार/ अस्वस्थ हूँ । 3. मुझे गाँव जाना है । 4. हमारे गाँव में त्योहार है ।

- : अनुवाद :-

(3 अंक)

✎ निम्नलिखित अनुच्छेद का अनुवाद कन्नड़ या अंग्रेजी में कीजिए :

1. गाजर भी पहले गरीबों के पेट भरने की चीज़ थी । अमीर लोग तो उसका हलवा ही खाते थे । मगर अब पता चला है कि गाजर में भी बहुत विटामिन हैं ।

♦ ಗಜ್ಜರಿಯೂ ಕೂಡ ಮೊದಲು ಬಡವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸುವ ವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತ ಜನರು ಅದರ ಹಲವಾ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ನಮಗರಿವಾಗಿದೆ ಗಜ್ಜರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತುಂಬ ವಿಟಮಿನ್ ಇರುತ್ತದೆ.

2. गिलहरियों के जीवन की अवधि दो वर्ष से अधिक नहीं होती, अतः गिल्लू की जीवन-यात्रा का अंत आ ही गया । दिन भर उसने न कुछ खाया, न वह बाहर गया ।

♦ ಅಳಿಲುಗಳ ಜೀವನ ಅವಧಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಗಿಲ್ಲೂನ ಜೀವನ -ಯಾತ್ರೆಯ ಅಂತ್ಯವು ಸಹ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಡೀ ದಿನ ಅದು ಏನು ತಿನ್ನಲೂ ಇಲ್ಲ, ಹೊರಗಡೆಯೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

3. बचपन में मेरे तीन पक्के दोस्त थे – रामानंद शास्त्री , अरविंदन और शिवप्रकाश । ये तीनों ही ब्राह्मण परिवार से थे । रामानंद शास्त्री तो रामेश्वरम् मंदिर के सबसे बड़े पूजारी पक्षी लक्ष्मण शास्त्री का बेटा था ।

♦ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೂವರು ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದರು - ರಾಮಾನಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಅರವಿಂದನ ಮತ್ತು ಶಿವಪ್ರಕಾಶ. ಈ ಮೂವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದವರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಮಾನಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ರಾಮೇಶ್ವರಮ್ ಮಂದಿರದ ಹಿರಿಯ ಪೂಜಾರಿ ಪಕ್ಷಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರ ಮಗನಾಗಿದ್ದ.

4. इंटरनेट द्वारा घर बैठे-बैठे खरीदारी कर सकते हैं। कोई भी बिल भर सकते हैं। इससे दूकान जाने और लाइन में घंटों खड़े रहने का समय बच सकता है।
- ◆ अಂತर्जालದ ಮೂಲಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಖರೀದಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಬಿಲ್ಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಸರತಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸಮಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.
5. कर्नाटक राज्य भारत देश का प्रगतिशील राज्य है। यहाँ की आबादी लगभग छः करोड़ से ऊपर है। प्रकृतिमाता ने कर्नाटक राज्य को अपने हाथों से सँवारकर सुंदर और समृद्ध बनाया है।
- ◆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭಾರತ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಆರು ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಮಾತೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕೈಯಾರೆ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾಳೆ.
6. कर्नाटक में कन्नड़ भाषा बोली जाती है और इसकी राजधानी बेंगलूरु है। यहाँ देश-विदेश के लोग आकर बस गये हैं। बेंगलुरु शिक्षा का ही नहीं, बल्कि बड़े-बड़े उद्योग-धंधों का भी केंद्र है।
- ◆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇಶ- ವಿದೇಶದಿಂದ ಜನರು ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಶಿಕ್ಷಣದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ.
7. शनि के चारों ओर वलय दिखाई देते हैं। प्रकृति ने इस ग्रह के गले में खूबसूरत हार डाल दिये हैं। वस्तुतः शनि सौरमंडल का सर्वाधिक सुंदर ग्रह है।
- ◆ ಶನಿಯ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ವಲಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಈ ಗ್ರಹದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಹಾರನ್ನು ಹಾಕಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಶನಿ ಸೌರಮಂಡಲದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.

निबंध – लेखन (4 अंक)

1. स्वच्छ भारत अभियान

- ★ विषय प्रवेश : 'स्वच्छ भारत' महात्मा गांधीजी का सपना था । स्वच्छ भारत अभियान एक राष्ट्रव्यापी सफाई अभियान है । यह अभियान स्वच्छता के प्रति जागरूक करने के लिए भारत सरकार द्वारा चलाया जानेवाला बड़ा आन्दोलन है ।
- ★ अभियान का आरंभ : स्वच्छ भारत अभियान का आरंभ नई दिल्ली के राजघाट पर 2 अक्टूबर 2014 को भारत के प्रधान मंत्री श्रीमान नरेंद्र मोदी जी ने के किया था ।
- ★ अभियान का उद्देश्य :
 - भारत में खुले में मलत्याग की व्यवस्था का जड़ से उन्मूलन करना ।
 - व्यक्तिगत शौचालयों का निर्माण कराना ।
 - स्वच्छता के लिए लोगों में जागरूकता लाना ।
 - व्यवहारिक बदलाव को बढ़ावा देना ।

- शहरों और गाँवों को स्वच्छ रखना ।
- साफ-सफाई से संबंधित जनजागृति कार्यक्रमों का आयोजन करना ।.....आदि.

★ स्वच्छ भारत अभियान में छात्रों का पात्र : इस अभियान में छात्र अपना बड़ा महत्वपूर्ण योगदान दे सकते हैं । छात्र अपने परिवार और स्कूल में इस अभियान के आशय को तन-मन से अपनाएँगे और कार्यगत करेंगे तो स्वस्थ और स्वच्छ भारत का निर्माण कर सकते हैं ।

★ उपसंहार : स्वच्छ भारत अभियान हमारे देश को स्वच्छ करने के उद्देश्य से चलाया जा रहा है। इस अभियान से जुड़ने के लिए हमें हमारे आसपास के क्षेत्र में साफ-सफाई रखनी होगी और स्वच्छता के प्रति लोगों को जागरूक करना होगा ।

“ बापू का एक ही सपना, स्वच्छ और सुंदर हो भारत अपना । ”

2. अंतर्जाल (इंटरनेट)

★ विषय प्रवेश : आज का युग इंटरनेट युग है । बड़े बूढ़ों से लेकर छोटे बच्चों तक सब पर इस इंटरनेट का असर पड़ा है ।

★ इंटरनेट का अर्थ : इंटरनेट अनगिनत कंप्यूटरों के कई अंतर्जाल का एक दूसरे से संबंध स्थापित करने का जाल है । आज इंसान के लिए खानपान जितना जरूरी है, इंटरनेट भी उतना ही आवश्यक हो गया है ।

★ लाभ / उपयोग / महत्व / वरदान : इंटरनेट द्वारा पल भर में बिना ज्यादा खर्च किए कोई भी विचार हो, स्थिर चित्र हो, वीडियो चित्र हो, दुनिया के किसी भी, कोने में भेजना मुमकिन हो गया है । इंटरनेट द्वारा घर बैठे बैठे खरीददारी कर सकते हैं । कोई भी बिल भर सकते हैं । इंटरनेट बैंकिंग द्वारा दुनिया की किसी भी जगह पर चाहे जितनी भी रकम भेजी जा सकती है। इंटरनेट चिकित्सा कृषि अंतरिक्ष ज्ञान विज्ञान शिक्षा आदि में अपना कमाल दिखाया है ।

★ दुष्परिणाम / हानियाँ / अभिशाप : इंटरनेट एक ओर वरदान है, तो दूसरी ओर वह अभिशाप भी है । इंटरनेट से पैरसी, बैंकिंग फ्रॉड, हैकिंग आदि बढ़ रही है । मुक्त वेबसाइट चैटिंग आदि से युवा पीढ़ी ही नहीं, बच्चे भी इंटरनेट की कबंध बाहों के पाश में फंसे हुए हैं । इससे वक्त का दुरुपयोग होता है, और बच्चे अनुपयुक्त जानकारी हासिल कर रहे हैं ।

★ उपसंहार : इंटरनेट ने पूरी दुनिया को एक जगह लाकर खड़ा कर दिया है । जीवन के हर क्षेत्र में इंटरनेट का बहुत बड़ा योगदान है । इंटरनेट वरदान है, तो वह अभिशाप भी है ।

3. जनसंख्या वृद्धि

★ विषय प्रवेश : भारत क्षेत्रफल की दृष्टि से सातवा बड़ा देश है, परन्तु जनसंख्या की दृष्टि से दूसरे स्थान में है । तेजी से बढ़ती हुई जनसंख्या के कारण सारी योजनाएं विफल होती जा रही है। समस्याएं उत्पन्न हो रही है । इसलिए यह एक गंभीर समस्या बन गई है ।

★ जनसंख्या वृद्धि के कारण : जनन दर में वृद्धि और मृत्यु दर में कमी हो रही है। चिकित्सा एवं स्वास्थ्य की सुविधाओं में उन्नति हुई है। धार्मिक श्रद्धा के कारण परिवार नियोजन अपनाने को डर रहे हैं। संतान को ईश्वर की देन मानना भी जनसंख्या वृद्धि का कारण है।

★ परिणाम : जनसंख्या वृद्धि के कारण देश की प्रगति कुंठित होती है। बेरोजगारी की समस्या बढ़ती जाती है। आवास, भोजन, कपडा सही मात्रा में नहीं मिलती है। स्वास्थ्य और शिक्षा में भी बाधा पड़ती है। अपराधों में वृद्धि होती है। सरकारी योजनाएं विफल होती है। पर्यावरण प्रदूषण अधिक होता है। महंगाई बढ़ती जाती है।

★ उपचार : जनसंख्या वृद्धि को रोखने के लिए व्यक्तिगत रूप में परिवार को छोटा रखने का प्रयास करना चाहिए। सरकार और सामाजिक संस्थाओं, सभाओं, गोष्ठियों, संचार माध्यम द्वारा छोटे परिवार से होने वाले लाभों का प्रचार - प्रसार करना चाहिए। हम सब का यह कर्तव्य है कि इस समस्या के निराकरण में पूरा योगदान दें।

★ उपसंहार : जनसंख्या की वृद्धि देश के विकास में बड़ी बाधा है। छोटे परिवार में ही देश और जनता का हित निहित है। इसे समझना और अपने जीवन में अनुपालन करना हर एक नागरिक का कर्तव्य है।

“ सुखमय जीवन का यह सार।

दो बच्चों का हो परिवार ।।”

4. कर्नाटक का वैभव

★ विषय प्रवेश : कर्नाटक राज्य भारत देश का प्रगतिशील राज्य है। इसकी भाषा कन्नड हैं। इसकी राजधानी बेंगलूरु हैं। यह प्रकृति, संस्कृति, शिल्पकला, साहित्य, प्रौद्योगिक, तकनीक आदि से समृद्ध है।

★ प्राकृतिक सुषमा : कर्नाटक में सह्याद्री, चंद्रगिरि, विंध्यगिरि, केम्पन्नगुंडि, मडिकेरी, नंदि आदि पहाड है। यहाँ कावेरी, कृष्णा, तुंग-भद्रा, घटप्रभा, मलप्रभा, भीमा, काली, कपिला आदि नदी बहती हैं।

★ यहाँ पर गोकर्ण, अंकोला, कारवार, उडुपि, मंगलूरु आदि समुद्र हैं। यहाँ पर बंडीपुर, नागरहोले, नीलगिरी, कुदुरेमुख, अणशी आदि वन हैं।

★ प्रेक्षणीय स्थल : कर्नाटक में बेलूरु, हलेबीडु, हंपी, श्रवणबेलगोला, बादामी, ऐहोले, पट्टदकल्लु, मैसूरु आदि प्रेक्षणीय स्थल हैं।

★ साहित्यकार : कुवेंपु, द.रा.बेंद्रे, शिवराम कारंत, मा.वे.अयंगार, वि.कृ.गोकाक, यू.आर. अनंतमूर्ति, गिरीश कार्नाड, चंद्रशेखर कंबार जैसे प्रसिद्ध साहित्यकार हैं।

★ वैज्ञानिक संस्थाएँ : एच.ए.एल., एच.एम.टी., आइ.टी.आइ., बी.एच.ई.एल., बी.ई.एल., इन्फोसिस, इस्रो जैसे प्रसिद्ध संस्थाएँ हैं।

★ उपसंहार : इन सबसे समृद्ध कर्नाटक बहुत वैविध्यपूर्ण है। इसकी प्रगति अपार है। यहाँ अन्य राज्य ही नहीं अन्य देश के भी लोग आकर बसे हैं। मुझे अपनी जन्मभूमि से अपार प्रेम है।

प्रश्न : निम्नलिखित गद्यांश पढ़कर नीचे दिये गये प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

(4 अंक)

• नमूना - अभ्यास के लिए :-

बातचीत करते समय हमें शब्दों के चयन पर विशेष ध्यान देना चाहिए । क्योंकि सम्मानजनक शब्द व्यक्ति को उदात्त एवं महान बनाते हैं । बातचीत को सुगम एवं प्रभावशाली बनाने के लिए सदैव प्रचलित भाषा का ही प्रयोग करना चाहिए । बातचीत में केवल विचारों का ही आदान-प्रदान नहीं होता, बल्कि व्यक्तित्व का भी आदान-प्रदान होता है । अतः शिक्षक वर्ग को शब्दों का चयन सोच-समझकर करना चाहिए ।

क) बातचीत करते समय हमें किस पर विशेष ध्यान देना चाहिए ?

ख) बातचीत में प्रचलित भाषा का प्रयोग क्यों करना चाहिए ?

ग) सम्मानजनक शब्द व्यक्ति को क्या बनाते हैं ?

घ) शिक्षक वर्ग को शब्दों का चयन कैसे करना चाहिए ?

व्याकरण – विभाग

(8 अंक)

imp. प्रेरणार्थक क्रिया शब्द		
क्रिया [ना]	प्रथम प्रेरणार्थक रूप [आ]	द्वितीय प्रेरणार्थक रूप [वाना]
चल <u>ना</u>	चल <u>ाना</u>	चल <u>वाना</u>
समझ <u>ना</u>	समझ <u>ाना</u>	समझ <u>वाना</u>
जाग <u>ना</u>	जग <u>ाना</u>	जग <u>वाना</u>
पी <u>ना</u>	पिल <u>ाना</u>	पिल <u>वाना</u>
जीत <u>ना</u>	जित <u>ाना</u>	जित <u>वाना</u>
देख <u>ना</u>	दिख <u>ाना</u>	दिख <u>वाना</u>
दे <u>ना</u>	दिल <u>ाना</u>	दिल <u>वाना</u>
बैठ <u>ना</u>	बिठ <u>ाना</u>	बिठ <u>वाना</u>
सो <u>ना</u>	सुल <u>ाना</u>	सुल <u>वाना</u>
लौट <u>ना</u>	लौट <u>ाना</u>	लौट <u>वाना</u>
दौड़ <u>ना</u>	दौड़ <u>ाना</u>	दौड़ <u>वाना</u>

Imp. विराम चिह्न		
विराम चिह्न	संकेत	उदाहरण
पूर्ण विराम		अर्शद लिख रहा है ।
अल्प विराम	,	सोनम, प्रिया और आनम आ रहे हैं ।
प्रश्न चिह्न	?	ताजमहल कहाँ है ? (प्रश्न सूचक शब्द : क्या, कैसे, कहाँ, कब, क्यों आदि)
विस्मयादिबोधक चिह्न	!	वाह ! कितना सुंदर है ।
योजक चिह्न	–	फल-फूल , रात-दिन

Imp. संधि शब्द				
दीर्घ संधि [आ, ई, ऊ]	गुण संधि [ए, ओ]	वृद्धि संधि [ऐ, औ]	यण संधि [संयुक्ताक्षर- त्य, न्व, त्र.....]	अयादि संधि [मध्य अक्षर – य / व -से संबंधित]
संग्रहालय (आ)	गणेश (ए)	एकैक (ऐ)	मन्वंतर (न्वं)	नयन (य)
कवींद्र (ई)	परमेश्वर (ए)	सदैव (ऐ)	इत्यादि (त्या)	गायिका (य)
सहानुभूति (आ)	परोपकार (ओ)	दंतौष्ठ (औ)	स्वागत (स्वा)	भवन (व)
लघूत्तर (ऊ)	महोत्सव (ओ)	परमौषध (औ)	पित्रुपदेश (त्रु)	भावुक (व)

Imp. समास शब्द					
1. द्वंद्व समास	2. द्विगु समास	3. तत्पुरुष समास	4. बहुव्रीहि समास	5. कर्मधारक समास	6. अव्ययीभाव समास
योजक चिह्न (–)	संख्या तथा समूहवाची शब्द	कारक का लुप्त होना	देवी-देवताओं के नाम	तुलना करना (वि- शेषण-विशेष्य उपमान-उपमेय)	पूर्व पद को अव्यय लगाना
राम – सीता	नवरात्री	प्रेमसागर	घनश्याम	कनकलता	आजन्म
देश – विदेश	चौमास	गुरुदक्षिणा	श्वेतांबरी	चंद्रमुख	बेखटके
दुःख – सुख	शताब्दी	स्वर्गप्राप्त	चक्रपाणि	पीतांबर	यथासंभव
पाप – पुण्य	पंचवटी	जन्मांध	नीलकंठ	करकमल	अनजाने

Imp. लिंग शब्द					
पुल्लिंग	स्त्रीलिंग	पुल्लिंग	स्त्रीलिंग	पुल्लिंग	स्त्रीलिंग
कवि	कवयित्री	नर	मादा	बेटा	बेटी
लेखक	लेखिका	मयूर	मयूरिन	ठाकुर	ठकुराइन
बालक	बालिका	गायक	गायिका	सेवक	सेविका
मोर	मोरनी	सुनार	सुनारिन	सेठ	सेठानी
नौकर	नौकरानी	आदमी	औरत	महान	महती
मालिक	मालकिन	छात्र	छात्रा	दाता	दात्री
भिखारी	भिखारिन	आचार्य	आचार्या	विधाता	विधात्री

Imp. वचन शब्द			
पुल्लिंग शब्द		स्त्रीलिंग शब्द	
एक वचन	बहु वचन	एक वचन	बहु वचन
परिवार	परिवार	आँख	आँखें
घर	घर	कला	कलाएँ
पैसा	पैसे	योजना	योजनाएँ
लिफाफा	लिफाफे	कविता	कविताएँ
परदा	परदे	खबर	खबरें
रूपया	रूपये	कहानी	कहानियाँ
लोग	लोग	उपाधि	उपाधियाँ
कमरा	कमरे	गाली	गालियाँ
कवि	कवि	किताब	किताबें
दोस्त	दोस्त	कोशिश	कोशिशें

Imp. समानार्थक / पर्यायवाचक शब्द		
हासिल करना = प्राप्त करना	पय = दूध	लहराना = तरंगित होना
आलीशान = शानदार	याचना = माँगना	धाम = घर, आगार
घाटा = हानि	ठप पड़ना = बंद होना	गात = घट, शरीर, देह
गूँजना = प्रतिध्वनित होना	खोज = शोध, अन्वेषण, तलाश	घाव = जख्म
सँवारना = सजाना	आलोक = प्रकाश	हिम्मत = धैर्य
राह = रास्ता, मार्ग	मेहनत = परिश्रम	माल = चीज़, वस्तु
औँठ भीँचना = दर्द सहना	इंतज़ाम = व्यवस्था, प्रबंध	उम्मीद = विश्वास, भरोसा
विपुल = अधिक	रिस = क्रोध	व्यवधान = रुकावट, बाधा
इस्पात = फौलाद, लोहा	इतमीनान = भरोसा, विश्वास	जलसा = समारोह, उत्सव
वारि = जल, पानी	चिकित्सा = इलाज, उपचार	बुनियाद = नींव

कि ' और ' की ' का प्रयोग '	
कि	की
★ समुच्चय / कारण बोधक अव्यय शब्द है ।	★ संबंधसूचक अव्यय शब्द है ।
★ दो वाक्यों को जोड़ने का कार्य करना । (संयोजक) ✓ रोहन के पिताजी ने सुझाव दिया कि वह अपने कंप्यूटर शिक्षक से पूछताछ करे ।	★ स्त्रीलिंग संज्ञा शब्द के पूर्व प्रयुक्त होती है । ✓ विनोद की माता गायत्री । ✓ गाँव की गलियाँ छोटी हैं ।
★ प्रश्नार्थक वाक्य में विकल्प के रूप में प्रयोग करना । ✓ राम आया कि कृष्ण ? ✓ तुम चाय पिओगे कि काफी ?	★ 'क्रिया' के रूप में भी 'की' प्रयोग होता है । ✓ राम ने परीक्षा पास की । ✓ उसने प्रतिज्ञा की ।
★ उपवाक्य के आरंभ में प्रयोग । ✓ उसने कहा कि मैं पढ़ाई करुगाँ । ✓ वे समझते थे कि समय ही सच्चा धन है ।	★ संबंध सूचक शब्द के पूर्व प्रयोग होता है । ✓ उसकी आँखें लाल हो गयी । ✓ इनकी गाड़ी है ।

Imp. विरुद्धार्थक / विलोम शब्द			
वरदान x अभिशाप	बढ़ना x घटना	आयात x निर्यात	सज्जन x दुर्जन
निकट x दूर	भीतर x बाहर	स्थिर x अस्थिर	चढ़ना x उतरना
होश x बेहोश	रोज़गार x बेरोज़गार	उतार x चढ़ाव	तनिक x अधिक
आगमन x निर्गमन	आरंभ, आदि x अंत	फायदा x नुकसान	खरीदना x बेचना

मुहावरे		
क्र.सं	मुहावरे	अर्थ
1	आग बबूला होना	अत्यंत क्रोधित होना
2	अंगारे उगलना	क्रोध में कठोर वचन बोलना
3	अंगूठा दिखाना	स्पष्ट इन्कार करना
4	अपना उल्लू सीधा करना	स्वार्थ पूरा करना / काम निकालना
5	खून पसीना एक करना	बहुत मेहनत करना
6	नाक में दम करना	अधिक तंग करना
7	नौ दो ग्यारह होना	भाग जाना
8	शुक्रिया अदा करना	धन्यवाद देना
9	उँगली पर नचाना	वश में रखना
10	कमर कसना	तैयार होना
11	खून पसीना एक करना	बहुत मेहनत करना
12	आँख खुलना	होश आना
13	दाल न गलना	सफल न होना
14	पौ फटना	प्रभात होना
15	काम आना	काम में आना, इस्तेमाल होना
16	आसमान सिर पर उठाना	शोर करना
17	आँखें चुराना	अपने आप को छिपाना
18	अक्ल का अंधा	मूर्ख
19	राहत की साँस लेना	तसल्ली करना / चैन की साँस लेना
20	पेट पर लात मारना	नौकरी या सहूलियत छिनना
21	टस से मस न होना	विचलित न होना
22	फूला नहीं समाना	बहुत खुश होना
23	आँच आना	हानि पहुँचाना
24	अंगूठा दिखा देना	वक्त आने पर इनकार करना
25	हाथों के तोते उड़ना	आश्चर्य चकित होना

